

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni tedne in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inserati po vrsti Din 4.—. Popusti po dogovoru. In eratni davek posebej. »Slovenski Narod«
velja letno v Jugoslaviji 144.— Din. za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Hrvati obsojajo zagrebške teroriste

Senzacionalna izjava kuma Stjepana Radića — Teroristi so inozemski plačenci, s katerimi nimajo pravi Hrvati nič skupnega

Beograd, 31. decembra. Današnje »Vreme« objavlja izjavo kuma pokojnega Stjepana Radića, nekega Josipa Kalčića, ki je izzvala v beograjski javnosti veliko senzacijo. Kalčić je ne samo intimni prijatelj pokojnega Stjepana Radića, marveč tudi večine onih ljudi, ki so bili v zvezi z odkritjem teroristične akcije v Zagrebu aretirani. Kalčić se je šel skupno s hrvatskimi deputacijami pokloniti kralju povodom rojstnega dne in ne samo, da ne odobrava akcije, ki so jo začeli izvajati gotovi iz inozemstva najeti in plačani ljudje pod krinko hrvatskega nacionalizma, marveč jo zelo ostro obsoja, kakor prica njegova izjava. Predvsem naglašja, da noben iskren Hrvat ne odobrava tega početja. Najbolj pa obsoja vsa pošena hrvatska javnost zločinsko akcijo, ki je imela namen pogrti v zrak posebni vlak, s katerim so potovale deputacije v Beograd. Takega zločina proti varnosti življenja stotin hrvatskih predstavnikov pač ni zmožen noben Hrvat, marveč samo kak inozemski plačanec. Niti oni, ki so hoteli to izvršiti, niti oni, ki so jih za to najeli, niso Hrvati. Zato je treba s temi ljudmi postopati brez pardona. Ne zaslužijo nič drugega kakor kroglo v glavo. Če bi vlada prepustila Hrvatom, da oni sami obračunajo s temi ljudmi, bi videla, kaj bi se zgodilo, prepričala pa bi se tudi, da so ti ljudje popolnoma osamljeni in da nimajo nikogar za seboj, najmanj pa Hrvate.

Habsburška politika prelata Seipla

Dr. Seipel tači, da bi se sestal z bivšo cesarico Zito, ne pove pa, da se ni dogovarjal z njenimi pooblaščenici

Dunaj, 31. decembra. AA. Po povratku iz inozemstva je podal bivši zvezni kancelar dr. Seipel krščansko-socialnemu novinarskemu uradu izjavo, v kateri zanika, da bi se sestal z bivšo kraljico Zito. Ko je zvedel, da pride v Luxemburg, je bilo namreč zanj že prepozno, da bi prošil za avdienco. Sicer pa je ne bi niti zahteval, čeprav bi utegnil, ker tega ne bi hotel storiti v času, ko avstrijski katoličani zahtevajo, da se prouči pravni značaj L. 1919 izvršene zaplenbe habzburgovega imetja. Čeprav to vprašanje ni v nikakršni zvezi z vprašanjem državne oblike in čeprav ga spravljajo na dan prepričani republikanci, bi se vendarle moglo zdeli, da se postavlja na stran bivše cesarice Zite. Dr. Seipel zaključuje, da v mesecu juniju, ko je dobil vabilo, naj pride v Luxemburg, nihče ni mogel vedeti, da bo bivša cesarica prišla v Belgijo, v bližino Luxemburga.

Dunaj, 31. decembra. Glede na izjavo, ki jo je podal prelata Seipel krščansko-socialni poročevalni centrali, piše današnja »Die Stunde«:

»Po tej izjavi je torej šel dr. Seipel samo kot predavatelj in ne tudi kot bivši minister cesarja Karla v Luxemburg. Čudno je samo to, da je šel tja v času, ko biva v

tej mali deželi tudi bivša cesarica Zita. To more izzvati napačna tolmačenja, kar bi moral tako izkušeni politik kakor dr. Seipel vsaj nekaj tednov pred svojim potovanjem upoštevati. To bi moral storiti tem bolj, ker nikakor ne tači, da se zavzema za povračilo habzburganskega premoženja, da torej prisojila revni Avstriji bremena, ki bi jih bil upravičen na podlagi mirovne pogodbe odvrniti.

Vsekakor niso široki krogi niti doma, niti v inozemstvu verjeli v nedolžnost njegove prijateljske turnee, katere končna postojanka je bila baš luxemburška dežela. To pa škoduje Avstriji, katere politika mora biti zlasti sedaj pred zaključitvijo inozemskega posojila popolnoma jasna.

Seiplovo izjavo je treba tudi v ostalem popraviti. On pravi, da se z bivšo cesarico Zito ni direktno sestal, zamočuje pa, ali se je sestal z njenimi pooblaščenici. Odmev v časopisu, ki ga je čel Seipel že na dunajskem peronu, ga je bržkone zadržal, da ni govoril neposredno z bivšo cesarico Zito. Če pa je dobil po kakih posredniških osebni sporočilo o njenih željah in če je odgovoril na njena navodila, je še vedno popolnoma nepojasnjeno. Dr. Seipel ljubi mistiko, ki pušča vsakogar v nejasnosti.

Hudožestveniki se nasele v Beogradu

Beograd, 31. dec. Sloviti ruski »Hudožestveni teater«, ki je bil doslej etabliran v Pragi, odkoder je prijel turnee po vsem svetu, se namerava preseliti v Beograd. Glavni del te svetovno znane gledališke družbe je že prisel v Beograd, kjer bo gostoval dalje časa. Iz Beograda pride hudožestveniki najprej turnee po Jugoslaviji ter bodo v dneh 19, 20 in 21. januarja gostovali v Ljubljani, dne 22. in 23. pa v Mariboru. Po turneji v Jugoslaviji odotujejo v Grčijo, pozneje pa na zapad.

Mednarodna vlomilska tolpa v Beogradu

Beograd, 31. dec. Beograjska policija je po daljšem zasledovanju prišla v minuli noči zloglasno zločinsko tolpo, ki je že dolgo časa delovala po Beogradu in ima na vesti nebroj velikih vlovov. Ni še poasnjeno, ali je ta tolpa soudeležena tudi pri vlovu v Trgovačko banko. Vlomilci so bili opremljeni z najmodernejšim vlomilskim orozjem ter so imeli zveze z raznimi inozemskimi vlomilskimi centri. Policija napoveduje o delovanju te tolpe senzacionalna razkritja.

Kardinal Gasparri obolev

Rim, 31. decembra. Kakor javljajo listi, je državni tajnik kardinal Gasparri obolel na influenci ter leži že več dni v postelji. Zaradi slabega zdravstvenega stanja bo kardinal Gasparri odločil svoje mesto, vendar pa bo obdržal naslov državnega tajnika. Njegov naslednik kardinal Pacelli bo nastopil svoje mesto z naslovom državnega protajnika.

Nova poljska vlada

Varšava, 31. decembra. Člani novega poljskega kabineta so večer prevzeli svoje posle. Poljedelsko ministrstvo, ki ga začel vodi Lesniowski, bo že prihodnje dni definitivno zasedeno.

Kriza v grški vladi

Ate, 31. decembra. Ministrski predsednik Venizelos je izjavil novinarjem, da ni nobenega vzroka za sprejem demisijske ministrov, ki pripadajo Kondylisovi stranki. Ker sta ta dva ministra desavuirala Kondylisovo politiko, pričakujeta od Venizelosa pismo, v katerem se potrjuje, da njuna demisijsa ni bila sprejeta, nakar bosta zopet prevzela svoje posle.

Ruska ekspedicija za rešitev letalca Eielsona

Moskva, 31. decembra. V pravoslavni novoletni noči bodo 4 ruski letalci s čuhovskim na čelu odpovali v Krasnojarsk, odkoder bodo startali k ekspediciji za rešitev ameriškega letalca Eielsona. Rešilna ekspedicija bo mnogo težavnejša kot ona za italijanski zrakoplov »Italia«, ker bodo morali leteti v polarni noči in ker ni nobenih skladišč na razpolago. Obenem bo odplul rušilec ledu, da najde sled ponesrečenega ameriškega letalca.

Daudet pomiloščen

Pariz, 31. decembra. Doumergue je pomiloštil — komunističnega poslanca Daudeta in več oseb, ki so razpečavale komunistične liste in spise.

Plaz ogroža celo mesto

Nad mestom Boulogne se je utrgal ogromen plaz, ki se pomi-ka proti mestu ter ruši hiše

London, 31. decembra. Zaradi velikega viharja in trajnega deževja se je utrgel v bližini mesta Boulogne zemeljski plaz, ki grozi, da bo popolnoma uničil znani hotel »Imperial«. Zemlja se je pričela premikati večer popoldne. Plaz se premika počasi, toda trajno, kakor lava iz ognjenika. Plaz ogroža boulevard Sainte Beuve, kjer je glavna promenada mesta Boulogne in kjer vozi obrežna cestna železnica.

Na mesto katastrofe so prihiteli inženjerji, ki skušajo z vsemi sredstvi ustaviti plaz, ki obsega na tisoče ton zemlje in kamenja. Kljub vsem naporom je zemeljski plaz že utrgel v prednja poslopja znamenitega hotela. Ako se plaz ne bo posrečilo ustaviti, bo ogrožen ves obmorski del mesta Boulogne. Po mnenju strokovnjakov je to največji zemeljski plaz v zadnjih sto letih.

Velik je želodec Ljubljane

V primerj z lanskim letom je konzum življenjskih potrebščin znatno porastel, nazadoval je pa močno konzum moke, nekoliko tudi maščob

Ljubljana, 31. decembra.

Sestaviti točno bilanco vsega, kar je Ljubljana letos konzumirala, je težko. Vpoštevati je treba, da je zelo naporno zbirati in urejati podatke o konzumu najnujnejših potrebščin, ker niso nekatera živila podvržena mestni trošarini in drugim občinskim davčinam, ter so tako odtegnjena kontroli mestnega dohodarstvenega urada. Po podatkih tega urada od 1. januarja do 30. novembra je letos konzum vseh mestni trošarini podvrženih živil in potrebščin znatno porastel v primerj s celokupnim konzumom lanskega leta. Padel je edino konzum moke za približno 550.000 kg. To je znatna količina, ki sili socialnega politika k temeljitemu razmotrivanju o vzrokih padca konzuma najvažnejše življenjske potrebščine. Nasprotno pa je letos že v razdobju 11 mesecev konzum ostalih živil, zlasti mesa in mesnih izdelkov, rib, raznih alkoholnih pijač in sadja silno porastel v primerj z letom 1928. Če računamo, da šteje Ljubljana približno 60.000 prebivalcev, pride po spodaj navedenih podatkih na vsakega prebivalca 41.5 l (lani celo leto samo 18 l) vina in 21.2 l piva (lani 18 l). Tudi sadja je letos Ljubljana konzumirala ogromne množine in sicer zato, ker je bila letos izredno dobra letina sadja.

Pretežna večina ljubljanskega prebivalstva se bori za svoj vsakdanji kruh. Mnogi delavci, ki opravljajo najtežja dela, se zadovolje opoldne s kruhom in koščkom slanice. Mirni in solidni ljubljanci cenijo tudi razne močnatne jedi in pecivo. Ljubljana je od 1. januarja do konca novembra porabila

6,668.172.75 kg moke

(Lani v istem času 7,217.882 kg, a celo leto 7,873.649 kg.) Riža so Ljubljanci v 11 mesecih starega leta porabili 423.603.20 kg, lani v istem času 508.735.95 kg, a celo leto 560.148 kg.

Meso in mesni izdelki

Ljubljanci so letos kot ljubitelji finih mesnih jedi in pečenke porabili velikanske množine mesa in mesnih izdelkov. Ljubljana je do 30. novembra porabila 176.327.37 kg raznega uvoženega mesa in mesnih izdelkov. (Lani v istem času je 142.068 kg, a celo lanko leto je 162.828 kg.) Torej je konzum v 11 mesecih že presegel lanski celoletni konzum. Zaklanih je bilo v Ljubljani v 11 mesecih 25.769 glav goveje živine in telet, (lani je 23.633, a celo lanko leto 27.537). Ovac je bilo letos do konca novembra zaklanih 1795 kozličkov in jagnjet pa 2578. Ljubljanci so ljubitelji svinjske pečenke in zato so letos že zaklali do novembra 24.806 prašičev (lani celo leto 25.887).

Zelo je napredoval konzum raznih rib, tako sardel in sardonov, brancinov, kakor tudi domačih rib, ščuk, postrvi in klinov. V 11 mesecih je Ljubljana letos konzumirala že

40.537.45 kg rib

dočim lani v istem času je 29.351 kg, a celo leto 1928 je 33.757 kg.

Da so bile vse te jedi in dobrine v kuhinji primerno pripravljene, so ljubljanske gospodinjice porabile v 11 mesecih

668.254.50 kg masti, olja in drugih maščob

dočim lani v istem času 728.318 kg, a celo lanko leto 786.776 kg. Torej je konzum masti in drugih začimb letos nekoliko nazadoval.

Letos je bila prav ugodna letina za razne salate, kumare in fižol. Ljubljanske gospodinjice so porabile za salato, kumare in fižol

169.358.20 kg kisa

dočim lani celo leto je 117.544 litrov. V ljudski prehrani je letos igralo važno

vlogo raznovrstno sadje. V 11 mesecih so ljubljanski prebivalci letos pojedli

11,452.509.75 kg domačega svežega sadja

dočim lani v istem času je 1,376.534 kg. Največji konzum sadja je bil v mesecih od maja do konca novembra, o čemer le »Slov. Narod« poroča, da je v božični številki. Suhga sadja so letos ljubljanci pojedli nekoliko manj kot lani. Porabili so ga le 107.935 kg, dočim lani v istem času 111.363. Uvoz južnega sadja zlasti iz Italije (limone, pomaranče in zgodnje češnje) je letos napram zadnjima dvema letoma znatno napredoval. Uvozilo se je 416.487.82 kg, lani v 11 mesecih pa le 385.248 kg.

Alkoholne pijače

Ljubljanci so se letos v času najhulšega mraza in najhulših vročin prav marljivo krepčali z rujno kapljico, pivom in drugimi alkoholnimi pijačami. Podatki o pijači, popiti letos v 11 mesecih, so presenetljivi. Finančniiki mestne občine bodo imeli pač priliko izračunati, koliko so letos »vinski bratci« indirektno plačali za ceste in javne naprave in koliko so prispevali k drugim izdatkom občine. Ljubljana je v 11 mesecih popila

2,509.736.38 litrov vina

dočim lani celo leto je 2,659.969 litrov. Povprečno torej pride na osebo v Ljubljani v 11 mesecih okoli 41.5 litrov. Vina v buteljkah so letos ljubljanci prav malo popili. V 11 mesecih je 4721 litrov. Lani celo leto 5036 litrov. Samonatica in drugih penečih vin so si ljubljanci letos izredno malo privoščili. Popili so ga do konca novembra le 721 litrov. Sadnega mošta je Ljubljana popila 44.652.42 litrov (lani celo leto 42.258 litrov).

Ljubljana je dalje popila v 11 mesecih

1,272.921.50 litrov piva

lani ob istem času 1,102.265 litrov in celo lanko leto je 1,141.427 litrov. Na osebo je prišlo torej približno 21.2 litra. Ruma, raznih likerjev in konjaka je Ljubljana letos že porabila 27.959.38 litrov. Spiritu in žganja 68.943.62 litra, lani celo leto 73.248 litrov. Od žganja je treba trošarino plačati od odstotka čistega alkohola. Lahko računamo, da je ljubljanski prebivalstvo, zlasti nižji sloji, zavžilo še trikrat toliko žganja, zlasti »ta zelenega«, ker se iz čistega alkohola izdelujejo različne žgane pijače. Denaturiranega spiritusa za kurjavo in industrijske svrhe se je letos porabilo v 11 mesecih že 79.667.95 litrov, dočim lani celo leto samo 76.897 litrov.

Angleški poslanik v Afganistanu

London, 31. decembra. AA. Kralj je potrdil imenovanje Riharda Rey Maconahija, člana indijskega političnega oddelka, za poslanika in pooblaščenega ministra v Kabul. Novi angleški poslanik v Afganistanu je bil svojočasno legacijski svetnik angleškega poslanstva v Kabul.

Jaz, Ana Csilag ... z bubiglavo

Budimpešta, 31. decembra. Svetovno znana Ana Csilag, izumiteljica in tovarnica za bujno rast las, ki je na svoji reklamni kazali svoje do tal segačče lase, si je dala te dni v svojem 72. letu ostriti »svoj ponos« in prikriti danes že skoraj nemoderno bubiglavico. Zato bo bržkone tudi konec njene znane reklame: Jaz, Ana Csilag ...

Borzna poročila.

ZAGREBSKA PREDBORZA.

Devize: London 275.40, New York 56.33, Pariz 222.24, Milan 295.10, Curih 1095.90, Amsterdam 22.75, Berlin 1349.25, Dunaj 793.76, Praga 167.29, Eiekti: pos. 84.75, vojna škoda 437.438.

Odpor proti novemu tiskovnemu zakonu v Rumuniji

Bukarešta, 31. dec. Celokupni načrt pravosodnega ministra za varnost časti in tiska je povzročil splošno ogorčenje. Novinarske organizacije in opozicijske stranke so pričele z akcijo proti temu zakonskemu načrtu. V novinarskih krogih izjavljajo, da bodo novinarji v potrebi nastopili z najostrejšim orožjem, celo z demonstrativno ustavitvijo celokupnega dnevnega tiska.

Tudi liberalna stranka uporablja ta zakonski načrt v svoje strankarsko-politične svrhe. Radi tega položaja je pravosodni minister imenoval komisijo poklicnih novinarjev in juristov, ki bodo proučili posamezne dolebe tega zakona.

Nova rekordna lokomotiva

London, 31. decembra. AA. Brzovlak med Londonom, Edinburghom in Glasgowom bo opremljen z novim strojem. Prva lokomotiva je že gotova. Stroji je prevozil 402 milj dolgo progo brez prestanka.

Pred Silvestrom po ljubljanskih župniščih

Bilanca porok, ločitev, rojstev in smrti. — Ljubljana je zdravo in moralno mesto

Ljubljana, 31. decembra.

Prav vesel sem bil, ko me je glavni poslal po opravkih v ljubljanska župnišča. Po vseh petih sem kolikor toliko že znan ali celo domač, da se mi ni treba bati odalovitve, in tako prijetno, tako domače je po vseh župniščih, kakor nikjer drugje. Seveda, kjer je še ve lepo po starem, človek pa tudi naleti na farovž, ki ni več farovž, ampak to so samo izjeme, ki kopne hitreje, kakor prvi sneg, in povsod zopet prevladuje pravi farovski milniji. Pamenet pomeneč najde in zdrav dovtip, imeniten kruh in močno juho, pa tudi zdravo vino — zlasti mašno se mi prišče. Tako je v Ljubljani v vseh petih, ali tudi na Viču in v Šiški ni drugače, tako da ljubljanska župnišča ne spadajo v izjemno manjšino.

Da ne bo dvomov, naj povem kratko povestnico:

Cilinder pesnika Medveda

Leta 1906 mi je prišla ženitev na misel. Saj veste, mlad sem bil še in neumen, pa zaljubljen po vrhu. Na Bukovico v Šiški dolini sem hodil v šolo in prijel sem učiteljsko pod pazduho, pa sva se peljala do Žirovnice, potem sva jo pa peš mahnila k Tonetu Medvedu na Breznico. Kaplan je bil tam z lastno kaplanijo in kuharico.

»Tone, na sv. Ane naju boš prišel poročiti na Bukovico.«

Od srca veselo se je zasmejal, objel naju oba hkratu, potem se pa začel dreti, da mi je letelo skozi ušesa:

»Jera, Jera, Jera!«

in že je prikrivala stara, sloka in koščena ženica, so spoštljivo priklonila in se postavila, kolikor je le šlo, ravno:

»Jera, kje je pa moj cilinder?«

»Oh, ješ, ješ, pod streho imam semenski fižol v njem.«

Red mora biti in fižol je ostal v cilindru. Tone me je pa poročil v novem.

No, ali ni domače v kranjskem farovžu!

Stolna župnija

Pred sv. Tomažem sem stopil tja, češ, da bi obenem kar voščil. Stara znanca sva namreč s stolnim župnikom, g. kanonikom dr. Tomažem Klinarjem in nekaj let sva v Kranju skupaj drgnila gimnazijske klopi. Pa me je počutil, da njegov patron ni nevemni Tomaž, ampak tisti, ki goduje teden dni pozneje. Nisem se jezil na zmoto, saj mi vedno postreže s cigaretami in še cigaro mi ponudi, ker jih sam kadi. Pokramljal sva o tem in onem, pa vendar so bili začetek pogovora reveži, bedni in slepci, ki se zanje briga kakor pravi dobri pastir, društvu »Dom slepih« pa celo predseduje. Zagovorila sva se, da sem ga komaj mogel vprašati po uradnih dogodkih minulega leta, ker misli le, kako bi pomagal, podpiral in tolažil.

»Dobro ti nese, kaj, taka-le imenitna in velika fara« sem ga pobaral.

»Kako pa, saj imam samo 3800 duš in od 5. junija do 27. oktobra smo imeli jaz in dva kaplana od pogrebov skupaj celih 60 Din, pa še tega mrlja so pripeljali z Golnika, v moji župniji: pa ves ta čas ni nihče umrl.«

V pčlega pol leta torej ni bilo v stolni župniji nobenega mrlja.

Sicer se je nekaj župljanov pač preselilo na oni svet, a vsi so to opravili v bolnici ali pa dugod. Doma jih je vse leto umrlo le 18. V Ljubljano so jih pripeljali 11. Mrjo le stari ljudje, bivša kuharica Ana Gorenčič je imela 80 let, vdova Emilija Wagner pl. Wagnerskem, potomka stare Zeschkove patricijske rodbine, jih je pa dosegla celo 88. Večino vzamejo leta, ostarelost.

doma na tuberkulozi ni nihče umrl

kapetan Babič je namreč podlegel bolezn na Golniku, en otroček se je zadušil, ko je spal fižolček, eden se je ubil z motociklom, enega je povozil vlak, eden je utonil, eden je padel tako nesrečno z drevesa. samomorilca tudi nobenega niso mrtvega peljali iz župnije, v ulici pa, ki meji stolno od trnovske župnije, je bil sicer nekdo ubit, a še ta je drugje pokopan, drugih zločinov s smrtnim izdom pa tudi ni bilo, torej tudi nobenega detomora.

Umrli so silno nazaduje

silno nazaduje, kljub temu, da jih mnogo umrje v bolnici. Zasluga mestnega fizikata in raznih zavodov!

Krstov je bilo v Šenkavžu vse leto le 12, a tudi z onimi v bolnici ni bilo čez 20 prijete. Skoraj vsi novorojenčki so bili zdravi in dobro razviti, saj sta umrla le dva. Več otrok bi bilo lahko, ampak v štacurah, magacinah, oštarijah in kanclijah navadno ne prihajajo otroci na svet — pa tudi najbolj gospodski smo sredi mesta. Ho porokah sodeč bi jih moralo biti več.

Porok je bilo namreč 40 parov. Mnogo premaladi se ženijo in to je tudi glavni vzrok, da je bilo 8 sodnih ločitev. Seveda ve župni urad le za ločitve onih, ki so bili tu poročeni, zato jih je pa nekaj več, ker se je gotovo rešel kak par, ki se je v župnijo priselil, na drugi strani so pa zapisani tudi vsi tu poročeni pari, ki sedaj žive drugje in so se tam ločili. Številka je pa vendar visoka, zlasti če pomislimo, da župni urad nima zapisanih onih, ki so se ločili brez sodnije, da si prihranijo »štempeljine« in se največkrat zopet pobotaajo. Gospod kanonik je sicer silno diskreten, vendar sem pa zvedel, da

sredi mesta tudi kuruza bolj slabo uspeva

tudi kuruza prav slabo uspeva, bolj pogosta je pa na periferiji, kjer njive segajo med hiše in barake, da, v barakah je najbujnejša.

Gospodu kanoniku sem čestital, ker ima tako golant in zdrave faro, obenem sem

mu pa za god voščil mnogo uspehov pri človekoljubnem delu v prihodnjem letu, zvrnil jagodovček in vzel zadnjo cigareto iz škatle. Hiteti sem moral

k rotovškemu tajmostru

namreč h g. magistratnemu direktorju dr. Zarniku, ki ga pri duhovnih poslih in žegnanih nadomestuje tudi njegov kaplan, županov tajnik g. dr. Riko Fux. Silno komodni in enostavni so ti žegni, zato pa tudi ne drže tako trdno in je z njimi tudi malo opravka. Imeli so le

2 civilni poroki, otrok pa nič. Prav nič naraščaja ne marajo, a lani, ko sta bili tudi le dve poroki, so na magistratu zapisali kar dva mlada brezkonfesionalca. Med vsemi štirimi možmi ima le eden domače ime in še ta je novinar, sedaj je pa že drugi kolega tako zavržen ali oprežen — to bo gotovo njegova nevesta —, da ga bodo oklicali na rotovžu. Gospod ajdovski župnik mi je tudi potožil, da se njegove ovce in koštruni prav nič ne brigajo zanj, češ, da je že pozval brezkonfesionalce, pa se jim ne ljubi javiti se na magistratu, tako da niti približno ne more soditi, koliko jih je v Ljubljani.

Pri franciškanih

mi je g. župnik dr. Gvidon Rant razodel, da je bilo krščenih 75 novorojenčkov, dva sta pa prišla mrtva na svet. S številom je zadovoljen, ker je bilo letos kakih 20 krstov več kakor lani, čeprav je velik del novih župljanov rojenih po bolnicah in sanatorijih. Prej so jih imeli čez 300, pa je število zmanjšala nova župnija v Šiški. Ker je v fari dosti kasam, kakor n. pr. Kolizej, ki ima sam do 1100 prebivalcev, ima župnija še vedno na primeroma malom prostoru 12 — 14.000 prebivalcev, čeprav jih je Vič vzel 8000, Šiška pa kakih 5 — 6000.

Pomislite, saj je v šiškihskih šolah 1200 otrok, velik del jih pa hodi v šole v mestu. Franciškanska cerkev je med vsemi najbolj priljubljena za poroke. Ah, tisti tepih gori iz cerkve po stopnicah prav doli na Marijin trg je najsrčnejša želja vseh nevest, ki kaj dajo na ofert in gledalce. Zato je bilo v tem svetišču 306 porok, ki tudi trdno drže, saj se je pri sodniji ločilo od mize in legitimne postelje le 20 parov.

Pri tako velikem številu porok se mora čuditi, da je umrlo v vsej fari le 61 ljude, na praznike celo ono dekle iz Šiške doline v cerkvi. Občinstvo je najbolj pretresel grozni umor vrtnega nadzornika Hejnica.

V Trnovem

je farovž prava umetnostna galerija, gotovo pa ima župnik — pisatelj Fran Finžar eno največjih zbirk moderne slovenske umetnosti. Ker umetnine že poznam, sem se pri gospodu župniku samo pogled, potem me je pa izročil svojemu pomočniku. Gospod kaplan je imel že vse sešeto in izračunano, sploh vzorno knjigovodstvo duš.

Rojenih je bilo živih Trnovčanov in Kranjčanov 72, med njimi so bili 4 nezakonški, ki jih polovica odpade na barake. Tam je prišlo tudi eno dete mrtvo na svet, eno so pa našli zadavljeno na smetišču. Drugo zločinske smrti ni bilo v fari, pač se je pa eden obesil, drugi pa je utonil.

Poročilo se je 73, ločili so se pa 4 pari. Nekateri so se prišli poročiti iz drugih župnij. Tavo je z lepe Gorenjske pripeljal 55-letni zaljubljenec nevestice, staro komaj 21 let. Slišali smo, da je prav kmalu spoznala, koliko ura bije, in ga je zapustila.

Sveti zakon

je prinesel nesrečo tudi drugemu paru. Dolgo sta se že poznala in imela sta že dvoje malih. Vse je bilo dobro, saj je bil on priden mizar in je lahko shajal, čeprav je bil invalid brez noge, a imel je svojo hišico. Ona je bila pa tudi hči male posestnice, vendar ta ni mogla videti snubca. Predno je umrla, je zaprtila, da jima niti po smrti ne bo dala miru, če se poročita. Zvenja je pretnja silno prevzela, da je obobil na živcih, a se je vendar poročil. Ko je po ženitovanju šel ves razburjen malo leč, da se umiri, se mu je prikazala mrtva tašča s hudičem. Prestrašeni ženin je kričal na pomoč in zmetal v hudiča vse, kar je dosegel. Drugi dan je revež prišel v župnišče tožiti, češ, da poroka ni veljavna in naj ga še enkrat poroče. Sprejeli so le za eno mašo, on je pa na mizi pustil znatno vsoto in zbežal. Mrtva tašča ga ni jenjala preganjati. Drugič je oblekel poročno obleko in pobegnil pred strahom na kolesu. V naglici je pozabil pripeti naramnice, da so vihralo za njim. Zopet je jokal v farovžu in prošil za novo poroko. Poslali so ga k zdravniku, od njega je pa bežal domov in se v stranišču obesil... Pravijo, da so tašče sploh s hudičem v zvezi, ampak tega ni treba verjeti, kdor sam ne izkuša.

Trnovska fara je zdrava: umrlo jih je le 42, samo dva je vzela jetika, drugi so pa umirali zelo stari. Babnikov oče je zapustil ta grešni svet star 95 let, a Trnovo je vendar še prekosila

šentjakobska fara

kjer jih je umrlo 6 nad 80 let starih. Vincenc Jeran, znani Prešernov znanec Kompan iz Kranja je pa dopolnil 98 let in tudi mati župnika-pisatelja Baloha je bila stara 90 let, kakor tudi Dežmanova iz Hrenove ulice. Visoko starost dosegajo z večine le taki v skromnih razmerah, ki takorekoč žive ob prisilni dijeti.

Gospoda župnika Barleta sem moral večkrat iskati, ker je bil vedno od doma. Pripravil je namreč svojim revežem lepo božičnico, a beračenje da mnogo potov. Znamenje na njegovih vratih je vedno kazalo, da je gospod

župnik v cerkvi

Veste, nadlegovanju se ne more nikjer izogniti, zlezli bi za njim še za dimnik in

ga našli tudi v najbolj skritem kotu velike fаре, v cerkvi, edino v cerkvi je pa popolnoma siguran pred nadležneži. Tam ga še nikdar nikoli ni nobeden iskal! Nepotrebnih obiskov je pa vedno polno, saj župnija šteje 6000 duš.

Umrlo jih je samo 44, med njimi so 4 podlegli tuberkulozi, 4 pa raku, 1 je utonil na Špiči, 1 so pa našli mrtvega na cesti. Samomora ni bilo nobenega in tudi nobene zločinske smrti.

Krstov je bilo pri sv. Jakobu 39, med njimi 3 nezakonški, torej več, kakor lani. Seveda je bilo več nezakonških, a so skoraj vsi rojeni v bolnici. Mrtvo je bilo rojeno samo 1 dete.

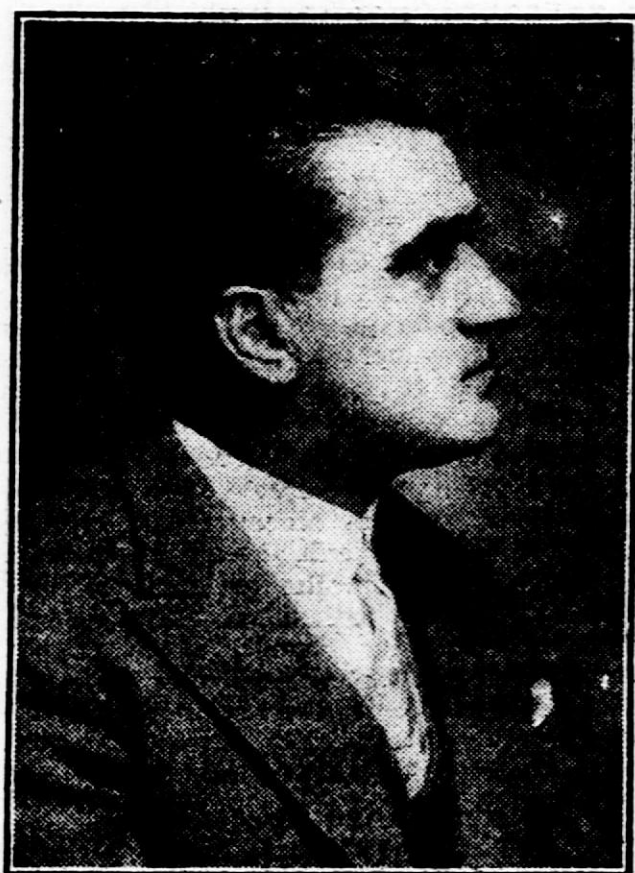
Porok je bilo 69, razporeke pa le 3 in se je en par že pobotal, da sta zopet prijatelja. Kakor vsi ostali, tudi g. župnik Barle

Naša borza v preteklem letu

Promet je napram l. 1928 v splošnem nekoliko nazadoval

Ljubljana, 31. decembra.

Ljubljansko borzo moremo po pravici imenovati žarišče našega gospodarstva. To bi vsaj morala biti in sčasoma tudi bo, dasi njen velik pomen za naše gospodarstvo vsem našim gospodarskim krogom še ni znan. Sklepati je to iz lanskega poročila borznega tajnika dr. M. Dobrila o poslovnem letu 1928, katerega zaključuje z besedami: »Pri prelitanju gospodarskih poročil v dnevniki, revijah, bilancah srečamo pogosto tudi imena slovenskih gospodarstev, kako se udeležujejo ob raznih prilikah in v raznih odnosih na različnih tržiščih. Kakor je tako udeleževanje povsem

Tajnik borze g. dr. Dobrila

umestno in hvalevredno, da se slovenski živelj pokaže tudi izven mej ožje domovine, vendarle nas ob takem srečevanju vselej navdaja občutek stare slovenske nezaupljivosti in pomanjkanja gospodarske zavednosti in sklopnosti, ker ravno te predstavnik pogrešamo pri sodelovanju v domačem gospodarstvu. Slovensko gospodarstvo naj si bo v avstriji, da bo slovenska borza kot gospodarsko žarišče Slovenije dosegla končno on in toliko pomen, katerega ji bodo dali slovenski gospodarski krogi sami.

Kaj je borza

Marsikateri onih tisočev, ki hodijo dan za dnem mimo naše borze v poslopu kina Matica, ne bi verjeli, če bi mu povedali, da je borza v bistvu nekaj trg ali sejem, kjer se kupuje, prodaja in sklepa kupčije. Ljudje si predstavljajo borzo na vse mogoče načine, misleč, da je to moderna naprava za izdelovanje denarja ali za vzakojeno varanje, v resnici je pa to trg, kjer se prodaja in kupuje blago, vrednostni papirji in valute in kjer se regulirajo cene teh.

Ob 11.20 uri se začne na naši borzi takozvani uradni promet, ki traja pol ure. V tem času sklepajo senzali po naročilu

trdi, da je nesrečnim zakonom največkrat kriva mladost poročencev. Polno ženinov je starih komaj 20 let, ko še niso nič in nimajo nič...

Največja fara v banovini je šentpeterska

v banovini je šentpeterska s 27.000 dušami in jo morebiti presega le še trboveljska. Doma jih je umrlo 213, z onimi župljani pa, ki jih je smrt pobrala v bolnicah, pa kakih 450. Nesreče in samomora ni bilo nobenega, pač sta bili pa dve žrtvi še vedno nepojasnjene umora, namreč mesar in mesarica Zehbauer. Mrtvorojeni so bili 3, živih 243, med njimi 12 nezakonških, ker tudi tu gredo skoraj vse nezakonške matere v bolnico.

Poročenih je bilo pri sv. Petru 185 parov, razporek je bilo pa 13. Tudi g. župnik Petrič je preverjen, da je največkrat kriva razporeki mladost.

Če pogledamo vse številke, smo z Ljubljano lahko zadovoljni: zdrava je in moralna. Ker bi nam pa to veselje najbrž pokvarili podatki iz bolnice, Šiške in Viča, zato pa o njih drugič.

Ljubljanski borzi one pozornosti, katero bi ji mora'a že iz prestižnih razlogov. To se pravi, da naši denarni zavodi kupujejo in prodajajo devize, kjer je za nje ugodnejše, na zagrebški borzi itd.

V prometu so bile devize Amsterdam, Berlin, Budimpešta, Curih, Dunaj, London, New York, Pariz, Praga, Trst, Varšava, Stockholm, Bruselj, Bukarešta. Največji promet je bil v mesecu novembru 103 milij. 468.151 Din, druge mesece je znašal od 60 do 90 milijonov Din.

Skupen devizni promet do 15. decembra znaša 982.482.282 Din. Lani je znašal celoletni devizni promet 953.823.263 Din.

Poslovanje borznega razsodišča

Borza ima svoje razsodišče, ki rešuje vse spore, nastale pri sklepanju kupčij na borzi. Reševanje tožb se tu vrši mnogo hitreje kakor na sodišču, zato uživa borzno razsodišče v trgovskem svetu veliko zaupanje.

Letos je bilo do 23. decembra vloženih 1510 tožb in vloženih terjatev za skoro 8 milijonov Din. L. 1928. je bilo vloženih 1278 tožb in vterjanih skoro 7 milijonov Din. Letos je bilo torej vloženih 332 tožb več pri borznem razsodišču, nego lani.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 31. decembra 1929, katoličani: Silvester, pravoslavni: 18. decembra. Jutri: Sreda, 1. januarja 1930, katoličani: Novo leto, pravoslavni: 19. decembra, Bonifacije.

Današnje prireditve

Drama: Naš gospod župnik, ob 21. Opera: Mamezelle Nitouche ob 16. Kino Matica: Kristina. Kino Ideal: Grof Monte Cristo. Kino Ljubljanski Dvor: Kraljica vagabundov.

Silvestrovi večeri: Silvestrov večer SK Ilirije v Emona baru ob 20, Silvestrov večer na Taboru, ob 20, Silvestrov večer Ljubljanskega Sokola, ob 20, v Narodnem domu, Silvestrovanje Soče v Kazini ob 20, Silvestrovanje Ljubljanskega Zvona v hotelu »Bellevue«, Silvestrovanje pevskega društva Cankar v prostorih »Reinlinghaus«, Silvestrov večer Udruženja vojnih invalidov v salonu gostilne pri »Jernejcu na Sv. Petra cesti, Silvestrov večer »Slavca« ob 20, v Mestnem domu — Silvestrov večer v kavarni Evropi. Koncert ob 10.

Prireditve na novega leta dan

Drama: Ob 15. Peterčkovice poslednje sanje, ob 20. Don Carlos. Opera: Ob 15. Car in teatar, ob pol 20. Tičar.

Kino Matica: Kristina. Kino Ideal: Grof Monte Cristo. Kino Ljubljanski Dvor: Kraljica vagabundov.

Šentjakobski gledališki oder: Prisega o polnoči.

Dežurne lekarnе

Danes: Sušnik, Marijin trg, Kuraft, Gosposveljka cesta. Jutri: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

— Pri motenju v želodcu in črekih, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, norvornosti, omotici, težkem omu, splošnem slabopostju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravnega »Franz-Josef-greniča«. Sloviti zdravnik hvalijo izborno lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef-voda« v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebn polnokrvnim, korpulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih. »Franz-Josef-grenič« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Radioprogram

Sreda, 1. januarja

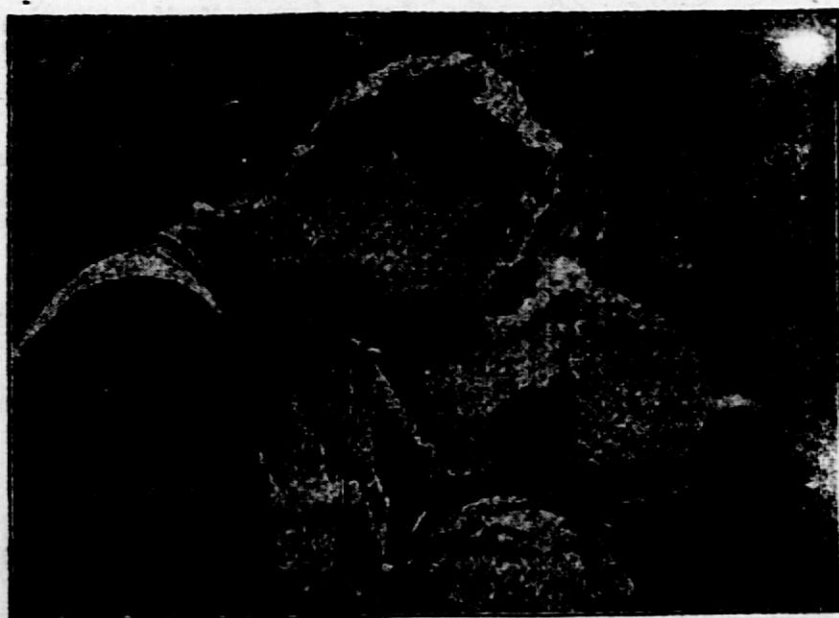
9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10.00: Versko predavanje; 10.30: Sadovnjaki in vinogradniki sveta, dr. V. Bohinec; 11.00: Koncert Radio-orkestra; 15.00: Reproducirana glasba; 15.30: Ljudska igra; 16.30: Vesela glasba (Magistri); 17.30: Otroški kotiček; 20.00: Pevski koncert baritonista g. Marjana Rusa; 21.00: Koncert Radio-orkestra; 22.00: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 2. januarja

12.30: Reproducirana glasba; 13.00: Časovna napoved, borza, repr. glasba; 13.30: Raz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert Radio-orkestra; 18.30: Portreti iz svetovne literaturo, dr. R. Tominec; 19.00: Srebrvaščina, dr. Rupel; 19.30: Tedenski pregled; 20.00: Prenos iz Bratislave; 22.00: Časovna napoved in poročila; 23.00: Napoved programa za naslednji dan.

Danes ob ½ 8. in 9. premijera!

CHRISTINA

JANET GAYNOR

CHARLES MORTON

Jutri predstave ob:

3., ½ 5., 6., ½ 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Telefon 2124

Mestna podjetja v preteklem letu

Gospodarsko stanje in obratni uspehi mestne elektrarne, plinarne, klavnice, vodovoda, pogrebnega zavoda, zastavljavnice in priprave

Ljubljana, 31. decembra.

Mestna občina ljubljanska ima sedem podjetij, katere vodi ločeno od splošne mestne uprave. Vsako izmed podjetij ima svoj proračun in svoje poslovno vodstvo, kateremu stoji na čelu iz občinskega sveta izvoljeni upravni odbor. Za leto 1929 izkazujejo mestna podjetja potrebnost Din 28.046.970 in sicer elektrarna 12.135.904 Din, plinarne 3.596.293 Din, klavnica 5.388.470 Din, vodovod 5.845.006 Din, pogrebni zavod 1.084.724 Din, priprava 1.510.700 Din in zastavljavnica 486.368 Din.

Ljubljanski župan dr. D. Puc

Uspehi ali neuspehi m. podjetij imajo velik vpliv na mestno gospodarstvo. Velja načeti, da so mnogi vsa mestna podjetja z lastnimi dohodki vzdrževati in tudi kriti vse investicije. Poleg tega pa stremi mestna občina za tem, da dosežejo mestna podjetja vsako leto tudi primerne dobičke, ki se porabijo na to v splošnem občinskem proračunu in s tem razbremenijo davčno kritje za primanjkljaj. Na splošno moramo ugotoviti, da je uspešanje mestnih podjetij dobro in da so vsi predpogoji dani, da bo še boljše. Naj navedemo nekaj najzanimivejših slik iz gospodarstva mestnih podjetij s posebnim ozirom na poslovanje v zadnjem letu.

Elektrarna

Mestna elektrarna je pričela obratovati 1. januarja 1898. Najprej je elektrarna obratovala z 2 parnimi strojema z 400 konjskimi silami. V poznejših letih se je elektrarna vsled rastočega konsuma spopolnjevala, tako da je leta 1905 razpolagala s 6 parnimi kotli in 4 parnimi stroji in z 1600 konjskimi silami. Navzlic temu, da je rasla od leta do leta potreba po električnem toku je ostalo dolgih 20 let pri isti kapaciteti in je šele leta 1925 mestna elektrarna razširila svoj obrat s tem, da je postavila dva Dieslovaja motorja po 450 konjskih sil. Pomoč Dieslovih strojev je bila le prehodna izbrana in lansko leto je občinski svet ponovno sklenil zvečanje elektrarne s tem, da je odobril naročilo parne turbine, ki bi dajala 4100 konjskih sil. Nova parna turbina se sedaj montira in bodo dela končana februarja prihodnjega leta. Tedaj bo mestna elektrarna razpolagala skupno z 6600 konjskimi silami in tvorila vseh faktor v proizvodnji električne sile ne le za ljubljansko mesto, temveč tudi za njeno bližnjo in daljno okolico. Vsa nova dela v mestni elektrarni bodo stala 12 milijonov dinarjev.

Ohranjanje mestne elektrarne se stalno razširja. Danes oddaja elektrarna električno energijo poleg mesta tudi v občino Ježica, na Vič, Barje, Rudnik in Štepanjo vas in v mošćanske vasi Oberje, Hrastje in Šmartno. Do 1. novembra je mestna elektrarna položila po mestu 700 m kabljevodne nizke napetosti za trofazni tok. Na novo je montirala 3800 m prostega voda v mestu, 720 m na Viču, 3200 m v Šmartno, Hrastje in Oberje. V Mostah je pa prevzela v svojo last občinsko elektrarno z 10.230 m omrežja. Omrežje se je tokrat lea 1929 podaljšalo za okroglo 8,5 km brez Most. Priključili so bili 1217 novih konsumentov, ki so dobili 10.202 žarnic in 59 novih motorjev in ventilatorjev.

Od vseh na mestno elektrarno priključenih žarnic odpade namesto 8606, na Vič in Rožno dolino 1039, na Ježico 529, Rudnik 28, Oberje, Šmartno in Hrastje 318; od motorjev na Ljubljano 36, na Vič 3, na Tomačevo 2 ter od ventilatorjev na mesto 15, na Vič 2 in na Rudnik 1. Z Mostami je prevzela mestna elektrarna 4075 žarnic, 42 motorjev in 5 ventilatorjev.

Razsežnost kabljskega omrežja mestne elektrarne znaša 66 km, prostovodnega omrežja pa 107 km, skupaj 173 km. Število odjemalcev je naraslo tekom letošnjega leta na 9322, od katerih odpade na mesto 748 odjemalcev, na Moste 648, na Vič-Rožno dolino 793, na Ježico 286, na Šmarje, Hrastje in Oberje 73 in na Rudnik 34 odjemalcev.

Mestna elektrarna oskrbuje tudi javno razsvetljavo in šteje v mestu samem 102 veliki svetilki po 600—1000 svečnimi žarnicami in 800 svetilk z 40—60 svečnimi žarnicami. Dalje ima elektrarna cestnih žarnic na Viču 65, na Posavju 27, v Hrastju, Oberju in Šmarju 8. Celotno število javnih svetilk, ki jih oskrbuje in napaja mestna elektrarna znaša 1002, brez občine Moste.

Centrala mestne elektrarne je bila v letošnjem letu mnogo bolj obremenjena kot lansko leto. Obtežba je znašala v centrali dne 15. novembra t. l. že 1762 KW s čimer je bil prekoračen že lanski decemberski višek obtežbe, ki je znašal 1734 KW. Kapaciteta vseh proizvodnih strojev v centrali znaša 1700 KW, akumulatorske baterije 150 KW, tako da razpolaga elektrarna skupaj z 1850 KW in v Mostah z 90 KW.

Sele z novo moderno napravo 4100 konjskih sil bo mogoče ustreči naraščajočemu konsumu, oddajati tok tudi razširjeni cestni električni železnici in zlasti še cenejši tok za industrijo. Ljubljana je zadnja leta silno gospodarsko trpela, ker se je nova industrija izogibala mesta, ker ni bilo pogonske sile na razpolago. Sedaj je vse pripravljenost, da bo tudi nova industrija imela že prihodnje leto dovolj toka na razpolago in kar je glavno: cenenejša, konkurenčnega toka.

S tem pa, da se je povečala mestna električna centrala, se ni končala elektrifikacija Ljubljane. Treba bo misliti na ureditve večjega vodnega projekta, da se preskrbi ne samo Ljubljani, temveč tudi okolici ceno električne energije. Poleg tega bo pa treba mestni elektrarni ustanoviti z ostalimi okoliškimi elektrarnami gospodarsko skupnost, ki bi se medsebojno podpirala pri proizvodnji električnega toka in s smoteno tarifno politiko omogočila industrijalizacijo gospodarskega okoliša Ljubljane.

Mestna elektrarna je aktivno podjetje in njeni prebitki močno razbremenjujejo občinski proračun.

Plinarne

Mestna plinarne zaznamuje zadnja leta razveseljiv napredek. Vseled agilitnosti obratnega vodstva je narasla posebno oddaja plina za kuho, kurjavo in obratne svrhe. Tekom letošnjega leta se je plinarne posrečilo, da je oddala plin dvema večjima tovarnama, ki bodo porabile večje množice plina. Porast oddaje plina za gospodinske in obrtne svrhe znaša tekom letošnjega leta najmanj 13% in to vključno temu, da se je oddalo za razsvetljavo za 50% manj plina kot pa leta 1928.

Do oktobra letošnjega leta je znašala poraba plačanega plina (brez cestne razsvetljave) 784.529 cbm, leta 1928 pa v istem času le 701.881 cbm. Vseled ugodnih rezultatov reklame in poskusnega kuhanja je odjem plina narasla in bi bilo s tem propagandnim delom tudi v bodoče nadaljevati. Mestna plinarne je v meščanski šoli pri Sv. Jakobu dobila na razpolago šolsko sobo, kjer bo predvajala plinsko kuhanje, združeno s predavanji o načinu in rentabilnosti plinske kuhe.

Tekom desetih mesecev letošnjega leta je montirala plinarne privatnim strankam 690 kopalnih in ogrevalnih peči, kuhinjskih, štedilnikov, garnitur za likanje, batov za lotanje in različnih gorilcev za obrti. Oddaja plina za gospodinske in obrtne svrhe se bo pa še gotovo povečala z ozirom na sklep občinskega sveta, da bo oddaj mestna plinarne izvrševala brezplačno instalacije iz posebnega v to svrho dovoljenega milijonskega kredita. Stranke bodo obvarovane naenkratnih in velikih stroškov za plinsko instalacijo. Plačevalci bodo mesečno najemščino za plinski vod, porabljen plin pa se jim bo zaračunaval Din 0,25 dražje kot onim strankam, katere takoj plačajo plinsko instalacijo. Vsakdo, tudi manjši situirana stranka si bo lahko uvedla plin.

Znatno je padla oddaja plina za razsvetljavo in postaja plinska razsvetljava le bolj za rezervno električni razsvetljavi. Tekom desetih mesecev letošnjega leta je montirala plinarne privatnim strankam 690 kopalnih in ogrevalnih peči, kuhinjskih, štedilnikov, garnitur za likanje, batov za lotanje in različnih gorilcev za obrti.

Oddaja plina za gospodinske in obrtne svrhe se bo pa še gotovo povečala z ozirom na sklep občinskega sveta, da bo oddaj mestna plinarne izvrševala brezplačno instalacije iz posebnega v to svrho dovoljenega milijonskega kredita. Stranke bodo obvarovane naenkratnih in velikih stroškov za plinsko instalacijo. Plačevalci bodo mesečno najemščino za plinski vod, porabljen plin pa se jim bo zaračunaval 0,25 Din dražje kot onim strankam, katere takoj plačajo plinsko instalacijo. Vsaka, tudi manjši situirana stranka si bo lahko uvedla plin.

Znatno je padla oddaja plina za razsvetljavo in postaja plinska razsvetljava le bolj za rezervno električni razsvetljavi.

Skoro polovica vseh ljubljanskih cest je še danes brez plinskega voda. S plinom je preskrbljen predvsem le center mesta. Pravilo bi moralo biti, da se v vsako na novo otvoreno cesto položi takoj tudi plinski vod in s tem omogoči strankam, da si v svoja gospodinjstva napeljejo plin.

Pričakovati je, da bo prihodnje leto dosegla plinarne najnižji dnevni konsum 400 cbm in najvišji do 6700 cbm. V letošnjem letu je bil najnižji dnevni konsum 3350 cbm in najvišji 5840 cbm. Z vedno večjo porabo plina se pa približujemo najvišji možni kapaciteti mestne plinarne in ne bo dolgo, ko m. plinarne ne bo mogla sprejeti nobenega odjemalca več. Predno

pa nastane to stanje, je treba izvesti povečanje, oziroma preureditev plinarne, ali kar bi bila najboljša in radikalna rešitev problema: plinarne se opusti na sedanjem mestu in zgradi novo v okolici Ljubljane.

Sedanja plinarne leži na zelo neugodnem kraju, med stanovanjskimi hišami in na terenu, ki je višji od ostalega mesta. Vse okoliš mesta trpi na zleh posledicah plinarskega obratovanja, plinarne sama pa izgubi veliko energije, ker mora dovajati plin v nižje dele mesta. Res najboljši bi bilo, da se svet, kjer stoji plinarne sparselira, novo plinarne na postavi na primernejšem mestu, ki bo odgovarjal okolici in obratovanju. Zgraditev nove plinarne bi stala 10 milijonov Din, vsota, katere zaenkrat še ne zmore v razvoju se nahajajoči obrat mestne plinarne. Takoj bomo pa zelo blizu idealnemu načrtu zgradbe nove plinarne, ako bo ljubljansko prebivalstvo še naprej pridno uporabljalo plin, ki je za moderno gospodinjstvo in obrate gotovo najprimernejše in najrentabilnejše kurivo.

Klavnica

Eno največjih del ljubljanske občine je gotovo na novo preurejena klavnica, ki je v gospodarskem in zdravstvenem pogledu izredno velike važnosti.

Na sedanjem prostoru obratuje mestna klavnica od leta 1881 dalje. Z razvojem Ljubljane je rasla tudi potreba po moderni klavnici. Takoj po končani vojni so se pričeli izdelovati načrti za preureditev obstoječe klavnice in za napravo hladilnice. Prav posebno hladilne naprave so bile potrebne. V poletnih mesecih je moralo prebivalstvo užiti veliko osmrženega mesa in mesar nikdar ni mogel kupovati blaga na zalogo.

Ker je bila izvedba gradbenega načrta za klavnico in hladilnico zvezana z visokimi investicijami, se je m. občina odločila, izvršiti cel projekt, ki je bil proračunjen na 60 milijonov Din, postopoma. Zaenkrat se je v mestno klavnico investiralo 21 milijonov Din in s tem krilo izdatke za razne neodložljive preuredbe, za dozidavo hladilnih naprav, za napravo dovlačilnice, novih hlevov in moderne klavnice. S temi preureditvami, oziroma dozidavami je postala mestna klavnica tehnično in higijensko najmodernejša v državi. Investirani kapital mora klavnica obrestovati in amortizirati sama v 20 letih. Kakor vse kaže, bo klavnica ne le svojim tehničnim in higijenskim, ampak tudi finančnim nalogam kos. Obratovanje v klavnici stalno narašča, s tem sponredno se dviga denarni promet in klavnica s lahkoto izpolnjuje svoje obveznosti. Pričakovati je, da bo klavnica v doglednem času, ko pokrije večji del investicij, za mesto lahko celo pridobitno podjetje, ki bo z odvajanjem pribitkov olajšala proračunske primanjkljaje ostale občinske uprave.

Vodovod

Mestni vodovod je bil otvoren 1. 1890 in je imel prvotno eno samo črpalko za dnevni 45.000 hl vode in se je do konca februarja letošnjega leta izpopolnila tako, da razpolaga sedaj s 4 črpalnimi agregati, ki dajejo 270.000 hl vode na dan. Največja dnevna poraba vode je znašala letos 180 tisoč hl. Vse kaže, da dosegajo 5 vodnjakov ne bo več zadoščalo in da bo izkopati nove vodnjake po načrtu, ki ga je izdelal že leta 1910 ustvaritelj mestnega vodovoda ing. Smrekar. Ta načrt vsebuje popolnoma nov sistem zajemljanja vode z novimi modernimi črpalnimi napravami. Slej ali prej bo nastalo vprašanje, kako in od kod bi se moglo preskrbeti Ljubljano z vodo potom gravitacijskega vodovoda izpod kamniških planin.

Tekom letošnjega leta je mestni vodovod položil 6668 m novih cevi in priključil na vodovodno omrežje 320 hiš z 1823 izlivki. Skupna dolžina vseh glavnih cevi mestnega vodovoda znaša 113.828 m in je na vodovodno omrežje priključili vsega skupaj 3810 hiš. Celokupna poraba vode bo predvidoma znašala leta 1929 čez 50 milijonov hl nasproti 44 milijonom hl v letu 1928.

Mestni vodovod ima svoje dohodke od vodarine, ki se je pobirala doslej v vseh starih hišah z 10% od napovedane najemnine, v novih hišah pa z 2% do 7%. Oni pa, ki ne plačujejo vodarine od najemnine in imajo vodomere, plačajo od dejanske porabljene vode po 3 Din za kubni meter. Upravičena težnja konsumentov gre za tem, da se cena za vodo zniža. Koliko bo pa tem željam mogoče ustreči, pokažejo šele končni zaključki pri razpravi o mestnem proračunu. Mestni vodovod izkazuje precejšen prebitki, ki pride v dobro splošno mestnemu proračunu. Mestni proračun zaenkrat računa s temi dohodki, ki se porabijo predvsem za stroške, ki izvirajo iz obveznosti za mestno stanovanjsko akcijo.

Pogrebni zavod

Z obratovanjem je pričel pogrebni zavod leta 1914, ko je kupil podjetje Fr. Doberle in v pozneje podjetje Jos. Turka in Pogrebnega društva drž. nameščencev. Po vojni je pogrebni zavod odkupil še pogrebno podjetje Iv. Rojine in Konkordije. Pogrebni zavod bi bil s tem sam koncesionar v Ljubljani, če ne bi prišla konkurenca iz Most, ki bi smela praviloma izvrševati pogrebe le v ljubljanski okolici, ne pa tudi v Ljubljani. Občinsko monopoliziranje pogrebnega podjetja je tudi edino pravilo. Skoraj je postala že pravilo v vseh večjih mestih, da ima občina v svojih rokah po-

Mestni pogrebni zavod je tekom svojega petnajstletnega obstoja izvršil 16.104 pogrebov, oziroma prepelelavo in ekshumacij. Ker krožijo najrazličnejše govorice, kako visoke cene ima mestno pogrebno podjetje in se z napačnimi podatki begajo stranke in agitira proti zavodu, naj navedemo cene, ki so danes v veljavi. Za gala pogreb se zaračuna 7860 Din, za pogreb od I. do III. vrste 4600 do 1850 Din in za pogreb od IV. do VI. vrste 600 do 1100 Din. Pogrebi za revneše in za otroke po dogovoru. Navedene cene se niti za polovico niso zvišale od predvojnih cen, upoštevajoč valorizacijo zlate krone. Poleg tega uživajo še puste razna strokovna, stanovska, podporna in posmrtna društva ter bolniške blaginje in pogrebna društva od 10 do 30%. Prav posebno revne ljudi pa pokopuje pogrebni zavod zastoni.

kopavanje mrtvih. Mestne občine si zagotove na ta način nov vir dohodkov, poleg tega pa vrše še socialno nalogo, da revnejšim omogočijo cenejši ali celo brezplačni pokop. V Ljubljani izpolnjuje pogrebni zavod le drugi del svoje naloge, o odvajanju dobičkov mestni upravi pa ni govora, ker gre dobički v izgubo s konkurenčnim bojem. Upamo, da bo ta zadeva v najkrajšem času ugodno rešena v dobrobit občine.

Mestni pogrebni zavod preživlja gospodarsko krizo, ki jo bo takoj rešiti. Monopol pokopavanja mora ostati občini, ne samo vsled občin interesov, ampak tudi zato, ker je mestna občina za odkup ostoječih pogrebnišnih zavodov trošila velike vsote pač z namenom, da ostane pri pogrebem obratovanju sama v mestu, ne pa da se ustanavlja konkurenca, ki so mogoče v začasno korist posamezniku, v trajno škodo pa občini in njenemu prebivalstvu.

Zastavljavnica

Zastavljavnico praviloma ne bi bilo šteti med mestna pridobitna podjetja, kajti zastavljavnica je izrazito socialni zavod, katerega obratovanje nima namena delati dobičkov, ampak s posojili pomagati občanom iz trenutne gospodarske zadrege. Zavod zahteva za dana posojila postopajo 12% obresti in za cenitev, skladiščno, zavarovanje proti požaru in vltom ter za manipulacijo še nadaljnih 5%. Za na dražbo došle predmete zaračuna še od danega posojila 10% dražbene pristojbine. Pristojbine so visoke in vendarle komaj krijejo upravne stroške. Zastavljavnica se je preselila v nove, moderne poslovne prostore na Poljanski cesti. Upamo, da bodo večji in boljših poslovnih prostorov dvignili tudi promet, ki naj omogoči večje dohodke. V zvezi s pčenicitvijo uprave bo stremeti za tem, da se znižajo pristojbine za zastavljene predmete, oziroma za dovoljena posojila. Nikakor ne gre, da bi neekonomično urejeno poslo-

vanje zastavljavnice odzvelamo največjim revežem že tako skopo odmerjena gnotna sredstva.

O zastavljenih predmetih v mestni zastavljavnici imamo podatke za leta 1927 in 1928 ter naj navedemo, da je leta 1927 zastavilo 17.427 strank za posojilo 3.189.290 Din in leta 1928 pa 19.642 strank za posojilo 3.440.010 Din. Na dražbi je bilo l. 1927 prodano 1059 strankam za 131.180 Din in leta 1928 pa 1277 strankam za 149.280 Din. Denarnega prometa je bilo v zastavljavnici leta 1927 6,8 milijonov in leta 1928 7,5 milijonov dinarjev.

Priprava

Mestna priprava ima svoje obratne prostore v tako zvaní mestni jami ali pristavi na Kodeljevem. Mestna priprava oskrbuje v prvi vrsti mestne vožnje, poleg tega ima pa v svojem področju tudi delavnice, kjer se izdelujejo razna dela za občino. Stalno je zaposlenih pri mestni pripravi 50 rokodelcev, voznikov in delavcev, v letni sezoni se pa število skoro podvoji. Mestna priprava razpolaga z 20 pari konj. Vožni park pa obsega 77 raznih voz, 1 osební avtomobil, 2 tritonska tovorna avtomobila, 5 škroplilnih avtomobilov ter pnevmatični avto za izpraznjevanje greznic. V preteklem letu je opravila mestna priprava 6702 dnevnišnih tovornih vožnji, 1977 nočnih ur za pometanje cest, 368 nedeljskih ur za škropljenje cest in 1619 ur kočijskih vožnji.

Poleg navedenih poslov opravlja mestna priprava velik del mestnih travnikov, na katerih je pri produkcijskih stroških 0,50 Din za 1 kg pridelala skupno 101.381 kg sena in otave, v domačih hlevih se je pridobil čez 420 voz gnoja, ki se je deloma porabil za mestni svet, deloma pa pridal privatnim strankam. Zadnje leto se je v mestni pristavi prizidalo 6 modernih garaž za mestni avtobusni promet.

Kazalo bo mestno pripravo v dosedanjí obliki preurediti in uvesti predvsem avtomobilsko obratovanje. Vsekakor je pa mestno pripravo obdržati vsaj v sedanjí velikosti, tem bolj, ker je obrat aktiven.

Na splošno smo lahko z upravo mestnih podjetij zadovoljni. Z iniciativnim gospodarstvom bo pa mogoče dohodke podjetij še dvigniti. Predvsem se bodo morala mestna podjetja oprostiti birokratične upravne okornosti in vse poslovanje bo komercializirati. Končno gotovo ne bo neumnost, da se nekatera podjetja združijo pod enotno vrhovno upravo. Predvsem imamo v mislih elektrarno, plinarne in vodovod. Enotno naročanje obratnega materiala, enotno izvrševanje predvsem instalacijskih in cestnih del, skupno razpolaganje z finančnimi sredstvi bo mnogo pripomoglo k še večji rentabilnosti mestnih podjetij. Tudi mestni gradbeni urad ne bo smel biti predaleč od sprožene enotne vrhovne obratne uprave.

Bilanca Zveze kulturnih društev

Delovanje ZKD v preteklem letu je bilo zelo plodonosno — V novem letu se bo začelo delo nadaljevalo

Ljubljana, 31. decembra.

predavanja

Delo ZKD, naše kulturne matice, ki združuje v enotno delo 220 naših prosvetnih društev, je bilo v l. 1929 veliko in plodovito. Leta dela na poenotenju in sistemiziranju naprednega prokretnega dela so ustvarila že vidne plodove; veliko, vključno s sredstvom vendar tudi modernim zahtevam prosvetnega dela odgovarjajoče centralo, trdne vezi med njo in društvi, uspešno kooperacijo med njo in med posameznimi društvi in znaten napredek v metodah našega prosvetnega dela.

To je javnosti, ki ji ostane podrobno prosvetno delo — saj tako je vedno — nepopisno, pokazal.

I. prosvetni dan KDK

5. maja 1929, ki je zbral 140 delegatov naših prosvetnih društev Uspeh prosvetnega dne je najboljši: dokumentiral je voljo velike množice naših prosvetnih delavcev do poglobitve potrebnega dela, predložil javnosti kratko bilanco dela zadnjih let in ovrgel trditve o sterilnosti našega kulturnega gibanja. Mnogostranost refratov in živahnost razprav sta že na prireditvi sami zagotovila pozitivne uspehe, ki niso izostali.

Delo ZKD je bilo zelo obširno in raznoliko. Na prvem mestu med sredstvi njenega prosvetnega dela so stopila l. 1929.

filmska predavanja

to so predavanja, opremljena s filmom, ki štejejo obiskovalce v stotisoče. V Ljubljani je priredila ZKD vsako soboto in nedeljo tako predavanje in je preskrbela na ta način ljubljanski publiki

vse v Jugoslaviji dosegljive filmske predavanja

Pri tem je prečesto doprinesla težke gnotne žrtve, ker je stroške, združene z nabavo velikih prosvetnih filmov, komaj krila z izredno nizko vstopnino.

Da bi ZKD nabavila

lastne kulturne filme

kulturne filme svetovnega slovesa, ji v letu 1929 ni uspelo, ker so nabavni stroški, posebno pa carina in taksa 1,50 Din po metru tako visoki, da na izplačanje filma v doglednem času ni misliti. Delo ostane prihranjeno l. 1930. Pa tudi na

deželi

so želela društva predvsem filmska predavanja. Nekatera društva so uvedla redno termino, za katere jih je zalagala ZKD s filmi in predavatelji oz. pisanim predavanji.

Vključ temu je ZKD v preteklem letu priredila veliko število

iz vseh strok človeškega znanja, tako izven Ljubljane, kakor v Ljubljani. V Ljubljani so postala njena tedenska predavanja priljubljena shajališče naše intelektualne družbe, ki si želi predavanj širokega obzorja in razmaha. Zato so vsa ta predavanja izredno dobro uspela in ne bo težko, l. 1930, začeto delo nadaljevati. Saj je

program

že ustanovljen. Evo: g. ing. Lupša bo govoril o svojih raziskovanjih v Siamu, g. dr. Grum o begu v onostran (problem samomora), g. Potočnik o stari Ljubljani, g. ing. Mačkovšek o bodoči, moderni Ljubljani, g. dr. Kušar o življenju v naših jamah in drugi.

Številke prometa v

arhivu iger in dramski garderobi

povedo, da je ZKD tekom preteklega leta zalagala društva z vsem potrebnim materialom, preskrbela jim celo vrsto novih, učinkovitih ljudskih iger, dalje

oba dramska tečaja ZKD

tečaja ZKD pa, da je naša prosvetna matica resno skrbela za potrebe igralški naraščaj, katerega izvežbanost v dramatik je toliko dragocenejša, ker naštejemo med gojenci predvsem dijake, učiteljske in igralce naših prosvetnih odrov, na katere je navezana naša dramatika.

Za izvežbanost svojih društev delavcev je priredila ZKD l. 1929.

Govorniški in organizacijske tečaj

in organizacijski tečaj ki je po vočmesečnem resnem delu končal s polnim uspehom. V l. 1929. je začelo izhajati zopet glasilo ZKD

Prosvetni glasnik

i so ga od časa do časa nadomestovale okrožnice.

Delo ZKD bo tudi l. 1930. teklo naprej v vsej svoji širini in globini. Požrtvovalni delavci širom njenega območja, izkušeni in ni vere v poštenost in vzvišenost svoje dela in globok v delu desetletij zasnovan pokret v smeri kulturnega in moralnega napredka naroda, so poroki novih uspehov.

Razlika.

— Kakšna je razlika med opreznostjo in strahopetnostjo?

— Če se bojiš ti, je to opreznost, če se pa boji kdo drugi, je strahopetnost.

Dnevne vesti

Srečno novo leto!

Uredništvo

in upravnništvo

„Slovenskega Naroda“

— Odlikovanje. Z redom Sv. Save V. stopnje je odlikovan odvetnik v Beogradu dr. Jože Ravnik.

— Ustanovitev finančnega inšpektorata v Mariboru. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa, da je z odlokom ministrstva financ z dne 20. decembra 1929, št. 114.850 ustanovljen finančni inšpektorat v Mariboru, ki bo začel poslovati dne 1. januarja 1930. Ta inšpektorat bo zaenkrat reševal vse posle, ki zadevajo neposredne davke bivše mariborske oblasti, izvemši odmero družabnega davka in kazenske zadeve po členu 142. zakona o neposrednih davkih. Stranke, ki spadajo v področja davčnih uprav v Celju, Dolnji Lendavi, Gornji Radgoni, Gornjemgradu, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Murski Soboti, Ormožu, Prevaljah, Ptuj, Slov. Bistrici, Slovenjgradcu, Šoštanju in Šmarju pri Jelšah se torej opozarjajo, da naj naslavljajo vse vloge prej navedenega značaja, ki so jih dosedaj naslavljale na finančno direkcijo v Ljubljani, oddelek za neposredne davke, izza 1. januarja 1930 na naslov: „Dravska finančna direkcija, finančni inšpektorat v Mariboru.“

— Razširjenje področja avstrijskega konzulata v Zagrebu. Z novo razdelitvijo države so bila tudi na novo razdeljena službena področja avstrijskih konzularnih zastopstev v Jugoslaviji. Področje avstrijskega konzulata v Zagrebu se razteza zdaj na vse ozemlje savske banovine, izvemši mesto in pristanišče Sušak, ter na vrbsko banovino.

— Hudožestveniki v Subotici. Člani moskovskega Hudožestvenega teatra prisopje t dni v Subotico, kjer vprizore 8. januarja Gogolovo „Ženitev“, 9. januarja pa Ostrovskega „Siromastvo ni greh“.

— Židovska čitalnica v Beogradu. V Beogradu je bila v nedeljo otvorjena židovska čitalnica. Otvoritveni govor je imel predsednik čitalnice, glavni tajnik Državne hipotekarne banke, Aron Alkalay.

ji božični številki lično prilogo, ki nam kaže razveseljen razvoj lista in tiskarne. Posebno tiskarniško podjetje, ki je največje na ozemlju bivše mariborske oblasti, se je razvilo tekom zadnjih let v najmodernejši obrat le vrste.

— Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse zainteresirane, da odpade v sredo radi noveletnega praznika zbornični uradni dan in se vrši zato v četrtek dne 2. januarja 1930.

— Sklad msgr. Tomo Zupana. Ciril Metodovi družbi so nadalje vpsolali za monsignora Zupana sklad: Zavarovalnica „Feniks“, Ljubljana 500 Din, moška podružnica Hrastnik 100 Din, moška podružnica Šiška 100 Din, ženska podružnica Šiška 100 Din, šentpetrska ženska podružnica, Ljubljana 300 Din. Lepa hvala darovalcem! 753-n

— Gasilski koledarček za leto 1930 je izšel v priročni žepni obliki. Poleg seznama vseh gasilnih društev in gasilnih žup v Sloveniji prinaša koledarček tudi pet slik gasilskih prvoboriteljev in osnutek Barletovega nagrobnika, dalje pa tudi par zanimivih člankov in nekaj vzorcev uradnih vlog. Koledarček ni le priporočljiv za vsakega gasilca, temveč tudi za obrtnika, trgovca in za vse, ki imajo opraviti z našimi gasilci in se zanimajo za njihovo organizacijo. Cena koledarčka je Din 12.50. Naroča se pri Zupan Hermann, Krekova ul. 4 v Mostah pri Ljubljani.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, južno vreme in da padavine niso izključene. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. V Zagrebu je deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 12, v Beogradu in Skoplju 5, v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu 4 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766.5 mm temperatura je znašala 0.

— Lep gramofon — kovčeg 10 najnovejših šlagerjev in 2 drugi pesmi, 200 igel, štetka za plošče samo Din 564 razpošilja po povzetju in franko v vse kraje „Gramofon“ — A. RASBERGER — Ljubljana — Miklošičeva c. 34.

— Naše žensko opozarjamo na „Gospodinski koledar“ Jugoslovske Maticice za leto 1930, ki prinaša poleg raznih nasvetov in navodil za hišo in dom tudi več novih kuhinjskih receptov za obede, ki se jih pripravi v eni uri. Kakor vsa prejšnja leta, ima tudi letošnji koledar obširen in praktično urejen troškovnik za vse dni v letu.

Iz Ljubljane

— 17.820 bolnikov je bilo sprejetih letos v ljubljanski bolnici. Kakor smo že zadnjič poročali, je bil sprejem bolnikov rekorden.

— 17. Gledališki publiko opozarjamo, da se vrši predprodaja vstopnic za predstave na Novega leta dan ločeno in sicer za operne predstave pri dnevni blaginji v operi, za dramske pa v vestibulu opernega gledališča. Predprodaja je od 10. do pol 1. ure. Za večerni predstavi pa tudi od 3. do 5. ure pri dnevni blaginji v operi.

— 17. Gogolejev revizer v ljubljanskih slaščičarnah. Izjavljamo, da smo bili o zadevi, ki smo jo priobčili pod gornjim naslovom v listu z dne 24. decembra 1929, mistificirani in s tem krivico, napravljenemu gospodu Ivanu T., lojalno popravljamo.

Drogerija „SANTAS“

je v Ljubljani samo ENA: na Dunajski cesti 5 (bivša Freljova hiša).

— 17. „Peterčkove poslednje sanje.“ Na novega leta dan uprizori ljubljanska drama ob 15. pop. „Peterčkove poslednje sanje“, božično igrjo, ki jo je episal P. Golia. To bo štirideseta ponovitev te najbolje slovenske mladinske igrje, dokaz, kako zelo se je priljubila naši mladini. Kot na Stefanov dan, bo igral tudi pri 41. predstavi vlogo Peterčka desetletni Mitja, ki si je pri svojem prvem nastopu takoj osvojil publiko s pristržno in naravno igrjo. V igri nastopa celokupni dramski ansambl, pomnožen s statisti. baletom in muziko Dravske divizije. Igrjo je našel prof. O. Sest. Radi ogromnega zanimanja za to igro opozarjamo p. t. starše, da si pravočasno nabavijo vstopnice. Cene so običajne dramske.

Privat. DETEKTIV. zavod Rimska c. 9

— 17. Silvestrov večer priredi združenje vojnih invalidov v salonu gostilne pri „Jerneju“ na sv. Petra cesti. Na sporedu šalji priprori, kupalet, šalji pa posta. Tudi plesalželjni pridejo na svoj račun. Točila se bo prištna domača kapljica.

— 17. Pričetek pouka. Na obrtni nadaljevalni šoli za stavbne obrte v Ljubljani „Grabenc“ pričnemo s poukom dne 2. januarja 1930 (četrtek) ob 2. popoldne. Ta dan imajo pouk učenci Ia, Ib, Ila, Iic, IIIa in IIIb razreda. — Upravitelj.

Iz filmskega sveta

„Zlato“ novi film Dolores Del Rio

Dolores del Rio je dokončala pred kratkim pod režijo Clarence Browna svoj najnovejši film „Zlato“, čigar dejanje se vrši na Aljaski v dobi, ko so tamkaj odkrili zlato. Ideja filma je pokazati ljudem sloveški pohlep za denarjem, za zlatom. Gledalec naj vidi kakih junaških pa tudi počilih dejanj je zmogel človek, hrepenec po zlato, ki predstavlja za njega simbol vse moči in blagostanja. Film je izdelan nad vse sijajno. Na tisoče in tisoče ljudi roma v obljudeno deželo Aljasko in vsem se čita na licu ista želja, čim prej obogateti. Vpenjajo se na strme gore, kljubujejo največjim naporom, da se vrnejo domov prazni, prevarani. Na krhkih čolnicah se vozijo po deročih rekah, brodijo po cele dneve po snegu in ledu, vročica jim sile iz oči, a usta šepečejo še vedno oni prokleti dih „Zlato“, „Zlato“. Stari in mladi, bogati in siromašni, pošteni in propalci hite tja, kamor jih vodi ona nesrečna misel in želja po bogastvu in zlato.

Glavno vlogo v filmu igra Dolores del Rio. Predstavlja nam naivno nedolžno dekle, ki hiti s svojimi starši tja v obljudeno deželo na Aljasko iskat srečo in bogastva. Od filma „Vstajenje“ naprej ni igrala Dolores del Rio še nobene take vloge, ki bi ji ležala tako dobro kot vloga Berne v filmu „Zlato“. Njena bajna in fina lepota pride v milijeu robatih gorskih delavcev krasno do izraza. Pri tem ji pomaga še njen simpatični partner Ralph Forbes. Film je bogat n avelikih senzacionalnih prizorih. prepleten z dobrim humorjem; skratka: slajno uspeša umetnina.

Njegovo snimanje je bilo zelo težko, opasno in vezano na ogromne stroške. Vsi posnetki so bili delani na Aljaski, vsled česar je bilo treba odposlati tja igralce, statiste in velikanski tehnični štab. Operaterji so morali čestokrat prenehati s snimanjem, ker je pretila velika nevarnost od gladnih volkov in medvedov, katerih je bilo mnogo v bližini. Organizirati so morali posebno

do ceste primerno razorožiti in omogočiti preprosto nadatno zvezo. Tudi avtobus iz St. Petra pod Sv. Gorami oz. tja in nazaj, je prihajal le z veliko zamudo v končno postajo. Preteklo nedeljo zvečer se vsled prezasneženosti in grde ceste ni vrnil v St. Peter. Pričakovati pa je, da bo nov sneg čisto malo ogledil, tako, da bo že nocoj vozil zopet iz Celja ob 1/4 na 19. uro v St. Peter pod Sv. Gorami, izvemši, da bi sneg zopet prekomerno zapadel do tega časa.

stražo, da so bili igralci varni pred napadom divjih zveri. Poleg tega pa je čestokrat pretila nevarnost od rušičih se lavin. Danes je končno film dogotovljen in vsepovsod, kjerkoli je bil predvajal, je dosegel najboljšo kritiko. Kakor posnemamo iz razstavljenih fotografij v Elitnem kinu Matica, ga bomo tudi v Ljubljani prav kmalu videli.

Ali bo Chaplin govoril v filmu?

Odlični svetovni list je nedavno priredil anketo z vprašanjem, kdo je najpopularnejši filmski igralec na svetu. Zmagal je je Charlie Chaplin.

Tudi pri nas ga publika dobro pozna in obožava. Saj še vsi dobro pomnimo njegove izvrstne filme „Lov za zlato“ in „Cirkus“. Charlie Chaplin je v filmskem svetu kapaciteta prvega reda. On ni iz vrste tistih igralcev, ki nastopajo vsako leto v nobroju novih filmih! Nikakor ne! Chaplin je v tem oziru zelo previden; on dobro računa s človeškim okusom ter ve, da se gledalec tudi najboljšega igralca naveliča, če ga vidi opetovano in opetovano. Zato izgotovi Chaplin letno komaj en film in še to ne vedno! Saj veste sami, koliko časa je pripravil film „Cirkus“. In od tedaj še ni zagledal luč sveta noben od Chaplinovih film, dasiravno nas priljubljeni kralj humorja in smeha prav marljivo in intenzivno ves ta čas dela in pripravlja rojstvo naslednjega njegovega filmskega umotvora „Luč velemesta“ „City lights“. V filmski industriji Amerike je nastala s tonifilmom prava revolucija. Vse ameriške produkcije so se takoj preorijentirale in tudi igralci so se morali priključiti novemu pokretu — tonifilmu. Le Charlie Chaplin je trdovratno branil in zagovarjal nemi film in z vsvo odločnostjo je zagotavljal, da ne bo in ne bo nikdar pristal tonifilmu. Šele v najnovejšem času se čuje iz Hollywooda vest, da se je tudi Charlie Chaplin udal vsesplošnemu pritisku in da bo sedaj tudi njegov naslednji film „City lights“ imel prizore, v katerih bo Charlie Chaplin govoril in pel. Ali je to samo reklama, ali resnica, to bomo seveda šele videli.

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu

Zagreb, 31. decembra.

Drugi redni tedenski sestanke članov naše Narodne knjižnice in čitalnice dne 27. t. m. nam je prinesel novih zanimivosti. Čeprav smo se bali, da bomo zaradi slabega vremena osamljeni, ker je treba mnogo požrtvovalnosti, prihajati v brozgi in snegu iz oddaljene Peščenice, Trešnjevke in drugih naših periferijskih naselbin, smo bili prijetno presenečeni, ko smo kljub temu lahko pozdravili v naši sredi zopet nekaj novih članov.

Kdo ne bi bil vesel naše brhke Ljubljancanke, ki je kometno obula lične škornjčke in prišla klub vremenskim neprilicam da leč dobi s Savske ceste povedat, da ne more ostati na sestanku, ker jo vežejo rodbinske dolžnosti, pripravljena pa je prevzeti vsako delo, ki ga ji naložimo v prosoh našega društva! Kdo se ne bi divil mladi, akademski izobraženi gospe! In njenemu, še vedno čilemu napetju, če in čim, s kako pripravilnostjo sta obetala sodelovanje na našem zabavnem večeru, čeprav in vodi iz lične vile izza Šalate dolga pot do nas!

Zabavni večer je bil torej tista privlačna točka, ki nas je na tem drugem sestanku najbolj zanimala. Pripravljalna dela so uspešno tako daleč, da smo definitivno sklenili prirediti ta večer na soboto, dne 4. januarja v restavraciji pri Janietu v Nkolčevi ulici št. 12. Z veseljem lahko poročamo, da nam je par naših vrlih umetnic zagrebške opere obljubilo sodelovanje. Gotovo je tudi, da ne bodo izostali niti naši prvovrstni operni umetniki, kar so nam deloma že tudi obljubili. Za izpopolnitve zabavnega dela prireditve pa bo poskrbelo nekaj naših članov tukajšnje dramskega gledališča. Ostali deli bo izpolnil deloma srečolov, Sa-

ljiva pošta itd. O ugodnih vtisih proste za, bave in plesa bo govorila — o tem smo uverjeni — naša mladina še dolgo po prireditvi.

Da vse dobro pripravimo, bomo imeli v četrtek, 2. januarja ob 20. tedenski sestanek.

Vabimo vse, ki jim je za to, da naša prva prireditve v novem letu dobro uspe, da pridejo na ta sestanek in da že sedaj opozarjajo vse svoje znance na to, da bo dne 4. januarja zabavni večer vseh zagrebških Slovencev in njihovih prijateljev v restavraciji pri Janietu.

Ob zaključku starega leta čutimo prijetno dolžnost, da se zahvalimo za naklonenost vsem našim dosedanjim podpornikom in prijateljem. V novo leto pa prehlajamo polni nade, da se jim pridruži množice novih somišljenikov. Vsem želimo veselo in srečno novo leto!

Ženska naglica.

— Mudi se mi, ob petih imam sestanek.
— Saj je že pol šestih.
— Torej se mi še nikamor ne mudi.
— Kako je vam ugajala včerajšnja premiera, milostiva?
— Nekatere toalette so bile krasne.

Medsebojno nezaupanje.

— Zakaj hodita vsa šep in blaginik vedno skupaj?
— Ker se šep boji, da bi mu blaginik ne pobegnil z blaginjo. blaginik se pa boji, da bi mu šep ne pobegnil s kavčiji.

Tudi vzrok.

— Zakaj se je naš trgovec poročil s svojo prejšnjo knjigovodkinjo?
— Ker mu je spravila knjige v tak nered, da se ni več spoznal v njih.

Halo!

Danes in jutri senzacionalna novost!

Halo!

Satira na habsburški dvor v epohalnem vefilmu z dražestno princezo

Betty Balfour

kot

KRALJICA VAGABUNDOV

Pikantne in razkošne zaročne in poročne situacije, ki vzbujajo smeh in kirohot. — Umazane politične intrige in zarote na dvoru.

Jutri predstave ob 11.11., 3., 1/2.5., 6., 1/2.8. in 9. uri.

Rezervirajte takoj vstopnice!

Telefon 2730

KINO LJUBLJANSKI DVOR

— Zborovanje vseslovenske omladine. Vseslovenska omladina je imela v nedeljo v Beogradu zborovanje, na katerem je bila izvoljena nova uprava, ki bo širila slovensko ideologijo in delovala za zblizanje slovenskih narodov. Prizadevala si bo zlasti stopiti v stik s Slovani izven evropskega kontinenta.

— Novoletna voščila. Slovenski fantje pri 36. pešpolku v Vraždinu žele slovenskim fantom in dekletom veselo novo leto. Breznik Lovro, Mohorič Vinko, Svete Joža, Ivica Ban, Puh Franjo, Petkovšek Franc, Smid Gabrijel, Kozamerik Feliks, Toporč Jernej in Gabrovšek Tone.

— Pošta zveza Skofja Loka—Ziri. 1. januarja bo zopet vpostavljen stari poštni promet med Skofjo Loko in Ziri ter za Poljansko dolino. Poštni avtobus, ki bo imel prostora tudi za 12—15 pasažirjev, bo odhajal iz Skofje Loke ob pol 9. in bo prihajal v Ziri po oddaji in prevzemu pošte v Poljanih in Gor. vasi, ob pol 11. Iz Zirov bo zopet odhajal ob pol 16. popoldne in prihajal v Skofjo Loko ob pol 18. S to vzpostavitevijo bo pismo iz doline potrebovalo v Ljubljano ali iz Ljubljane le dobrega pol dne. Časopise, ki izidejo zjutraj, bomo imeli že popoldne. Potniki in drugi, ki bodo imeli posla v poljansko-žirovski dolini, bodo lahko opravili vse v enem dnevu. Pa tudi turistom bo konvenirala ta vožnja popoldne v Skofjo. Za slučaj visokega snega se bo za dneve, da se cesta vzpostavi za avtopromet, prevažala pošta s konji. Za redni promet jamči avtopodjetje Jakob Poljenska, ki je znano kot solidno in vseskozi zanesljivo.

— Gorenja vas. V nedeljo 5. januarja popoldne ob 15. priredi naše gasilno društvo svojo vsakoletno predpustno veselico v gostilni pri Anžku s plesom, srečolovom in prosto zabavo. Odeveč je omenjati pomen in važnost gasilnih društev za slučaj nesreče. Društvo je poleg požrtvovalnosti članov navazano le na svoje lastne dohodke za nabavo potrebnega orodja in druge opreme. Udeležite se veselice! — Naš Sokol je prešel po soglasnem sklepu pri polni udeležbi članstva na izrednem občnem zboru 15. dec. v Sokola kraljevine Jugoslavije. Na Stefanovo se je pri njegovih prireditvi, igri „Hišni prijatelj“ in zabavi kar trlo v sokolskem domu prijateljev Sokola. Vsa prireditve je najlepše potekla.

— Dvoje pomembnih jubilejev v Mariboru. Te dni je minulo 70 let, odkar se je začel izdajati mariborski dnevnik „Mariborer“ (prej Marburger) Zeitung. Istočasno pa je obhajala Mariborska tiskarna d. d. v katere založništvo izhaja „Mariborer Zeitung“, desetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki je izdala „Mariborer Zeitung“ v svo-

komor zapisuje skrbna gospodinja vse svoje dnevne izdatke. Koledar je napravljen za vseh knjigarnah in pri podružnicah Jugoslovske Maticice. Naročila po pošti sprejema Jugoslovska Matica v Ljubljani, Šelburgova ul. 7/II. Cena Din 20, za člane Din 16, s poštnino Din 1.75 več.

— Dve krvavi tragediji pri Osijeku. V osijejski okolici sta se te dni odigrali dve krvavi tragediji, obe posledici demona alkohola. V Lukavcu je posestnik Stjepan Kudek na zverinski način ubil svojo ženo Ano. Zakonca sta bila pijana in sta se v pijanosti sprla in strela. Končno je Kudek med prepriom pograbil sekiro in udaril ženo večkrat po glavi, da je bila takoj mrtva.

— Druga tragedija se je odigrala v selu Trnani. Tam sta se radi denarja sprla 28-letni Jakob Babič in njegov oče Šima. Vročekrvi sin je med prepriom potegnil nož in skočil proti očetu. Ta pa je bil urnejši, zagrabil je sekiro in z njo strahovito oplazil sina po glavi. Jakoba so smrtonovarno ranjenega prepeljali v osijejsko bolnico, stari Babič pa je moral v zapor.

— Neprevidno igranje s samokresom plačal s smrtjo. V Splitu se je včeraj pripetil žalosten dogodek, posledica neprevidnosti. Grga Stipčić, 15letni gimnazijalec, je našel doma samokres in se začel z njim igrati. Nenadoma se je revolver sprožil in krogla je zadela nesrečnega fanta v prsa. Ko sta njegov brat in mati prestrašena prhitela v sobo, je bil fant že mrtev. Nesrečna mati se je nezvestna zgrudila.

— Radi uboja obsojen na dve leti ječe. Pred okrožnim sodiščem v Subotici se je te dni vršila razprava proti poljedelcu Simonu Kellerju iz Bajmoka, ki je v oktobru preteklega leta ubil svojega najboljšega prijatelja Franja Mencingerja. Keller in Mencinger sta živelja v najboljših odnosih in sta drug drugemu pomagala pri delu na polju. Ker se je Mencinger sprijaznil s posestnikom Bajajem, s katerim je Keller sprt, mu je to zelo zamerilo in iz prijateljstva je preko noči nastalo sovraštvo. Nekoga dne sta se sprla in v prepriju je Keller sunil Mencingerja z nožem v trebuh, da je bil takoj mrtev. Pri razpravi se je Keller zagovarjal s silobranom. Obsojen je bil na dve leti težke ječe.

Silvestrovanje

Sokola I. na Taboru

17383

Nazaj, nazaj v planinski raj

Kratek pregled delovanja SPD in TK Skale za razvoj in napredek alpinizma v Sloveniji

Ljubljana, 31. decembra.

Naše domovine so planine in zato je naravno, da se je planinarstvo naglo razvijalo in je danes najbolj razširjen sport, ki ni omejen samo na gotove sloje, temveč ga goji ves narod. Celo kmetije, ki gledajo po mnogih krajih planince še po strani ali se jim pa vsaj posmejujejo, so jeli spoznavati in ceniti užitek, ki jih nudi hoda po planinah in danes imamo že dosti kmečkih fantov, ki tudi brez puške plezajo na najvišje vrhove, zlasti se je pa v gorskih krajih preprosti narod oklenil smučarstva. In ni več daleč čas, ko bo naš kmet spoznal tudi praktično korist smučanja. Ne smejte se, če vam prerokujem, da bodo hribovski kmetje v kratkem

hodili na smučkah k maši in nosili gnoj na njivo. Ko zrase generacija, ki se danes v šoli uči smučati, seveda.

Domala vsi slovenski turisti so organizirani v Slovenskem planinskem društvu, ki nudi ob neznani članarini take ugodnosti, da se mora vsakdo čuditi, da že davno ni propadlo. Zato smo tudi trdnega prepričanja, da so največji sovražniki društva tisti, ki so proti zvišanju članarine. Član plača letno le 25 Din, ki se mu pa izplačajo že, če se n. pr. samo enkrat iz Celja pelje na Gorenjsko. SPD je najmočnejše planinsko društvo v državi in ima

najnižjo članarino

Prav zaradi teh velikih ugodnosti, ki jih ne nudijo članom niti največja tuja društva, je dotok tujcev zlasti iz Nemčije in Avstrije tako velik, da danes pri nas že lahko govorimo o rentabilni tujski industriji. Med Nemci iz Nemčije in Avstrije in pa med Čehi naše društvo uživa tak sloves, da se neprenehoma javljajo za člane. Tudi imajo člani večine njihovih klubov pri nas iste ugodnosti kakor člani SPD, ki imajo seveda tudi reciprociteto z njimi, razen z DOAV — Nemško — avstrijskim alpskim društvom.

Naj torej tujkoprometni faktorji ne pazijo, da njih uspehi temelje na SPD!

Ogromnega pomena za naš promet je bil sicer priradni sprejem Nemcev ob prihodih predlanskega izleta ADACA. Splošnega nemškega avtokluba — čigar člani so napravili v Nemčiji silno reklamo za lepoto naših krajev, še večje pa s priznanjem vlnudnosti in gostoljubnosti našega prepro-

stega naroda. Vendar, kaj bi delali Nemci pri nas, če bi SPD ne skrbelo za pota in kočice po naših planinah in jih oskrbovalo tako, da hrana v najvišji in najtežje dostopni koči ni več dražja, kakor v Ljubljani, postelje so pa še celo mnogo cenejše, saj vendar si danes že kmet za nezakurjeno sobo upa zahtevati po 25 Din za noč.

Pri teli članarini je splošno težko razumljivo, da SPD more kaj napraviti, pa je bila vendar letos popravljena in izboljšana večina poti in popravljenih povečanih več koč, da se je število ležišč pomnožilo gotovo

za 300

Za najrazličnejša dela, prenovitve, preureditve je samo letos izdalo društvo

nad en milijon Din

Koliko stane delo v planini, meščan le redko pomisli. omenjam le, da je samo transport lesa in eternita na Kredarico stal 45.000 Din.

Največje delo je društvo letos dovršilo s hotelom — saj te kočice vendar ne smemo več imenovati drugače — v Kamniški Bistrici.

Nad milijon Din je torej društvo v enem letu izdalo za investicije, kar pomeni isto,

kakor bi rekli, da jih je izdalo v tujkoprometne svrhe. In vendar so podpore, ki jih je društvo prejelo tako na tle, da niti ne krije obresti dolga za najnujnejša dela in popravila. Na roko gre društvu z vsem razumevanjem v resnici le

železniška direkcija

ki jo lahko imenujemo pokrovitelja društva in s tem tudi našega tujkega prometa. Dobrotinski društva so pa silno redki. Javnost misli, da SPD vso za kočice potrebno opravilo, kuhinjsko posodo, steklenino, perilo itd. dobi zastoni. Silno se vara, ker mora vse to plačati vsaj kakor vsak drug kupec. Ker pa ni pravila brez izjeme, zato ima tudi SPD med svojimi redkimi podporniki tvečko, ki vsako leto da za

najmanj 50.000 Din

materijala brezplačno. Ti tisočaki, ki se vsako leto ponavljajo, so obresti take vse, da lahko to domačo firmo pristejemo med največje mecene slovenskega naroda. Pri tem pa moramo še omeniti, da mecen nima nobene koristi od planinarstva niti od tujkega prometa. Seveda tudi s hvaležnostjo kupljene reklame ne, ker je ime dobrotnika največja tajnost odbora. Anonimnemu dobrotniku hvala, ki naj mu prinese srečo in mnogo posnemačev! In črnogledi ljudje tamo, da med nami ni več nesebičnosti in idealizma.

Največja znana dobrotnica SPD je pa

meščanska korporacija v Kamniku

ki ni dala samo vsega za hotel v Kamniški Bistrici potrebnega lesa, temveč se sploh društvu izkaže ob vsaki priliki in potrebi naklonjeno. Kakšna razlika je pač med kamniškimi meščani in med podružnicami, ki centrali odstopajo nezadostno opremljene in zadolžene kočice. Munificenca Kamničanov je pa najlepši dokaz, da znajo ceniti veliki pomen alpinizma in tujkega prometa za svoj kraj. Žalostno je pa dejstvo, da je to spoznanje po drugih krajih silno redko. To nepojmovanje tujkega prometa

se najbolj izraža v naši nepodietnosti. Smo namreč še taki, da se pritožujemo, češ, da ni tujcev, v resnici jih je pa mnogo več, kakor imamo prostora. Da naš komfort preneha že na višini malomestne oštarije, ni treba niti omenjati, telefon in kopalne sobe pa naš hotelje smatra še za nedosegljiv luksuz. Vendar bomo pa morali spoznati resnico starega pregovora: Najprej štalica, potem kravica — drugače bomo odgnali še to, kar je za nas zaslužila lepota naših krajev, naš zrak in naše bistro vode. Dalmacije pa niti žarko sonce ne bo rešilo, če bo šlo tako indeleto in apatično naprej — ali bo pa ves dobiček zlate tujke industrije ostal v rokah podjetnih tujcev, ki bodo pokupili obal in zidali moderne hotele.

Kakšen je bil letos obisk naših planin, še ni izraženo, pač je bil pa večji, kakor drugega leta, čeprav so se najbrže dohodki koč zmanjšali. Kakor povsod, se tudi v planinah opaža

pomanjkanje denarja

Pred vojno je vsakogar ženiralo ostati pred kočico, danes pa gre izletnik v njo le v skrajni potrebi, da si prihrani vstopnino. Enodnevnne ture so zaradi ugodnih železniških zvez vedno pogostejše, tako da so izdatki minimalni, ker turisti neso provijant seboj.

Med planinami je še vedno najbolj obiskano Triglavsko pokorje, zlasti pa Vrata, Kredarica in vrh Triglava, zelo se je pa pomnožila frekvenca na Mojstrovko, odkar imamo pot tostran državne meje. Povzdignilo se je zanimanje tudi za nizka predgorja v škofojloški okolici in po Zasavju, kamor zlasti radi prihajajo Zagrebčani. Polhovgrajski Dolomiti in Loški hribi bi pa imeli lahko še mnogo več obiskovalcev, če bi bilo dovolj prenočišč v Škofji Loki in bi bila tamkašnja podružnica tako agilna, kakor je litijška, ki je pritegnila na sebe Hrvatje. Za izletnike je pa na bolji privlačna Kamniška Bistrica, ki to zasluži po svoji lepoti, in je v novem hotelu tudi razvil izletnik z vsem preskrbljen. Da se frekvenca še povzdigne, je pa na Kamničanih, ki naj poskrbe, da bo tudi pozimi reden in zanesljiv avtobusni promet.

Da so naše planine tudi tujeemu svetu znane, ima mnogo zaslug propagandna SPD, ki v inozemstvo pošilja slike in diapozitive najlepših krajev in vrhov, doma pa skrbi za povzdigo planinarstva s prirejanjem predavanj, ki kažejo, kako je razvito drugje, n. pr. predavanje kapetana Fincha o Mont Everestu i. dr. — Tudi Janko Makarjevec koserije v radiu deluje v tej smeri, a »Planinski vestnik« opisuje naše planine in uspehe naših planincev z dobrimi članki in

lepimi slikami naših odličnih foto-amaterjev.

Nesreč je bilo tudi letos preveč, saj so planine zahtevale

tri žrtve

Habeta, Brandta in Bratčiča, za četrto žrtev pa še z veliko verjetnostjo računamo, če pomislimo, da za izgubljenim Deklevo še ni nobenega sledu. K vsem nesrečam je SPD poslalo rešilne ekspedicije. Da bi stal v Ljubljani vedno pripravljen avto za take ekspedicije, le pa popolnoma nemogoče iz finančnih razlogov.

Skrajno slabo finančno stanje, ker se pač društvo mora vzdrževati samo brez znatnejših podpor pri preizkušanin, zabranjuje tudi vse razgovore o realiziranju najpotrebnejših in najlepših načrtov v prihodnem letu. Zato mora biti l. 1930. leto varčevanja in iskanja virov novih dohodkov za odplačevanje dolgov. Če bi teh ne bilo, bi SPD gotovo takoj pričelo graditi veliko kočico, še rač pa hotel na Veliki Planini. A za to prepotrebno stavbo danes ni mogoče niti določiti prostora, ker še ni znana takša nameravana žična železnica. Nemogoče je misliti na prepotrebno povečanje dependance hotela »Zlatorog«, na neobhodno potrebno kočico na Kriških podih in na enako potrebno na Podia pod Skuto...

SPD ima dosti podružnic, ki so se letos pomnožile za kozjansko v Laškem in za ono v Poljčanah. Kako posamezne izpolnjujejo svojo nalogo, vedo same najbolje. Tudi take so med njimi, ki jim je bistvo obostanka le lokalni patriotizem in tudi ona netkojolenjiva naša lastnost, ki jo Nemci imenujejo »Vereinsmeierei«. Če bi odborniki podružnic delali tako požrtvovalno, kakor v centrali, ki ima za vse ogromno delo le enega plačanega uradnika, a ta nik in blagajnik žrtvujeta vse popoldneve, pa tudi mnogo večerov in noči, bi lahko govorili o preporodu SPD.

V znamenju požrtvovalnega dela v novo leto!

Nečlan.

Alpinist išče visokih gora zaradi njih samih. Svojevrsna, mogočna lepota velegorja dviga opazovalca nad vse zemске krasote. S skrajnim naporom duševnih in telesnih sil in tveganjem osebnosti zavzame pravi planinec gorske vrhove. Iz zopet in zopet se pojavljajočega hrepenenja, nazivati eminentna doživljanja, je nastalo ono veliko gibanje, ki ga nazivamo alpinizem. Pri nas je alpinizem pravzaprav še mlad, vznikel je koma pred kakimi sedmimi leti. Sicer segajo njegovi počutki že par desetletij nazaj toda bili so le malokateri, zlasti Slovenci, ki so se z alpinizmom resno bavili t. j. ki so znali ceniti najgloblje vrednote gora in hoje po gorah. Večinoma so bili to tuči, zlasti Čehi in Nemci. Zadnja leta pa se je alpinizem tudi v Sloveniji povzpela s primitivnega, začetniškega nivoja na pravočasno mesto, kar dokazuje ravno dejstvo, da smo s svojimi uspehi na polju veleturnistike — vsaj v danih krajevnih razmerah — presenetili celo narode, ki go alpinizem že ne tradicionalno, pa vsaj skozi mnogo daljšo dobo, kakor mi. Nemala zasluga za tolik napredek alpinizma gre med drugim tudi turistovskemu klubu »Skala« v Ljubljani in njegovi podružnici na Jesenicah.

Ustanovitev TK »Skala«

T. K. Skala bo v sledečem letu praznoval desetletnico obstoja. Iz pešice planincev, ponajveč dijakov, ki so se strnili v družbo, katere namen naj bi bil organizirati sprva izlete, nato že daljše ture, končno v posameznih skupinah težje, plezalne ture, je nastal klub »Skala«. Prvotno brez vsakih pisanih statotov, je bazirala ta mlada organizacija edino na planinarski tovarišiji, a ljubav do krasot divje narave ji je spajala v eno družino, ki je pohitela o vsaki priliki, bodisi ob tem ali onem letnem času, iz doline na solčne vrhove. Kaj so pravzaprav ti mladi ljudje hoteli, menda sami niso dobro znali, bilo jih je samo hrepenenje postati vzornim planincem. To naj ponazorijo sledeči slučaj iz klubovega udeleštovanja v njegovih prvih letih: l. 1921 je priredila podružnica TKS na Jesenicah tekmo, pri kateri je šlo za to, kdo bo prišel prvi z Jesenic preko Golice na Stol.

Namen in cilji kluba

Šele po enem letu obstoja, ko je število jelo rasti, se je klubsko delovanje bolj usmerilo in uredilo v pravilih, ki so se od leta do leta izpopolnjevala, kakor so pač zahtevale razmere, posebno pa rastoče zanimanje za planinstvo. Tedaj so voditelji kluba šele začeli resno razmotivati, kakšne naloge so si stavili z ustanovitvijo kluba, ko je vendar že davno obstajala sorodna organizacija Slovenskega planinskega društva. Te naloge si je klub začrtal v svojih pravilih, ki mu nalagajo, da ima gojiti in širiti turistiko v vseh panogah in pospeševati spoznavanje jugoslovenske zemlje, kar dosega v prvi vrsti s tem, da vežba svoje člane v turistiki in smučarstvu in da propagira alpsko fotografijo, v drugi vrsti pa s širjenjem alpske literature potom strokovne knjižnice in da si prizadeva širiti vrste idealnih planincev. Posebno važnost so sklaščili polegati že takoj iz vsega početka na smučarstvo. To iz razloga kontinuitete udeleštovanja v turistiki v zimskem času, kakor se je povdarjalo in smatralo za potrebno zlasti iz zdravstvenih razlogov. Tako vidimo, da je »Skala« prvi klub v državi, ki je v letu 1922 priredil prvo smučsko tekmo, namreč v Planici, katere se je udeležilo nad 30 smučarjev. Skala je štela že takrat okoli 50 smučarjev, za tiste čase, ko je bil na ljubljanskih ulicah smučar še zelo redka prikazen in ko

so vrli ljubljanci še ugibali, kaj pravzaprav delajo Skalaši s temi preklanimi dilami — prav lep kader.

Agilno delovanje

Smučarske tekme je prirejal klub še pozneje, njegovi člani so se z uspehom udeleževali tudi tekem drugih tuzemskih klubov in so tudi na mednarodnih tekmah dosegli razmeroma lepe uspehe. Vse te tekme so bile običajne, na več 30 kilometrske ob neznatnih vzpetinah, za prošajo šletnice pa je priredil klub tekmo na 50 km dolgi progi na Bledu.

Pokazala je, da so naši smučarji tudi takim naporom kos kljub temu, da v naših krajih niso dani vsi potrebni pogoji, zlasti ne sijane snežne razmere. Ščasoma so se začeli s smučarstvom ukvarjati tudi drugi klubi in je organizacija smučskih tekem prevzel Jugoslovanski zlnsko — sportni savez. Že par let nato pa je Skala priredila prvo smučsko alpsko vožnjo s Kredarice v Mostrano. Bila je to prva izrazito alpska smučska prireditve v državi, dosedanje običajne tekme pa je klub črtal iz svojega programa, ker njegovemu značaju niso več odgovarjale.

Skoro vporedno z razvojem smučarstva, toda počasneje, je napredovala »Skala« v plezalstvu, ker je ta panoga turistike našla odmeva le pri posameznih. Šola našim plezalcem je bil Smarnogorski Turnec, izpopolnitev pa v Kamniški planinah. Turška gora, Greben Rinka — Skuta, Zeleniške spice, Brinškov kamin so bile prve ture Skalašev, ki so z velikim navdušenjem zavzemali žareče vrhove sivih skal in se niso strahili žrtve, ki so jih zahtevale planine od njih. Že drugo leto obstoja je začela klub težka izguba, ko se je ponesrečil mladi Carletto Tauher za Turski gori v cvetu mladosti dasi še tako mlad, vendar eden najodličnejših klubovih pionirjev. Naslednje leto so se povzpeli kar dvakrat preko Severne triglavske stene, kateri je sledila stena Prisoinika, na kar je čezal dr. Klement Jug zmogostavni pohod preko Julijskih in Kamniških planin. Njegove ture, ena zanimiveša od druge, iz večine zelo težke, posebno še zato, ker jih je napravil mnogo sam brez tovariša, so popisane v Planinskem vestniku letnikov 1924 do 1926. Zali-

bog je moral tudi ta mladi, tako na polju alpinistike kakor znanosti toliko obetajoči mož, vzor pravega planinca, darovati svoje življenje množičnim planinam. Z dr. Jugom se začelja v Skali pravo veleturnistiko, alpsko ude stvovanje, ki je do danasnega dne doseglo uspeha, kakor jih niso niti priznani inozemski alpinisti, ki so prihajali v naše planine reševati »probleme«, a so jih rešili domačini sami. Med najvažnejše spada o plezalne ture preko: Severne stene Spika, v dveh smereh preko stene Vel. Draškega vrha, Mal. Draškega vrha, Kukove spice, severozahodne stene Škrlatic, Rjavine, Severne stene Jalovca, Severozap. stene Široke peč, grebena Vevrnica — Zadnja Ponca, Sovatna — Pihavec, grebena Vel. Dovški Vršč — Rokav, Severne stene Moistrove, zlasti pa ubeh ekstremno težkih smeri v Severni triglavski steni: Gorenjska in Skalaška smer, ter Sev. stene Tosca. Obiskali pa so člani TK Skala tudi več vrhov v Dolomiti in Visokih Turih. Popis vseh teh tur bo Skala o priliki objavila, tako, da se bodo mogli seznaniti z njimi tudi drugi planinci.

Trenutno dela Skala na izdelavi svojega

kulturno-alpinskega filma

ki bo prikazal krasoto gorskega dela Dravske banovine, posebno panoramo Juljskih alp, vsaj nekoliko ponazoril stopnjo naše alpinistike, predložil gorska letovišča in industrijska središča in šege našega gorskega ljudstva — vse to vpleteno v pripoved, katere vsebina je zajeta iz življenja naših planincev. Film se je blizal svoji dovršitvi, ko je klubovo filmsko podjetje pod vodstvom silno agilnega prof. Ravnika začetkom poletja začela negodo, ko se je Mirko Kajzelj, eden glavnih predstavitev filma ponesrečil v severni steni Prisoinikove Glave. Kajzelja je moral nadomestiti drug član, s katerim so se morale vse te scene ponovno filmati. S filmom želi klub »Skala« poleg tega, da pošilja po domovini in v inozemstvo diapozitive najboljših posnetkov iz naših planin v svrhu prireditve predavanj, po svojih močeh podpreti propagando za tujski promet, ki je za našo pokrajino že danes zelo važen gospodarski faktor.

Nekaj podatkov o novem letu

Nocoj stopimo v 7438. leto grške ali bizantinske ere — Prestopni prazniki — Dva solčna in dva lunina mrka

Leto 1930 po gregorijanskem koledarju je navadno leto in se začelja pri nas l. januarja popolnoco po srednjeevropskem času. Ta koledar je bil uveden v petek 15. oktobra 1582. Prejšnji dan, četrtek, je imel še datum po starem koledarju, 5. oktobra 1582. Leto 1930 po julijanskem koledarju je pa prestopno in se začelja 14. januarja. Letu 1930 odgovarja leto 7438—7439 svetovne grške ali bizantinske ere. Prvo leto te ere se je pričelo s l. septembrom 5508 pred Krist. po starem koledarju. Leto 7438 se je pričelo l. septembra 1929 po julijanskem koledarju. Po Scalligorovi julijanski periodi odgovarja leto 1930 leto 6643 pred Krist. Leto 6643 se prične l. januarja 1930 po starem koledarju ali 14. januarja po novem koledarju. Po židovskem štetju odgovarja leto 1930 leto 5690 do 5691. Prvo leto te ere pade na leto 3761 pred Krist. Leto 5690 je navadno leto s 353 dnevi v 12 mesecih in se je pričelo 5. oktobra 1929. Leto 5691 je navadno leto s 354 dnevi v 12 mesecih in se prične 23. septembra 1930.

Od ustanovitve Rima je minilo 2683 let od reforme koledarja po papežu Gregorju XIII. 347 let, od smrti Jana

Husa na grmadi 515 let. V letu 1930 bo vladal Saturn. Njegova vladavina se pa prične šele 21. marca. Do 21. marca bo vladala še luna. Nebesni vladarji leta se navajajo v koledarjih samo po stari navadi, za našo dobo, ki v astrologijo ne veruje več, pa nimajo nobenega pomena. Premični prazniki bodo v novem letu: Septuagesima 16. februarja, pustna nedelja 2. marca, pepelnica sredi 5. marca, cvetna nedelja 13. aprila, Velika noč 20. aprila, Vnebohod 29. maja, Binkošti 9. junija, Sv. Trojica 15. junija, Sv. Rešnje Telo 19. junija, prva adventna nedelja 30. novembra. Predpust traja od 7. januarja do 4. marca, torej 57 dni. Pomlad se prične 21. marca ob 9.30, poletje 22. junija ob 4.54, jesen 23. septembra ob 19.37 in zima 22. decembra ob 14.40. V letu 1930 bosta dva solčna in dva lunina mrka. Delni lunin mrk nastane 13. aprila. Pri nas se bo videl samo začetek mrka, kajti druge faze nastanejo že po luninem zahodu. Krožni solčni mrk 28. aprila pri nas ne bo viden. Delni lunin mrk 7. oktobra se bo pri nas videl. Središče mrka bo 7. oktobra ob 20.7 po srednjeevropskem času. Popolni solčni mrk 21. oktobra se pri nas ne bo videl.

Nebo v januarju 1930

Leto 1930, bo glede astronomičnih pojavov eno najsiromašnejših. Imeli bomo samo dva solčna in dva lunina mrka, pa še ti običajni nebesni pojavi za naše kraje ne pridejo v poštev. Poleg običajnih opozicij vseh planetov, izvemši Marsa, ki bo v opoziciji šele l. 1931., ne bo na nebu nobenih posebnih pojavov. Niso pa izključena presenečenja iz carstva kometov. Kakor prejšnja leta, tako bodo tudi v novem letu vse časovne napovedi računane po srednjeevropskem času, ki velja za železnice, za radio itd.

Solnce se v januarju počasi vrača proti nebesnemu ekvatorju. 1. januarja opoldne je 23° 03' pod njim, 31. januarja pa samo še 17° 30'. Dan počasi narašča. Začetkom januarja traja dan 8 ur 15 minut, koncem januarja pa že 9 ur 22 minut, tako da naraste v januarju za 1 uro 7 minut ali povprečno za 2 minuti dnevno. 3. januarja ob 13. bo zemlja najbližje solncu. 20. januarja stopi solnce v znamenje Vodnarja.

Luna se začetkom januarja počasi približuje nebesnemu ekvatorju, katerega prekorači 7. januarja in doseže najvišjo lego nad njim 13. januarja. Potem se vrača proti ekvatorju, ga prekorači 19. januarja in doseže najnižje leto pod njim 27. januarja. Lunine faze bodo: Prvi krajec 8. januarja ob 4.11, ščip 14. januarja ob 23.21, zadnji krajec 21. januarja ob 17.07 in mlaj 29. januarja ob 20.07.

Merkur se vidi v prvi polovici januarja na večernem nebu. 6. januarja bo v največji elongaciji vzhodno od solca. Zahaja približno poldrugo uro po solčnem zahodu in sledi zaradi te zakasnitve dozdnevno solncu po nebosklonu, tako da ga lahko opazimo. 1. januarja zvečer bo južno od Merkurja luna.

Venera, Mars in Saturn so prve dni januarja blizu skupaj. Zal, se ta zanimiv po-

javi na nebu ne vidi dobro, ker so vsi trije planeti blizu solca, ki vzhaja kakih 40 minut po njihovem vzhodu.

Jupiter je v sozvezdju Bika in je najzanimivejši objekt večernega nebosklona. Zdaj se počasi oddaljuje od zemlje. 11. januarja bo luna šest luninih premerov severno od Jupitra.

Uran in Neptun ne nudita amaterju nič zanimivega.

Meteorji. Začetkom januarja stopi v akcijo roj meteorjev z radiantom v sozvezdju Boota.

Legazvezdnega firmamenta začetkom januarja ob 21, sredi januarja ob 20 in koncem januarja ob 19. Na severovzhodu se dviga Velika Medvedica, na vzhodnem obzorju vzhaja Veliki Lev, dalje proti jugu stojiča Rak in Dvojčki, pod njima Mali Pes, blizu obzorja pa Veliki Pes. Na jugu stojiča visoko na obzorju Eridan in Kočijaž, nad njim stoji Bik, v zenitu pa Perseus. Na jugozapadu se približuje obzorju Kit, nad njim stojiča Ovan in Andromeda. Na zapadu se vidi Pegaz, nad njim Kassiopea, na severozapadu zahajata Labod in Lira.

Naznanjam

preseliteo

svoje trdke v LJUBLJANI VII., Aljaževa ulica 35, telefon št. 3339 ter se priporoča cenj. občinstvu še za nadaljno naklonjenost.

Angelo Battelino

mestni stavbenik

Ljubljana VII., Aljaževa 35
telefon št. 3339.

Knjižničarja dveh največjih knjižnic pripovedujeta

Šentjakobska in Delavska knjižnica sta izposodili letos 63.000 strankam okoli 215.000 knjig

Ljubljana, 31. decembra.

Knjižničarja Šentjakobske in Delavske knjižnice v Ljubljani gg. Rode in Stukelj sta se radevolje odzvala naši prošnji, da nam orišeta poslovnanje njihovih knjižnic v tekočem letu. Iz njihovih poročil je razvidno, da ljudje silno mnogo berejo. Samo Šentjakobska knjižnica je izposodila 43.000 strankam nad 161.000 knjig. Približno enak uspeh zaznamuje tudi Delavska knjižnica.

Šentjakobska knjižnica

Šentjakobska knjižnica v Ljubljani je naša največja javna ljudska knjižnica, ki obstoji že 19. leto. Kljub mnogim drugim knjižnicam v mestu in okolici se nad vse lepo razvija in je tekoče leto izposodila 43.000 strankam nad 161.000 knjig. Napram letu 1928 se je število obiskovalcev pomnožilo na okroglo 2000, število izposojenih knjig pa za približno 9000.

Izposojevalci so iz vseh stanov: od priproste obrtnega in trgovskega vajenca in delavca do ministra. Največji kontingent dajo uradniški, trgovski in obrtni družine, ki si v sedanjih časih, ko gre vsakomur trda za denar, ne kupujejo dragih knjig, ampak si jih izposojajo za nizko odškodnino. Tako pridejo do knjig, ki bi jih sicer nikdar ne dobili v roke, ker samo velika knjižnica z velikim prometom si lahko danes nabavi knjige vredne po več sto dinarjev.

Šentjakobska knjižnica ima danes v prometu nad 26.000 slovenskih, srbohrvatskih, čeških, ruskih, poljskih, nemških, francoskih, italijanskih, angleških in esperantskih knjig.

Najbolj se bero slovenske in nemške, zelo mnogo bero srbohrvatske in francoske, skoraj nič pa poljske in esperantske knjige. Največjo izbiro knjig imamo v nemščini: nemška literatura je v vseh panogah nad vse razvita in konkurirajo Nemci tudi glede opreme knjig vsakemu narodu z velikim uspehom.

Naj opozorim tu na nekaj najizbranejših novitet naše knjižnice, ki bi bile:

Dreiser Theod.: Schwester Carrie. (10594 n.); Das »Genie«. Roman. (10591/92 n.)

Kaergel H. Chr.: Ein Mann stellt sich dem Schicksal. Roman. (10606 n.)

Dreierberg E.: Das Rätsel der Felsen-schlucht. Roman. (10520 n.)

Galsworthy John: Ein Heiliger. Roman. (10521 n.); Die letzte Karte. (11031 n.); Moderne Komödie. (11041 n.)

Dreissig neue Erzähler des neuen Russ-land. (10569 n.)

Helliseher A.: Es geschah in Mesopotamien. (10591 n.)

Istreti Panait: Die Haiduken. (10677 n.); Kodin. (11043 n.)

Cecile Jnes Loos: Matka Boska. Roman. (10755 n.)

Renu Lud.: Krieg. (10823 n.)

Strachey Lytton: Elisabeth und Essex. (10824 n.); Queen Victoria. (11072 n.)

P. N. Krasnow: Der weisse Kittel. (10832 n.)

Cheng Theng: Meine Mutter. (10837 n.)

Ognjew Nik.: Das Tagebuch des Schillers Kostja Rjabzew. — Kostja Rjabzew auf der Universität. (10654/55 n.)

Wassermann Jakob: Christoph Columbus des Don Quichote des Ozeans. (10868 n.)

Gunnarsson Gunnar: Nacht und Traum. Roman. (10869 n.); Strand des Lebens. Roman. (11082 n.)

Gager Fr.: Die Strasse. Roman. (10871 n.)

Cankar Ivan: Der Knecht Jernej. Eine Auswahl. (10878 n.); Das Haus zur barmherzigen Mutter Gottes. Mein Leben. (11076 n.)

Lewisohn Lud.: Das Erbe im Blut. Roman. (10882 n.)

Ossendowski Ferd.: Hinter Chinas Mauern. (10885 n.)

Stucker Ed.: Im Schatten Shakespeares. Ein Roman. (10907 n.)

Kennedy Marg.: Zuflucht. Roman. (10918 n.)

Michaelis Karin: Sünden, Sorgen und Gefahren. Roman. (10924 n.)

Werfel Fr.: Barbara oder die Frömmigkeit. (10935 n.)

Kisch Eg. Er.: Paradies Amerika. (10936 n.)

Butler S.: Der Weg alles Fleisches. Roman. (10964/65 n.)

London Jack: Das Mondtal. Roman. (10967 n.)

Hauptmann G.: Buch der Leidenschaft. (10991/92 n.)

Mukerdschi Dh. G.: Ghond. Roman. (11039 n.)

Mudet S.: Gymnadenia. Ein Roman aus der Gegenwart. (11042 n.)

Bartsch R. H.: Der grosse alte Kater. Eine Schopenhauer-Geschichte. (11047 n.)

Hichens Robert: Der Garten Allaks. Roman. (11048 n.)

Gide André: Stirb und werde. (11056 n.)

Gorki Maxim: Das Leben des Klim Samgin. Roman. (11065 n.)

Deeping Warwick: Kitty. Roman. (11068 n.)

Hutchinson A. S. M.: Das wachsende Reich. Roman. (11089 n.)

Barbusse H.: Tatsachen. Geschichten von Krieg, Terror und anderem. (11090 n.)

Mitis Oskar: Das Leben des Kronprinzen Rudolf. (10489 z.)

Poincare R.: Memoiren I.—III. (10502-5037, 11032 z.)

Lončarevič Dušan A.: Jugoslawiens Entstehung. (10522 z.)

Universum des Himmels, der Erde und des Menschen. (10524/26 z.)

Pupin Mich.: Vom Hirten zum Erfinder. (10558 z.)

Nowak K. Fr.: Der Sturz der Mittel-mächte. (105422.)

Fournier A.: Napoleon I. (10579 z.)

Merežkovskij D. S.: Napoleon sein Le-ben. Napoleon der Mensch. (10046 z.)

Norden H.: Persien wie es ist und war. (10580 z.)

Stefansson V.: Neuland im Norden. (10593 z.)

Mann H.: Sieben Jahre Chronik der Ge-danken und Vorgänge. (10610 z.)

Larsons M. J.: Als Expert im Sowjet-dienst. (10677 z.)

Ford H.: Philosophie der Arbeit. (10713 z.)

Ludwig Emil: Juli 14. (10757 z.)

Filehner W.: Om mani padme hum. Meine China und Tibetexpedition 1925/28. (10834 z.)

Berg Bengt: Die seltsame Insel. (10837 z.)

Aldanov M. A.: Zeitgenossen. (Clemen-ceau, Lloyd George, Briand, Stalin u. A.) (10969 z.)

Paléologue M.: Drei Diplomaten. (Tal-leyrand-Chateaubriand-Metternich.) (10971 z.)

Wulfen E.: Irrwege des Eros. (10972 z.)

Velde Th. H. van de: Die Abneigung in der Ehe. (10996 z.)

Kutschbach A.: Der Brandherd Euro-pas. 50 Jahre Balkan-Erinnerungen. (11003 z.)

Trotzki Leo: Mein Leben. (11029 z.)

Michaelis Karin: Flammende Tage. Ge-stalten und Fragen zur Gemeinschaft der Geschlechter. (11064 z.)

Maeterlinck M.: Geheimnisse des Welt-alls. (11085 z.)

Kellermann B.: Der Weg der Götter. (11087 z.)

Šentjakobska knjižnica izda v kratkem nov katalog svojih knjig, nabavljenih v le-tih 1928 in 1929. Iz kataloga bo razvidno, koliko je zopet žrtvovala ta knjižnica za ljudsko izobrazbo.

L. 1930. bo knjižnica kot doslej audila svojim obiskovalcem vedno najizbranejša dela svetovne literature. Omenjam tu slo-vitni Joycejev roman »Mlysses«, ki izide spomladi in za katerega je že zdaj veliko povpraševanje. (Prva izdaja je stala 100 mark.)

Knjižnica delavske zbornice

Pred tremi leti smo otvorili knjižnico Delavske zbornice v skromnih prostorih bivše ekspoziture OUZD v Gradšču. 3000 knjig smo imeli. Dala nam jih je v našem delavske kulturne organizacije »Svoboda«.

Pred tem so bile že v Ljubljani javne knjiž-nice z neprimerno večjo zalogo knjig in s svojimi tradicijami. Ali bo nova knjižnica zbrala znaten krog delavcev in nameščen-ec? — na to vprašanje so si z velikim dvomom odgovarjali prvi člani prosvetnega odseka Del. zbornice, ki je ustanovil knjiž-nico. Kako ne bi dvomili? Delavska zbor-nica je vodstvo nad to skromno izposojeno knjižnico poverila meni, mlademu človeku, ki sem poznal knjižničarstvo le toliko, ko-likor sem zbral vitov v štirinajstrednem obiskovanju dunajskih in praških knjižnic.

In kako se bo knjižnica razvijala, ko jo upravlja paritetni odbor zastopnikov mark-sističnega, krščansko-socialnega in narod-nega kluba v Delavski zbornici? Ali bo na-ročala po tri Markse, po dva Kreka in ene-ga Masaryka?

Delavci so začeli obiskovati knjižnico. Danes so med našimi bralci zastopani prav vsi stanov, ali v začetku so nas poznali v pretežni večini le strokovno in kulturno or-ganizirani delavci. To poudarjam, da vidi javnost v tem ponoven dokaz, da ima delav-svo največ razumevanja in poštovanosti za ustanavljanje in vzdrževanje splošno ko-ristnih naprav. Le malo bravcev smo za-do-voljili s svojimi, večinoma stariimi knji-gami. Toda delavci so razumeli, da se bo knjižnica razmahnila, če jo bodo s svojimi prispevki podprli.

In tako imamo po treh letih

že blizu 12.000 knjig

in med temi knjigami mnogo najdragoc-nejših, ki jih zaman iščete po drugih naših javnih knjižnicah.

Rednih bravcev smo imeli s 1. decembrom

1. 3084;

izmed teh je 1097 delavcev, 768 akademi-ko-v in dijakov, 509 državnih in zasebnih uradnikov, 86 učiteljev, 35 profesorjev, 35 zdravnikov in odvetnikov, 33 inženjerjev in 446 pripadnikov raznih poklicev.

47.997 obiskovalcem smo izposodili 99.146 knjig, od teh 13.320 stanstvenih.

Veseli nas zlasti to, da se zbira v naši knjižnici vedno več inteligence, ki jo vabi naša bogata izbira znanstvene literature vseh mogočih panog.

Naša prva skrb pa je seveda posvečena vzgoji delavstva. Kakor drugi bralci so tu-di delavci različno duhovno zreli. Vajence rad prebira pustolovne in romantične zgod-be iz ameriških prerij, navadna delavka ra-da čita povesti o onih, ki živé odnožnejše življenje, neorganiziran, neprobujen delavec se še ne zanima za napredek celokupnega delavstva, še ne sanja o osvoboditvi sveta, temveč stremi samo po tem, da on sam pri-de do boljše mesta, — tiho malomeščan-sko življenje je njegov ideal. Šele organizi-ran delavec čuti skupno usodo in skupni ideal vseh onih, ki se preživljajo s prodajaj-nem dela svojih rok ali svojih možganov. Vse te različne pripadnike delavstva je tre-ba primerno vzgajati, da se izpopolnjujejo v duhovni in srčni kulturi.

Najtežje je vzgajati ljubitelje pustolovnih in kriminalnih romanov: te je najtežje na-vdušiti za čitanje lepših knjig. Ne mnogo manj skrbi nam povzročajo bralci, ki čitajo samo za zabavo, samo zato, da pozabijo na resnično življenje. Tem je knjiga kakor ko-zarec vina ali čaša piva. Če bi takemu de-

lavcu prehitro vsilil knjigo, ki je ne bi do-umel, ga utegnem odvrtiti od knjižnice ali pa mi v najboljšem slučaju ne bo več za-pal: ne bo mi več dovolil, da mu izberem knjigo ali z drugimi besedami — ne bo se dal več vzgajati. Človek se razveseli v svo-jem sroju, ko pride delavec do tega, da nam vrne Cankarjevo »Hlapca in njegovo pra-vico«, ki ga je ne le prebral, temveč tudi razumel in doživel. Kajti s tem se je vzbudi-lo v njem zavestno socialno mišljenje in hoteenje po umetniškem doživljanju.

V zadnjem času se je začela zanimati za poslovanje javnih knjižnic država. Knjižni-ce so najvažnejše vzgojne institucije in vzgojna dela knjižničarjev javnost doslej ni

Spominu naših dragih pokojnikov

Tudi v preteklem letu je smrt neusmiljeno kosila — Ugrabila je nam mnogo odličnih mož in žena, katere težko pogrešamo

Ljubljana, 31. decembra

Kakor druga leta, je tudi letos smrt glo-boko posegla v naše vrste in nam ugrabi-la celo vrsto znancev in prijateljev, odličnih javnih delavcev in delav, kulturnih pionirjev itd. Mnogo jih je bilo, ki so nas prerano zapustili in ostavili za seboj ob-čutno vrzel. Ob zaključku leta, ko človek polaga bilanco vsega delovanja, je zahteva-pietete same, da se spomnimo vseh onih, ki so se preselili v večnost.

Dne 2. januarja je legel v grob vladni svetnik Ignacij Fajdiga, bivši ravnatelj kranjske gimnazije. Umrl je v Novem me-stu v starosti 79 let. — Naslednji dan je nas zapustila ga. Helena Bavkova, požir-ovalna narodnjakinja ter podpornica CMD. Umrla je v starosti 72 let. — Dne 4. jan-uarja je preminula v Ljubljani ga. Josi-pina Gnidovec, mati znanega kulturnega in sportnega delavca Ante Gnidovca. — Dne 7. januarja je ugasnilo mlado življenje. Umrl je Lado Hartman, uradnik Ljubljan-ske kreditne banke, odlični pevec pevске-ga društva »Ljubljanski Zvon«, član Soko-la I. itd. — Dne 15. januarja je umrl tra-gične smrti Janko Šmerkoli, uradnik drž. železnice, katerega je povzela lokomotiva v Logatcu. — Nadalje je v Ljubljani za vedno zatisnil oči trgovec Nepomuk Röger v starosti 78 let. — V Ribnici je 18. jan-uarja umrl znan sokolski delavec in bivši župan dr. Anton Schiffer, v Cerknici pa 19. januarja senior veleugledne notranjske rodbine veletrgovec Fran Šerko, bivši cerk-niški župan, v starosti 77 let. — V Ljub-lijani je 24. januarja smrt neprizakovanu iz-trgala iz naše srede go. Ano Hudoverni-ko-vo. Z njeno smrtjo je CMD tekmo enega meseca izgubila že drugo odlično sotrud-nico. — Dne 26. januarja je preminul inž. Viljem Putick, eden najznamenitejših slo-venskih raziskovalcev podzemnega sveta. Tri dni kasneje je za vedno zatisnil oči Johann grof Paumgarten.

Dne 3. februarja nam je smrt prerano ugrabila pisateljica Milana Puglja, na Ježici pa je v visoki starosti 86. let umrl eden najstarejših pedagogov, naučitelj v p. A. Zibert, 22. februarja mu je sledil v več-nost njegov tovariš Martin Zarnik v Kropi, senior slovenskih učiteljev. Dne 6. febr-uarja je po kratki in mučni bolezni umrla gđ. Mira Pucova, mestna učiteljica in se-stra ljubljanskega župana dr. Dinka Puca. Dne 17. februarja je umrl Ivan N. Adamič, ustanovitelj vrvarne in posestnik v Kam-niku. — Dne 26. februarja je v Brucku ob Muri nenadoma preminul Rudolf Sark, po-dravnatelj Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo.

V marcu je umrl inž. Ferdo pl. Kleinmayr. Dne 22. marca je v Zagrebu padel kot žr-tev zločinske roke glavni urednik »Novo-sti« in direktor »Jugoštampe« Toni Schlegl. — Dne 24. marca pa je preminul naj-starejši slovenski pravnik dr. Fran Papež v starosti 91 let.

Dne 15. aprila je za vedno zatisnil oči dvorni svetnik Janko Kremenšek, istega meseca je umrl junaški vojskovodja Stepa Stepanovič. — Dne 7. aprila je po dolgi in mučni bolezni preminul mestni učitelj France Gale. — 20. aprila nam je smrt ugrabila odličnega glasbenika profesorja J. Vedrala, ki je podlegel zavratni bolezni. Dne 31. aprila je umrl Franc Fabljan, mar-ljiv in ugleden ljubljanski trgovec in velik dobrotnik siromakov.

V maju je na Vrhniku zatisnil oči mg-pharm. Radoslav Hočevar, lekarnar in po-sestnik na Vrhniku. — 14. maja ponoči je umrl višji davčni upravitelj Rudolf Binter, odlični kulturni delavec, ki se je vneto udejstvoval zlasti na prosvetnem polju in bil stebler raznih naprednih dramatičnih društvom. Bil je izredno poštvovalen de-lavec. — Dne 15. maja se je v cvetu svoje mladosti preselil v večnost dr. Franjo Či-bel, profesor na drž. učiteljsku. — Rodbini Hribarjevi je umrla hčerka Vera Pozzetto, rojena Hribar. — V maju je tudi preminul inž. Primož Brezlgar, mlad gorški rojak, ki si je po končani študijah baš hotel ustvariti eksistenco.

V juniju je preminul višji sodni svetnik Mihael Vehovar, odlični pravnik in sodnik. — Iz naše srede je odšel tudi tr-govec Ivan Kostevc, katerega je 20. junija zadela kap. — V petek 28. junija je za vedno zatisnil oči eden največjih jugo-slovenskih sinov dr. Gregor Zerjav, ideolog in organizator nove generacije slovenske inteligence, narodno — politični delavec, poslanec Narodne skupščine in minister na razpoloženju. Z njegovo smrt-

dovolj cenila. Če bo naša državna oblast skrbela za napredek knjižnic, kakor dela-jo to na Češkem ali v Nemčiji, bo to razvoju knjižnic mnogo koristilo. Čeprav pri nas razmeroma že dolgo obstoje javne knjižni-ce, je vendar naše knjižničarstvo zlasti v vzgojnem smislu še na zelo slabih nogah. Ljudje čisto vidijo knjižničarstvo samo v mehaničnem izposojanju knjig. Toda zla-sti delavske knjižnice potrebujejo dobrih knjižničarjev-pedagogov, kajti smisel in na-men delavskih knjižnic je vzgoja delavstva. Zato zanje ne more biti vseeno, kaj ljudje čitajo. Delavskemu knjižničarju ne more bi-ti vseeno, ali ljudje se nadalje v neumnosti živé, temveč trditelj se mora, da se čim prej iz neumnosti dvignejo. Razum, značaj in čustvo je treba gojiti v duhu socialnosti.

Navedel bi rad še nekaj najlepših novih knjig, ki jih ima naša knjižnica. No, pa naši redni obiskovalci itak vedo, da si stalno na-bavljamo najlepše nove knjige in da je edi-na nesreča v tem, da vsi zainteresenti naen-krat ne morejo dobiti dotičnih knjig v roke.

io je zadel napredno Slovenijo težak uda-rec. — Isti dan je v Dubrovniku za vedno zatisnil oči prof. na tamošnji pomorski akademiji Fran Vajda.

Dne 1. julija je v visoki starosti 85 let po kratki in težki bolezni preminul Jakob Čebular, profesor v pokolu, kmalu za njim pa višji sodni oficijal Ivan Hrst. — V Mariboru je umrl koncem junija odlični pedagog prof. Jakob Cimerman, v Ljubljani pa g. France Kandare. — Dne 11. julija je v Ljubljani preminul g. Ivan Pirc, višji geometer in rezervni častnik. — Dne 13. julija je v Novem me-stu umrl vladni svetnik in gimnazijski ravnatelj v pokolu g. Fran Brežnik. — Njemu je sledil starosta posavskega učiteljskega Janko Knapič. — Dne 16. julija je v Ljubljani umrl dr. Oto Valea-tschagg, odvetnik. — Dne 21. julija je padel kot prva žrtev naših planin v letu 1929 g. Vinko Habe, ki je strmoglavil s severne triglavske stene in se ubil. Pokoj-ni ni bil agilen sokolski delavec in navdu-šen turist.

Dne 3. avgusta je v Ljutomeru premi-nul dr. Karel Grossmann, tamošnji odvetnik. Pokojni je bil odlični narodnjak. — Težak udarec je zadel tudi meneskega Sokola, katerega je umrl njegov podpor-nik in pospeševatelj, tovarnar in posestnik Milan Jencič. — 30. avgusta je v Ljub-lijani preminul davčni upravitelj v pokolu Ivan Pibernik, odlični davčni strok-ovnjak in član Glasbene Matice. Zadnje-ga avgusta je v Slovenjgradu preminul Fran Vrečko, šolski ravnatelj v pokolu.

V septembru se je preselila v večnost ga. Antonija Mrakova, znana gostilnič-arka v Ljubljani. — Dne 3. septembra je pustil svoje mlado življenje na letališču v Zemunu poročnik bojne bode in volaški letalec Anton Ostanek. — V visoki sta-rosti 83 let je umrl dolgoletni bivši pre-sednik Glasbene Matice, finančni svetnik Anton Svetek, računski ravnatelj v p. — V Splitu je septembra nenadoma premi-nul, zadet od kapi, znani ljubljanski trgo-vec, gorški rojak Josip Medved. Sever-na stena je zahtevala dve novi žrtvi. Po-nesrečila sta se turisti Ernest Bračič iz Celja in Herbert Brandt iz Ljubljane.

V oktobru je doletela tragična smrt uglednega ljubljanskega trgovca Draga Schwaba, ki je bil obstreljen na lovu, kot žrtev zločinske roke ra je padel mestni vrtnar Vlacav Hejnic, ravnatelj mestne drevesnice. Dne 16. oktobra je preminul Vlado Kmet - Bergant, mornariški administrativni poročnik v pokolu in abs. pravnik. — 22. oktobra je umrl tovarnar Strečko Potnik iz Ljubljane. — V nedeljo 27. oktobra je zadel umetniške kroge te-žak udarec. Umrla je ga. Dana Kobler-Golijeva, — v Mariboru pa je pre-minula znana gledališka umetnica Berta Buksekova, dolgoletna članica Ljub-lijanske drame. Oktobra je tudi preminul znani trgovec in gostilničar Alfonz Men-cinger, velik pospeševatelj sporta. — 1. novembra je na Bledu zatisnil za vedno oči tamošnji ugledni veleposelnik Anton Vovk. — Dne 4. novembra je v Ljubljani umrl dr. Pavel Škaberne, svetnik apelacijskega sodišča, odlični pravnik in sodnik. — V visoki starosti 82 let je 7. novembra nenadoma preminula ga. Neža Blaž, znana trafikantka. — Dne 9. no-vembra je umrl Adolf Sadar, ravnatelj drž. vzgajališča v p. — Dne 16. novembra je umrla ga. Danica Boile, soproga banč-nega ravnatelja v Ljubljani. — Dne 17. no-vembra je naglo preminul na posledicah operacije slepča g. Franjo Greif, prokurist Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo. — Dne 18. novembra je po daljšem bolehanju v Kranju preminul Ma-tija Dolničar, industrijalec. — 24. no-vembra je za vedno zatisnil oči veliki francoski državnik Georges Clemenceau. Z njim je Francija izgubila enega največjih svojih sinov.

Dne 9. decembra je preminul dr. Fran Hubad, advokat in finančni nadsvetnik v pok., v Münchenu pa je preminul stavbni svetnik Rudolf Tönnies. — V decembru je smrt iztrgala iz naše srede znanega in uglednega zdravilnika dr. Viktorja Bre-skvarja. — Na Sveti večer je umrl v Stari Loki pri Škofji Loki Karel vitez pl. Strahl, višji sodni svetnik v pok. in lastnik daleč čez meje znanih umetninskih zbirk. Z njim je ugasnil rod, ki je nad 100 let deloval na gospodarskem in kulturnem polju za naš napredek. Tik pred novim

letom je nenadoma preminul v Ljubljani odlični slavist prof. Alojzij Virbnik.

A koliko je leglo k večnemu počitku v starem letu takih, katerih se spominjajo samo svoji ali pa še ti ne, ker jih niso imeli. Tudi tem naj bodo posvečene te skromne vrstice. Vsem, ki so nas v sta-rem letu za vedno zapustili, ohranimo tudi v novem letu blag spomin.

Naši javnosti

Ko vstopamo v novo leto, smatra Ljub-lijanski Aeroklub za svojo dolžnost, da po-novno opozori vse in vsakogar na veliko važnost pokreta, ki ga zasleduje. Potrebo-je je naglasiti, da letalstvo danes ni več samo sport, marveč je postala važna go-spodarska panoga, ki ima zagotovljen tak-šen razvoj, kot za je doživela v zadnjih dveh desetletjih kot sport. Priznati moramo, da se moramo boriti s takimi predsodki in s tako majhnim razumevanjem aktualnega problema tudi v krogih, kjer bi lahko pri-čakovali večjo uvidenost. Predpogoj na-šega gospodarskega napredka danes pa je, da z največjo pozornostjo zasledujemo raz-voj letalstva drugod in pripravlamo mož-nost, da tudi pri nas velike izsledke drugih narodov gospodarsko izkoristimo.

Ljubljanski Aeroklub si je v preteklem letu na del naložil, da zaradi po domačem projektu, z domačimi delovnimi silami re-prezentativni sportni avion, s katerim se bo udeležil mednarodne tekme lahkih avi-onov, ki jo prireja vsako leto mednarod-na letalska federacija v Parizu. Te tekme se je letos udeležilo 8 narodov s skupno 86 avioni. Uverjeni smo, da bo mogoče z našim novim letalom reprezentativno za-stopati našo državo, osebno še nas Slo-vence, pa prosimo, da nas pri tej akciji podpirate.

Doslej je bilo nabranih 195.456 Din. za dograditev pa je potrebnih še 70.000 Din. ki jih moramo zbrati do 1. aprila, ako ho-čemo, da bo letalo pravočasno dograjeno. Vse, ki uvidevajo veliko važnost naše ak-cije, vabimo, da pristopijo v naš klub ali nam na naklonijo primerne prispevke. Ste-vilka našega čekovnega računa je 12597 in je dobrodošel vsak, tudi najmanjši znesek. Prispevke sprejemajo tudi naše uprave.

Prispevajte za pravoslavno cerkev v Ljubljani!

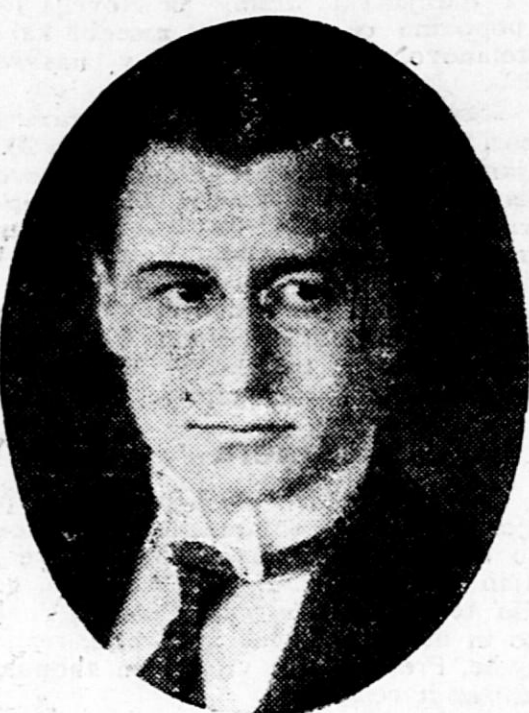
Ljubljanska pravoslavna cerk-vona občina je prišla z veliko akcijo za zgradbo svoje cerkve ter so z naslednjim apelom obra-ča na vso našo javnost brez raz-like narodnosti, vere ali stanu:

Pravoslavna cerkevna občina v Ljubljani želi zgraditi v Ljubljani cerkev, kraj mo-litve, okoli katere naj se združijo vsa naša duševna sila v službi pravoslavne cerkve. Našim članom, častnikom, vojakom kakor ostalim vernikom je potrebna cerkev za-daj močvirja k Bogu, ki naj predstavlja lepoto in čistost pravoslavja in silo one vere na-šega naroda, ki ga je črvela v najtežjih dnevnih robstva in ga je dovedla do končne osvoboditve in uveljavitve. Na nas je padla sedaj težka dolžnost, da izvršimo to delo in zgradimo pravoslavno cerkev v Ljubljani kakor pristojna za tretje glavno mesto Ju-go-slavije in glavno mesto Slovenije. Zgraditi je treba cerkev, ki naj bo dostojna našemu narodu in ki naj odgovarja velikim

37 oper in 11 operet v enem letu

Operni ravatelj Polič o opernem in operetnem ansamblu, zboru, baletu, orkestru in dirigentih

Ljubljana, 31. decembra
Operni ravatelj g. Mirko Polič je v razgovoru z našim urednikom izjavil glede naše opere v tekočem letu:

Za našo opero je minulo koledarsko leto v marsikaterem oziru prav posebno pomembno. Predvsem je vredno zabeležiti, da je kljub znatnim težavam, ki so čisto ogrozile celo njegovo obstojnost, s tem letom zaključeno prvo desetletje delovanja tega zavoda od njega restavracije po svetovni vojni sem. Sicer kratka doba, toda doba intenzivnega delovanja, ki je prineslo obilo rezultatov tako glede našega domačega pevkega narašča kakor tudi glede pomembnih del svetovne, posebno pa slovenske operne literature, ki so bila uprizorjena. V tem pogledu pomeni ravno to leto nekako kulminacijo, saj je ravno letos bilo uprizorjenih nič manj kot 12 slovenskih oper in del in sicer 43 krat, med njimi kar 5 jugoslovenskih del (iz komične opere, »Epa Vida«, »Nikola Subić Zrinski«, »Črne maske«, »Gorenjski slavček«) iz 18 predstavami. Vsekakor uspeh, ki smo ga po desetletnem prizadevanju lahko prav veselili. Vsega se je 1. 1929. izvajalo v Ljubljani

37 oper 125 krat

Od tega odpade največ uprizoritev na »Evgenija Onegin« in »Jonny svira« (po 9) nakar sledita »Gorenjski slavček« (8) in »Svanda dudak« (7). Nato prihajajo s petimi izvedbami vsaka »Beg iz Seraja«, »Carmen« in »Aida« nakar sledijo »Črne maske«, »Prodana nevesta«, »Car in tesar« in »Tosca« vsaka s štirimi izvedbami. Sicer je tako statistika danes sredi tekoče sezone vsekakor nepopolna in ne more izkazati realnega rezultata, ker pada a resnišče del katerih izvedba je slučajno padla v drugo polovico prejšnje in prvo polovico letošnje sezone. Ker pa se v delu naše opere že lanko jasno zasleduje nekaka kontinuiteta v izgraditvi repertoarja, so lahko tudi te številne merodajne. Vsekakor pa je značilno in razveseljivo, da tudi v pogledu številnih izvedb vodi slovenski repertoar, in da je med prvimi tudi slovensko delo.

V istem času je bilo uprizorjenih

11 operet s 67 izvedbami

Največ izvedb izkazuje opereta »Pri treh mladenkah« (18).
Kakor se iz zgornje statistike lahko pomeni, je številčno razmerje med opero in opereto za prvo zelo ugodno. V času, ko se je dajalo 37 opernih del 125 krat, je šlo preko našega odra 11 operet 67 krat; med temi resnejša in umetniško nadpovprečna dela kakor »Boccaccio«, »Cigan baron«, »Pri treh mladenkah«, »Beneška noč«, »Tičare« itd.

Sploh je naš operni in operetni repertoar tak, da se brez daljšega lahko

postavimo pred svetom

Ob priliki turneje »Matic« sem obiskal menda 16 mest Francije in Švice in sem mogel ugotoviti, da je repertoar tamošnjih oper sestavljen pretežno iz takih del, ki jih mi smemo uvrstiti le v skrajni sili, ker nas prav sigurno zadene občutek, da trobimo deset let eno in isto. Tako sem v mestih. Reims, Lille, Lyon, Dijon, Bern, Zürich itd. tedaj v mestih, ki po številu privrhalcev daleč prekašajo našo ljubljansko, mogel pozdraviti na gledaliških objavah stare znanec, kot so: Rigolotto, Traviata, Boheme, Tosca, Cavalleria rusticana, Pagliacci, Manon, Faust itd. V Zürichu sem poleg teh zasledil Humperdinckovo »Janko in Metka«, Rossinijevo »La Cenerentola« (!) in kot senzacijsko šesdesetletno »Valkiro«, ki je po menju nekaterih modrijanov ni bilo treba »imporirati« v Ljubljano. Isto »Valkiro« sem zasledil tudi v pariški veliki operi, ki je zopet imela na repertoarju neizogibnega »Fausta«, »Pagliacci« in »Bohème«, dočim je Opera comique dala svojo »Manon« in kot senzacijsko staro Chabrierovo »Le roi malkort«! Edino novejšo delo v Parizu je »La tour de Peuse«, ki po mnenju kritike sicer ni nikak chef d'oeuvre, ali se uprizarja, ker pač sedanja generacija ne zmore kaj močnejšega. Edina izjema na celotni potovanju je bil München; tam sem videl na znamenitih Janačkov »Jenufo« in Straussovo »Elektra«. O kakem hipermodernem programu pa tudi tukaj ni duha ne sluha! Ne navajam tega v obrambo naše repertoarne politike v operi, ker našo dolžnost proti moderni, slovenski in domači operni produkciji smo vsikdar izpolnjevali in jo tudi bomo. Ampak navedel sem to, da bo naša javnost mogla pravično oceniti večno zabavljanje in zadiranje neklih naših tipov. Nam je že zdavnaj jasno, da motivi takega zabavljanja niso nimalo umetniške prirode! In pri tem mi je omeniti, da večina omenjenih zavodov prav pridno goji moderno

opereto, katere izrazite predstavnice so me pozdravile prav tako v Franciji (n. pr. v Grenoblu: »Vesela vdova«, »Valkov čar«!) kot v Švici (glavno mesto Bern je imelo kar po vrsti: »Eine Juxheirat«, »Vetter aus Dingsda« itd.). To so sami dobro subvencionirani zavodi, ki jim za par metrov svile ne grozi stalna kriza kot naši operi! Navajam še en primer: pobornik moderne opere g. Brecher, ravatelj ipške opere (kateri mimogrede omenjeno, uživa letno subvencijo mesta v znesku 1 in pol milijona zlatih mark — v naši valuti okroglo 20 milijonov dinarjev, dočim se tamošnja drama sama vzdržuje, kar je seveda samo ob sebi umevno), tedaj Gustav Brecher, ki je prvi vpriporil Krenka, Weila, Berga itd. postavila danes na repertoar »A basso porto« (kopijo »Cavallerie rusticane«) in K. Weila: »Car so da fotografirati«. Vprašan zakaj, izjavlja: zato da publika lahko primerja! Po izjavi očividcev pa publika po prvem delu odhaja — domov!

Prenapetost je povsod škodljiva. Če je merodajnim faktorjem v našem kulturnem življenju zares nekaj od naše opere, naj vstvarijo vendar enkrat (ako gonijo s krepkim »dovolj«) Sicer nam desorientirano občinstvo zares odide v — kinematograf in takrat bo pač odzvonilo prav tako modern kot — predpotopni literaturi.

Kot že prej omenjeno si je slovenski repertoar priboril v naši operi vodilno mesto. Dejstvo, da je občinstvo šlo z opernim vodstvom, ki v tem vidi najboljše potrdilo pravičnosti svoje operne politike. Tudi za bodočnost namerava zasledovati isti cilj, pri tem pa seveda ne sme zanemarjati ostalih opernih del Poleg Mozarta, katerega »Beg iz Seraja« je ravno v minulem letu zaključil ciklus v Ljubljani za enkrat vpriporjenih del tega mojstra, morajo kmalu priti do besede Gluck nato Weber in drugi romantiki, predvsem pa Wagner. Poskus je v Ljubljani ne mogli uprizoriti »Prstana«? Seveda, da bomo poskušali uveljaviti kot doslej tudi novejšo operno produkcijo. Toda borba za obstojnost nam nalaga opreznost pri izbiri. Budžet naše opere več ne prenese eksperimentov!

Zelja, da se izvedba našega repertoarja dvigne tudi v scenskem oziru, je dovedla letos do angažmaja opernega režiserja g. Borisa Krivečeka, ki je dosegel že v kratkem času dovolj realnih rezultatov. V preteklem letu so se uveljavile kot

nove, dobro uporabne pevke moči

ga: Mila Štagler-Kogeljeva, g. Josip Gostič in kot dirigent dosedajni vestni korepetitor g. Heri Svetel. Težka izjuba nas je zadela z odhodom dirigenta g. Antona Balatke, ki sedaj uspešno deluje na važnem in odgovornejšem mestu gledališča v Brnu. Občut-vrzel, ki je ostala za njim nam pomaga izpolniti talentirani g. Marjan Lipovšek, katerega udeleževanje obeta obilo uspehov. Zapustil nas je — upamno le začasno — tudi g. Svetozar Banovec, ki ravno končava uspešno koncertno turnejo po Ameriki. Za naš mali ansambel dovolj občutne izjube, ki pa jih je odtehtal pristop markantne umetniške osebnosti g. Josipa Krizalja.

Naš operni in operetni pevski ansambel

ki je sestavljen izključno iz naših državljanov (koliko vzgojnega dela je samo v tem dejstvu, ako pomislimo, da so bili še tik pred vojno naši pevci bele vrane!) se sicer bistveno ni spremenil. Vsi so bili pridno na delu, da izgradijo — vsak po svojih močeh — lepo zgradbo našega repertoarja. So pa med njimi, ki so morali dati več kot se normalno sme zahtevati in pričakovati pri delu, ki človeka izčrpa fizično in psihično do skrajnosti. Tu moram najprej omeniti g. R. Primožiča, ki nam je poleg drugih velikih partij ustvaril v tem letu zamor-g. Jonnyja, ogromnega Lorenza v »Črni maskah« in Wotana v »Valkiri«. Pel je vsega skupaj 56 krat. G. Betetto je obogatil svoj repertoar z močnejšo kreacijo slepega kralja Arhibalda v »Ljubezni treh kraljev« in z ljubeznivim Cristoforom v »Črni maskah«. Kljub dolgotrajni bolezni, ki mu je dolgo onemogočala nastop v tekoči sezoni je pel 46 predstav. Nesebično nam je v tej težki situaciji pomagal g. J. Krizal, ki je poleg svojega repertoarja podal celo vrsto partij prvotno namenjenih g. Betettu. Naštudiral in pel je v kratkih presledkih partije najrazličnejšega karakterja, kot so: Vrag v »Svanda dudaku«, Gremiena v »On-jeginu« van Betta v »Carju in tesarju«, Hundinga v »Valkiri« Silva v »Ernaniju«. Res občudovanja vredno delovanje! Prav lepo se uveljavljajo tudi ostali člani moškega solističnega personala. Omeniti mi je g. V. Janka, ki je poleg mnogih manjših partij podal »Jonnyja«, posebno srečno pa »Svando«. Sicer je pel 98 predstav ter nosi skupno z vestnim g. Mohoričem, ki je pel 99 predstav (omeniti mi je njegovo uspešno kreacijo Schuberta!) rekord med moškimi solisti. Sledi jima g. E. Rumpel s 70 predstavami, med katerimi omenjam njegovega sijajnega Osmina v »Begu iz Seraja«, pa g. P. Grba (55 predstav), ki je z Germontom (»Traviata«) in Carjem (»Car in tesar«) dokazal svojo uporabnost. Tudi vsi ostali so skušali podati zaupane jim partije kar najbolje. Omenjam naj izmed najmlajših še g. Marčeca, ki se je z partijami, kot so Siegmund (Valkira), don Jose (Carmen), Cavaradosi (Tosca) in Ernani, kar najsrečneje uveljavil kot uporaben dramatičen tenor, in pa g. J. Gostiča, ki se je z Lenskim v »On-jeginu« Franjom (Gorenjski slavček) in knezom Guidom (Beneška noč) vpl v srca naše publike. Petindvajsetletnico svojega delovanja je slavil naš Polde Kovač, ki je

poleg drugih partij pel Babinskega v »Svanda dudaku«, Iv. Banovec pa je do svojega odnoda pel 49 krat in podal med drugimi uspešno Maksa (»Jonny«) in Belmonta (»Beg iz Seraja«).

Izmed operetnih članov je bil na bolj zaposlen g. L. Drenovec (88 predstav) Sledita mu g. Peček (71) in g. J. Povho (72) ki je poleg operetne režije postavil tudi komično opero »Car in tesar«.

Med damami in sploh v celotnem opernem ansamblu ima najvišje število predstav 111 ga. St. Poličeva. Ako se upošteva, da so to v veliki večini napore in velike partije, postaja ta rekord prav posebno značilen. Izmed njenih partij naj omenjam Dorotko v »Svandi«, Yvonne v »Jonnyju« Jeleno v »Zrinjskem« Saffi v »Ciganu baronu« itd. Po številu predstav se ji še najbolj približuje gđ. N. Španova, ki je izmela 102 nastopa. Izmed večjih njenih partij mi je omeniti Olgo v »Onjeginu« in Maždo v »Gorenjskem slavčku«. Ga. Vilma Thierry-Kavčnikova je s »Salomo« definitivno prešla v visoko dramatični repertoar, kar še potrjuje nena Brunhilda (Valkira). V 46 nastopih nam je pokazala zopet svojo »Carmen« pa »Amneris« (Aida) »Mignon« itd. Med drugim je na novo kreirala kraljico v »Svandi«. Ga. I. Ribičeva je nastopila 72 krat. Izmed njenih novih partij mi je omeniti posebno Blondo (»Beg iz Seraja«) (Minko »Gorenjski slavček«) in Marijo (»Car in tesar«). Tudi gđ. V. Majdičeva stalno napreduje. V poslednjem letu nam je podala: Anito v »Jonnyju« Tatiano v »Onjeginu« Siegindo v »Valkiri« in Elviro v »Ernaniju«. Pela je vsega 45 krat. Ugodno se razvijata tudi g. M. Štagler-Kogeljeva (Herodijada, Nijana, Frika) in Vera Adlešič-Popovičeva (Konstanca v »Begu iz Seraja«, Marta, Filina itd.).

Naš zbor

se še vedno drži krepko po stari tradiciji. Posebno se je izkazal moški zbor s Stravinskkega »Oedipus rex«, mešani pa v sijajnih nastopih v »Svanda dudaku«.

Balet

je sicer skrčen do skrajnosti, toda je pod vodstvom g. P. Golovina zelo ambiciozen. To posebno dokazuje nastop v »Svandi« in posebno v »Črni maskah«. Seveda je tudi v ostalih delih krepko prispeval k uspešnim uprizoritvam.

Tudi naš

orkester

ni številčno tako močan, kot bi si ga želeli. Toda to pomanjkljivost odtehta njega vigranost in intenzivno delo predvsem pa ambicioznost vsakega posameznika. Izvedbe oper kot so: Mozartova dela, Saloma, Črne maske, Svanda dudak, Valkira itd. se štejejo lahko v čast tako posameznikom kot celoti.

Kaj pa

dirigenti?

Poročila v časopisih jla navadno odpravijo s pavšalno opazko, da so vodili — temperamentno ali obzirno, eventualno tudi s sigurno roko — to in to predstav. Navadno se to omenja v zvezi z orkestrom, kakor da bi ostali ansambel ne bil podrejen dirigentovi volji in vplivom. In vendar, koliko študija dela in truda, koliko koncentracije in potrebnega ravno pri dirigentu preden sestavi tako izvedbo, katerega na videz toče tako gladko in sigurno! Ko bi samo vedeli, kako malenkost večkrat povzroči na hujše komplikacije in težave. Iz tega vidika je dirigentovo delovanje pri nas, kjer smo prisiljeni z najskromnejšimi sredstvi izvajati najtežja dela literature (in koliko teh del se nabere v enem letu!), prav posebno težavno in naporno in — povejmo to vendar enkrat — zelo malo vpoštevano in mizerno honorirano!

Kratek pregled na tem področju bo tudi zanimiv. G. Balatka nam je lani dal Stravinskkega »Oedipusa rexa« in je po večini pripravil »Svanda dudaka«; poleg tega je dirigiral celo vrsto repertoarnih del. G. Nefat je poleg cele kopice tekočih repertoarnih del postavil »Jonny svira«, »Beneška noč« itd. G. Polič je izvedel med drugimi »Beg iz Seraja«, »Črne maske«, »Valkiro« in prevzel »Svanda dudaka«. V. Šritof je na novo naštudiral opere »Lubezen treh kraljev«, »Evgenija Anjegin«, »Caria in tesarja« in »Ernanija«. Poleg tega so vsi še dirigirali operete in kompletirali tekoči repertoar.

S svojo

turnejo

po Dalmaciji (Split, Dubrovnik v maju), z gostovanji v Mariboru in Celu je opera nadaljevala propagando za našo umetnost izven Ljubljane. Ta akcija je že doslej močno dvignila sloves našega zavoda in seveda tudi same Ljubljane, oziroma Slovenije.

Naj mi bo dovoljeno na koncu tega pregleda, ki je glede na bogati material nepričakovano obsežen, še nekaj besed o naši dnevni kritiki
Tej je rezervirana zelo važna vloga, toda tudi naloga o teaterskem življenju. Ne vem, če bi smel trditi, da ji je bila doslej kos, ako primerjam njeno delovanje z omenimi, ki je bilo izvršeno na odru, za odrom in pod odrom. Kar me poleg nekaterih individualnih lastnosti posameznih gospodov najbolj frapira in moti, je splošna neinformiranost in nepoznavanje materije, o kateri morajo omenjeni gospodje razpravljati. Nekaj bežnih beležek, prepisanih iz knjige, ki jim slučajno pade v roke, je navadno vse, kar zna povedati o delu. Ne maram se spuščati v detaile; ti ne spadajo sem in tudi čas ni za to. Vendar naj mi bo na tem mestu dovoljeno vprašanje: ali ni dolžan tudi kritik pripraviti se temeljito na delo, o katerem hoče pisati? Kako mora postati njegova sodba avtoritativna, kako njegova

kritika vzgojna, če mu na slehernem koraku spodrsne? Mislim, da bi bil čas, tudi v tem pogledu opustiti provincialne manire, ki smo jla v gledališču samem že davno, in to temeljito odpravili! Dolžnost uredništva je ravno taka kot dolžnost gledališča: da si vzgodi sposobne delavce. In pri nas bi se jih dobilo. Le vzgojiti jih je treba! In to je gledališče že storilo in še dela. Zakaj tega ne store drugi? Saj tudi oni nisojto odgovornost za razvoj našega naroda.

Se nekaj besed o

nacrth za bodočnost

Sicer je pod prilikami in izgledi, ki se nam obetajo posebno v materialnem oziru, kaj težko snovati nacrtje, še težje pa jih realizirati. Toda valeni smo že, boriti se z zaprekami, in če nam je že uspelo vpriporiti »Fideli«a, pa »Oranž« in »Salomo«, »Tannhauserja« in »Valkiro«, »Črne maske« in »Jonny svira«, zakaj bi obupali? Tedaj v prvih mesecih novega leta pridejo na naš odra Safranekova »Hasanaginica«, Bravničarjevo »Ponaušanje« v dolini šentflorjanski, za repertoarno ravnovesje pa še Belinjeva »Norma« in Puccinijev »Bohème«. S tem bi dosegli že rekordno število deset novo in nanovo študiranih oper v sezoni (po-leg treh operet). Če komu to še ni dovolj,

Vse
zahtevajo le
Schicht
RADION

in če misli, da se opere stresajo kar iz rokava, naj mu povem, da imamo še marsikaj v pripravi (Kavalerija z rožo, Kneza Igorja in druge), toda se take stvari mora o temeljito pripraviti. Zato nam je potrebna pač tudi kaka laža in »brezposelnostna literatura!

Naša drama na pragu novega leta

Kritika ne podpira delovanja dramskega gledališča — Najvažnejši problem je proračunski ključ

Ljubljana, 31. decembra

Na pragu novega leta smo naprosili ravnatelja g. Pavla Golio, naj nam kratko označi položaj naše drame, njene uspehe v starem ter težnje in nacrtje za novo leto. G. ravatelj je izjavil našemu uredniku:

— Drama ima polovico svojega letošnjega programa za seboj. Vse se ni posrečilo, vendar zaznamuje tudi ta del sezone igralske in režijske uspehe, ki odločno pomenijo poglabitev in obogatitev stvariteljskih možnosti našega dramskega ansambla. Kritika v splošnem ne podpira dela in stremljenja slovenske drame: deloma ne more, ker ne zna, deloma noče. Večina kritikov je drami nenaklonjena. Najhuši so oni, ki bi sami radi postali pri gledališču

režiserji, ravnatelji ali kaj podobnega. Pri tem nikar ne mislite, da si želi gledališki kritikov, ki bi samo hvalili. Ne, mi si želimo kritikov, ki stvar res razumejo. »Mlad« si očitno domišlja, da doprinašajo najboljši dokazi svojega vseznalstva s tem, da vse raztrgajo. Čas jih bo naučil, da nimajo prav. Značilno pa je, da odpira tem, prav tako nezrelim kakor ambicioznim gospodom kolone za najbolj krivo pričevanje o naši drami ravno urednik »Ljubljanskega zvona«, ki je toliko resnih sodrnikov za vedno odbil od sodelovanja pri tej najstarejši slovenski reviji.

Kljub temu se krog iskrenih prijateljev in stalnih obiskovalcev naše drame vedno širi in raste ne le od sezone do sezone, temveč skoroda od prestave do prestave. Drama si je v zadnjih letih, zlasti pa, odkar ima popolnoma samostojen in neodvisen ansambel, osvojila pozicije, ki jih tudi »peklenka vrata« ne bodo več premagala. Odkar imamo svoj ansambel, nam tudi opera več ne — škodi.

Edino, kar nas še zelo teži, je budžetna skupnost z opero in opereto. Drami je potrebna popolna gospodarska samostojnost in popolna gospodarska neodvisnost od finančnih potreb ostalih panog gledališča: kakor doznavamo, se pripravila večja deputacija dramskih igralcev vseh treh državnih gledališč v Beograd, da obrazloži g. prosvetnemu ministru neobhodnost budžetnega ključa. Pričakuje se, da bo ključ uveden že v novem budžetu. S tem bo uresničena dolgoletna želja vseh dramskih ansamblov in direktorjev kraljevine Jugoslavije.

Izmed važnejših del druge polovice sezone naj vam omenim Shakespearov »Vihar« in znamenito Sherrifovo dramo »V okolihi«. Dramatizacija Dostojevskega romana »Bratje Karamazovi« bomo po vsej priliki odložili in z njo otvorili prihodnjo sezono.

Književna nagrada „Vodnikove družbe“

Odbor »Vodnikove družbe« razpisuje nagrado 5000 Din (pet tisoč) za najboljšo povest, zajeto iz sedanosti ali pa iz naše zgodovine.

Delo ne sme presegati 7—8 tiskanih pol. Rokopis je treba predložiti odboru najkasneje do 31. marca 1930.

Povest mora biti pisana na stroju brez pisateljevega imena. Svoje ime naj pisatelj napiše na poseben listič in ga priloži rokopisu v zaprti kuverti, na kateri naj bo napisan naslov povesti.

Nagrajeno povest priobči nato »Vodnikova družba«. Pisatelj dobi seveda poleg nagrade še tudi običajni honorar.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1929.

RASTO PUSTOSLEMSEK,
t. č. predsednik

Dr. PAVEL KARLIN,
t. č. tajnik

28 milijonov za opičji zavod

Znani ameriški milijarder Rockefeller je daroval 500.000 dolarjev ali 28 milijonov Din za ustanovitev zavoda, katerega naloga bo proučevati življenje in navade takozvanih človeških opic, goril, šimpanzov in orangutanov. Zavod zgrade v Oranžnem parku na Floridi. Ta zanimiva ustanova bo v stalnih stikih z Valjsko univerzo. Na Malajske otoke in v centralno Afriko, kjer je domovina človeških opic, pošljejo posebno ekspedicijo, da pripelje zavodu poskusne eksemplare. Opice bo lovila ekspedicija zlasti v belgijskem in francoskem Kongu.

Rockefellerjev zavod postavi proučevanje človeških opic na znanstveno podlago, dočim se je doslej ta problem proučeval večinoma laično. Učenjaki se bodo zanimali med drugim tudi za opičjo govorico, o kateri je napisal nek francoski učenjak že več razprav. Seveda se bodo ozirali pri tem tudi na Darwinovo teorijo. Končni cilj proučevanja bo določiti razlike in definitivno mejo med človekom in opico.

Tudi poklic.
— Povejte nam, sosed, kaj počenja vaš podnajejmnik?
— Tega še sama ne vem. Stanuje pač pri meni.

Tolazba.
— Gospod v gneči: Gromska strela! Pazite vendar, kurje oko ste mu stlačili, neroda.

— Obžalujem. Sicer bo pa itak znova zraslo.

Zadnja želja.
Sodnik na smrt obsojenemu: Imate še kakšno željo?
— Da, rad bi videl svojo taščo v nočni srajci.

Najboljše sredstvo.
— Če bi le vedel, kako pregnati iz vinograda trtno uš?
— Pa poskusite enkrat v vašim vinom.

All, all.
Po lastni volji večina ljudi ne more živeti. Če nimajo nobenega gospoda, imajo pa gospe.

Pred sodiščem.
Sodnik: Vaš mož trdi...
Žena: Kaj, on si drzne trditi?

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

Ne, nesreča me je naučila živeti in imeti usmiljenje s siromaki. Težko sem se zviševal v vlogi milijonarja. Čim sem se pa dobro zavedel, da sem postal čez noč bogat, sem sklenil s svojimi milijoni lajšati bedo in gorje.

Ves srečen sem dvignil glavo in zašepetal:

— Pridite k meni vsi, ki trpite pomanjkanje! Dam vam denarja, Beatrice vam pa odpre zakladnico svojega plemenitega srca in lajšala bo vaše gorje.

— To je možka beseda! — je vzkliznil Maxime de Frileuse in stisnil bodočemu svaku roko.

— To je čisto naravno. Mar ni naša dolžnost pomagati bednim ljudem? Kaj ni moja dolžnost podpirati siromake z denarjem, ki sem ga našel? Radodarnost je moja dolžnost tem bolj, ker sem našel dva zaklada hkrati.

In Boris Kantemir se je sklonil k Beatrici. Poljubil jo je na čelo in nadaljeval:

— V Revalu, kjer me je čakalo toliko bridkih spominov, nisem mogel ostati dolgo. Pred odhodom mi je pa šnila v glavo originalna misel: oženiti se tako, kakor bi storil, če bi bil moj oče še živ, namreč skleniti zakonsko zvezo pred svetimi ikonami in s popovim blagoslovom.

Poiskal sem našega popa, starega Georgeviča Travilaka. Obljubil sem mu bogato podporo za njegovo siromake, če naju v svoji kapli pramoli poroka.

Georgevič Travilak je takoj uslišal mojo prošnjo. Slutil je sicer, da tiči za njo neka tajna, toda bil je takten in ni me vprašal kdo sem. Poročil je nau po pravoslavnem obredu.

Tako je postala Beatrice moja žena. Toda domenila sva se, da bova živela kot zaročenca, dokler vas usoda ne privede k nama, da stopimo vsi trije pred oltar.

Popov blagoslov mi je bil samo v moralno zadoščenje. Sicer mi pa ni bilo treba obžalovati, da sem se poročil po pravoslavnem obredu.

Po poroki je začel Georgevič Travilak govoriti z menoj kot z dobrim prijateljem. Pogovor se je sukal okrog boljševiške revolucije in pop mi je opisoval njene grozote. Videl je, kako mi silijo solze v oči. Spoznal je, da me nekaj veže na to zemljo. Morda je slutil celo resnico, kajti nenadoma je dejal, ne da bi ga bil vprašal:

— Po cele mesece sem lastnoročno pokopal žrtve revolucije. Pokopal sem bogate... siromake... berače in vlastelino... moške in ženske.

Pokopal sem tudi princezo Olgo Kantemirovo, katero so ubili boljševiki v hipu, ko je hotela vstati. Lopovi so ji ostrigli bujne lase in hodili po njenem truplu.

Pobral sem njeno razmesarjeno truplo in ga zakopal za svojo hišo.

Ta vest je bila tako strašna, da sem se bridko zjokal. Beatrice me je tolažila, kolikor je mogla. Pop me je pa prijel za roko, rekoč:

— Pojdva molit za mir in pokoj njene duše.

Lahko si mislite, kako pobožno sva pokleknila na ta grob. Georgevič Travilak me dolgo ni hotel motiti v molitvi, končno mi je pa pokozal roko na ramo rekoč:

Narobilo bo, da takoj zapustite to deželo. Kdo ve, kaj vse se lahko pripeči.

Razumel sem, da mi daje pop dober svet. Podvojil sem obljubljeno podporo in odpotoval z Beatrico.

Mlada zakonca sta zahrepenela po južnem solcu in zato sta se napotila v Nizzo. Pri tem ju pa ni vodila samo sebičnost. Vedela sta, da je vstopil Maxime de Frileuse v tujsko legijo in da so ga poslali v Maroko.

Prvi dopust bi Maxime lažje prebil v Nizzu, nego kjerkoli drugje, kajti od Marseilla do Nizze ni bilo daleč. Iz Estonije sta prispela na riviero, da se nastanita v biseru Sredozemskega morja.

Predno sta našla stanovanje, sta morala dolgo hoditi po mestu. Videla sta krasne okraje in razkošne hotele. Pot ju je vodila tudi k Carmez in Mont-Boronu.

Rada bi bila kupila vilo v senci oliv in palm, pa se pred poroko nista hotela

bahati s svojim bogastvom. Zato sta se vrnila v staro Nizzo, kjer se zbirajo siromakejši sloji vseh narodov.

Nihče se ni čudil mlademu parčku, ki je najel skromno stanovanje v starem delu mesta. Tu sta živela v miru in zadovoljstvu. Da bi nihče ne slutil, kdo sta, sta živela zopet pod tujim imenom.

Za sosedo sta bila samo gospod in gospodična Simonova, brat in sestra, ki sta prispela na riviero iskat razvedrila in zdravlja.

Kmalu sta imela priložnost pomagati siromakom. Matere številnih otročičev so bile presenečene, ko so našle doma obleko in obutev za svoje mame. Stare ženske, živeče v strašni bedi, so vidle, kako jim neznan dobrotnik prinaša jestvine in slaščice.

Mlade zaljubljenice, katerim je zapiralo pot v srečno rodbinsko življenje pomanjkanje denarja, so nekega dne poklicali k notarju, kjer so dobili bogato doto tako, da so se lahko poročili.

Vsi so hvalili neznan dobrotnik, ki se niso hoteli pokazati.

Beatrice de Frileuse in Boris Kantemir sta dobila za vsako dobro delo bogato nagrado v obliki notranjega zadoščenja in prijetne zavesti, da lajšata ljudem gorje.

Zdaj sta preživljala zadnje trenutke v stari Nizzu, kajti čez dva dni se bo njuno življenje temeljito izpremenilo.

Poroka bo v cerkvi sv. Reparata v najožjem rodbinskem krogu, ker nihče ne ve, kdo sta prav za prav ženin in nevesta.

Takoj po poroki se pa naselita v krasnem hotelu, kjer sta je najela sobe. Tam najdeta okvir, dostojen njunega bogastva, mladosti in lepote.

— V katerem hotelu? — je vprašal seržant Diavolo.

— V hotelu »Imperia« — je odgovoril Boris.

In ne da bi opazil presenečenje svojega svaka je Boris pripovedoval, kako si misli urediti življenje z Beatrico.

Končno sta prišla zaljubljenca na dan s svojimi pogoji.

Samo po sebi se razume, da bo Maxime de Frileuse njun gost, dokler ostane v Nizzu. Obžalovala sta samo, da ne more preklicati svoje pogodbe v tujski legiji in odločiti vojaške suknje.

Trpela bosta, dobro vedo, da je njegovo življenje v vedni nevarnosti, do čim bosta sama trgala na življenjski poti same rože.

In Boris Kantemir je nedvomno izgovoril tudi misel svoje neveste, ko je vprašal:

— Dragi svak, ali bi ne mogli podaljšati tvojega dopusta?

— To je izključeno. Moram biti zadovoljen, da sem ga sploh dobil. Sicer pa ni vredno, da bi se vama smilil. Ciovek, kakršen sem zdaj jaz, ne more ostati dolgo v ozkem krogu civilizacije.

Kmalu bi ga premagala želja raztrgati obleko, katero bi mu vsilili, in razbiti vrata civilizirane jetnišnice. Vidva sta mlada, lepa in zaljubljena, a to so lastnosti, ki vama zastirajo vse nedostatke starega sveta. Jaz pa nisem kakor vidva. Življenje mi je odprlo oči. Zato se zdaj vprašujem, ali bi ne bila srečnejša, če bi stala tudi v bodoče daleč od družbe, do katere imata pravico. Če bi vedela, kaj vse se godi v tem velikem svetu, kamor se vama odpro vrata, bi si najbrž premislila.

— Maxime, razumem tvoje razočaranje. Svoje izkušnje si drago plačal. Toda nikar ne zahtevaj, da izraža tvoje izkušnje. Pusti nama prijetne iluzije.

— Da bi jih le kmalu ne izgubila!

— Rada bi ti vrnila tvoje, — je dejala Beatrice in objela brata.

In ker je želela, da bi pozneje zopet spoznal, kako prijetno je imeti domače ognjišče, mu je še prigovarjala, naj podaljša dopust ali pa da vojaški službi slovo. Kar verjeti ni mogla, da bo moral tako kmalu nazaj na bojišče.

— Kaj se res misliš vrniti v Maroko?

— Da, — je odgovoril seržant.

— Izkušena žena.

— Za uspeh svojih romanov se moram zahvaliti samo svoji ženi.

— Kaj praviš!

— Da. Če ne morem dejanja nikamor več spraviti, najde moja žena vedno izhod za junaka.

— Zasigurana bodočnost.

— Poročili bi se radi z menoj. Čeprav imate službe, ne stalnega poklica?

— Res ga nimam, toda baš zato bom lahko posvetil vse svoje moči vam.

Zrcalo in živali

Med vsemi živalskimi lastnostmi sta najbolj zanimivi nečimernost in radovednost. Za najmanjše zrcalo se mnoge živali tako zanimajo, da jih lahko privabimo z njim k sebi, čeprav so plah. Med ptici je v tem pogledu najbolj zanimiva grlica. Ta ljubka ptica ogleduje svoje perje v zrcalu zelo temeljito in če pri predzrcalom po več ur. Če ji vzamemo zrcalo, začne jezo mahati s krili. Večkrat se tudi pripeti, da sede človeku na ramo, da bi se mogla še enkrat pogledati v zrcalo.

Francozinja, madame Komorevel, pripoveduje veselo zgodbo iz svojega življenja. Na ženitovanjskem potovanju je dobila v dar govorečo papigo. Papiga je imela tako rada zrcalo, da je moralo neprestano stati blizu nje, sicer se je neusmiljeno drla. Nekega dne je med obedom neki major vzel papigo zrcalo in takoj je zakričala: »Ti, plešec, ga ne potrebuješ, daj ga nazaj, sicer ti izključim oči.« Neka druga dama je tudi imela govorečo papigo in ko se je vrnila kratko ostrižena in stopila pred zrcalo, je papiga zakričala: »Zrcalo poč! zrcalo poč!«

V 5 letih 12.452 samomorov

Češkoslovaški državni statistični urad je sestavil statistiko samomorov, iz katere je razvidno, da število obupancev, ki si končajo življenje, rapidno narašča. Leta 1920 je znašalo število samomorov samo na Češkem 2102 naslednje leto 2006, leta 1922 2130, leta 1923 2232, leta 1924 2117, leta 1925 2192, leta 1926 2506, predlanskim 2302, lani na 2537. Zadnja tri leta je naraslo število samomorov za 15 odst.

V celi Češkoslovaški si je končalo življenje leta 1919 2018 moških, 834 žensk, leta 1920 2183 moških in 941 žensk, leta 1921 2272 moških in 812 žensk, leta 1922 pa 2518 moških in 874 žensk. Če računamo se samomore, jih odnede povprečno na 72,3 odst. na moške in 22,7 odst. ženske. Na ožene odnede 42,5 odst. samomorov, na samce 39,4, na vdovce 15,1, na neomžene 42,2, na omožene 43,4, na vdove 22,2 odst. Vseh samomorov je bilo v prvih petih letih po vojni na Češkoslovaškem 12.452, od katerih jih odnede 8951 na moške. Obesilo se je 4894 moških in 1344 žensk, ustrelilo 1976 moških in 257 žensk, utopilo 795 moških in 832 žensk, zastrupilo pa 426 moških in 613 žensk.

Najdražja stavbišča na svetu

Nikjer na svetu se stavbne parcele niso tako podražile, kakor v New Yorku. Še pred 20 leti bi nihče ne verjel, da bodo plačevali za kvadratni meter stavbišča na Manhattanem otoku tako ogromne cene, kakor jih plačujejo zdaj. »Irving Trust Company« je plačala za zemljišče na vogalu Wallstreeta in Broadwaya, kjer bo stal nebotičnik tega bančnega koncerna, celih 40 milijonov dolarjev. Omeniti je treba, da so plačali Američani leta 1926 ladi-

jancem za ves otok 24 dolarjev, pa še teh ne v gotovini, temveč v starih po- nošenih čevljih, nogavicah, odeji in žga- nju. Stavbišče za nebotičnik meri samo 4047 kvadratnih metrov, tako da stane kvadratni meter nad 450.000 Din.

Lastnik znanega hotela »Astoria« v New Yorku je plačal za 9000 kvadratnih metrov zemljišča 16 milijonov dolarjev. Posledica neverjetne podražitve stav- bišč je, da grade vedno višje nebotič- nike. Zdaj ima New York toliko 70 nad- stropnih nebotičnikov, kolikor je imel pred štirimi leti 25 nadstropnih poslo- paj. Leta 1915 so znašali stroški za no- va poslopja 165 milijonov dolarjev, la- ni so pa dosegli že 136.000 milijonov.

Mesija s tremi konji

V gorski vasi Vomerberg na Ti- rolskem so aretirali te dni 46 letnega pisatelja in založnika Ernesta Bernhar- da iz Leipziga. Mož se je naselil v omenjeni vasi pred dvema letoma, ku- pil je malo posestvo in živel s privr- ženci svoje sekte. Člani sekte so se zbirali v cerkvi sv. Grala, katero je priredil Bernhard v neki hiši. Pristaši sekte so ga nazivali Mesija. Od obče- ne je kupil vojaško strelišče, kjer je hotel zgraditi pravi hram s pomočjo svojih pristašev, katerih je imel v Nem- čiji mnogo. Več sto jih je prispelo med božičnimi prazniki k njemu na obisk. Načrt je pa padel v vodo, ker sta bila Bernhard in njegova žena aretirana zaradi sleparij.

Oba sta bila zelo pohlepna in nebesa sta si hotela ustvariti na zemlji. Bern- hardova žena je v dobi inflacije kupo- vala in prodajala v Nemčiji hiše in zem- ljišča. Zakonca sta bila aretirana na zahtevo monakoveške državne pravdnštva, ker sta nekega vernika pošteno opeharila. Dotični Monakovčan pa ni bil edini, od katerega si je Me- sija izposodil denar. S tujim denarjem sta zakonca Bernhard zelo dobro žive- la. Imela sta celo tri dirkalne konje in hlapca, bivšega častnika. Zanimivo je, kako so prišli orožniki v cerkev sv. Grala. Ker so imeli dostop člani sekte samo proti geslu, so orožniki izkopali do cerkve rov. Prebivalstvo Vomer- berga pa godrnja na katoliške cerkve- ne oblasti, češ, da so one z intrigami spravile Mesijo pod ključ. Bernharda so imeli namreč domačini radi zato, ker je privabil v vas mnogo tujcev.

Sadovi dela.

— Zakaj nisi v trgovini bolj priden? Ko sem bil jaz v tvojih letih, sem za- služil kot vajenec 120 mark mesečno in čez 10 let sem že imel svojo trgovino. Sin: Zdaj to ne gre papa, ker imajo povsod kontrolne blagajne

Prosveta

Drama

Nocoj ob 21. bo v ljubljanski drami vprizoritev francoske veseloigre »Naš gos- pod župnik« v običajni zasedbi pri zniž- nih ljudskih cenah. Na to predstavo opo- zarjamo vse prijatelje ljubljanske drame in prepričani smo, da je uprava marsikomu ustregla, ko je nastavila nocojšnjo pred- stavo na poznejšo, to je na 21. uro.

»Peterčičeve poslednje sanje« se po- nove v ljubljanski drami na Novega leta dan popoldne ob 15. v liti zasedbi kakor na Stefanovo, z malim Mitjo v naslovni vlogi.

»Schillerjeva drama »Don Carlos« se vprizori na Novega leta dan zvečer ob 20. v ljubljanski drami v režiji g. Cirila Debeveca. Vprizoritev »Don Carlosa« je ena najboljših letošnjih predstav. Izvrstno dramsko delo v lepem slovenskem prevodu. V tragediji so- delujejo skoro vse dramski ansambel in je doživelo to delo pri sedanjih vprizoritvah v resnici lep umetniški uspeh. Cene znižane dramske, to je ljudske. — V četrtek 2. januarja ostane drama zaprta.

Opera

Danes se poje ob 4. popoldne pri- ljubljena opereta »Mamzelle Nitouche« z gospo Poličevco v naslovni vlogi. V večjih partijah nastopijo tudi g. Grba, Njegovega tovariša, ruskega begunca g. Gostič, hudo- mušnega župana g. Križaj, ki je deležen vsakokrat posebnih odobravanj na odprti sceni. Njegovo nečakino Marijo poje ga. Ribičeva, poslaniki so gg. Kovač, Rumpelj, Janko. Nastopi tudi celokupen zbor in ba- let z originalnim holandskim plesom. Di- rigent g. Štritof, režiser g. Povhe. Predsta- va je izven abonmana in pri znižanih ce- nah. — Zvečer ob pol 20. se poje efektna Zellerjeva opereta »Tičar« z gospodom Drenovecem v naslovni partiji. Knežinja po- je gg. Majdičeva, postarico Kristino ga. Poličeva, Adelajda — ga. Balatkova, Sta- nislav — g. Gostič, baron Wepa — g. Pov- he, komična profesorja sta gg. Peček in Simončič, župan — g. Sekula. Dirigent g. Svetel, režiser g. Povhe. Predstava se vrši izven abonmaja.

V četrtek 2. januarja se poje zvečer ob pol 20. Verdijeva opera »Ernani« za abonente reda E.

Širokogrudnost.

— Gospod doktor, zakaj v vsaki kri- tiki tako neusmiljeno raztrgate te ubo- ge shikarje?

— Iz ljubezni do ljudi. Če pohvalim umetnika, se veseli samo eden, nam- reč on, če ga pa pošteno raztrgam, se veseli tisoč.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem in dobaviteljem
IERNEJ BOLHAR
USNARNJA
DOMŽALE

Živčni glavobol?

Vsi, ki trpite na živčnem glavobolu, migreni, na- hodu itd., ter se valed tega čutite nerazpoloženi in nesposobni za delo, nabavite si takoj:

»Nosal«

prašek za nosljanje

Z uspehom boste zadivljeni! »Nosal« prežene bolečine, razbistri in osveži glavo tako, da se prijetno razpoloženje kmalu povrne.

POMNITE! »Nosal« ne škoduje želodcu, srcu, ledvicah itd., ker se ne uživa, temveč šnufa. — Zahte- vajte v lekarnah in drogerijah iz- recno »Nosal« à Din 10.— z napi- som proizvajalca:

APOTEKA

Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Srečno in veselo novo leto
vsem cenjenim odjemalcem in prija-
teljem želi tvrdka

Novak

Ljubljana, Kongresni trg 15

Srečno in veselo novo leto voščim vsem
cenj. odjemalcem, ter se nadalje priporočam
za kovaško in kolarsko obrt
MATIJA TERLEP
Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta

VESELO IN SREČNO

NOVO LETO

vsem cenjenim odjemalcem želi

Centrala za splošno gramofonijo

'GRAMOFON' — A. RASBERGER

LJUBLJANA Miklošičeva cesta 34

VESELO IN SREČNO NOVO LETO ŽELI

Mihael Kavčič

gostilničar in posestnik

Zg. Šiška

Telefon št. 2297

B. ŽILIČ .. Z ŽELEZNINO ..

LJUBLJANA

000 Dunajska cesta št. 11 000

Vaš interes

vide popolnoma do

veljave, če oglašujete

v edinem in najstarejšem
slovenskem popoldnevniku
Slovenski Narod

Tobak mnogo škoduje in malo koristi

Kaj bi morali vedeti milijoni kadilcev, ki se strastno udajajo nikotinu kot nevarnemu strupu

Vsi kadilci vedo, kako neprijeten občutek ima človek, ko začne kaditi. Pri prvi cigareti ali cigari silijo človeku solze v oči, v nosu in grlu ga duši, glava ga začne boleti in kaj rado mu postane tako slabo, da začne bruhati. To so znaki

zastrupljenja z nikotinom

Če organizem preneha ta odpor, se polagoma navadi na tobak in čuti celo potrebo po njem. Človek postane čisto slučajno kadilec in sicer iz gole radovednosti ali pa iz nerazumljive želje, da posnema kadilce. Večina kadilci sploh ne vedo, čemu kaže in kakšno korist ali škodo imajo od tobaka.

Tobak je rastlina, ki do leta 1560 v Evropi ni bila znana. To se pravi, da so prebivalci Evrope živeli

cela tisočletja

dobro tudi brez tobaka. Omenjenega leta je pa prinesel v Evropo tobak francoski poslanik Jean Nicot in ga je razširil kot lekarstvo. Tako je nastal tudi izraz nikotin. V tobaknih listih je alkaloid, znan pod imenom nikotin. V listih je 1,6 do 4,8% nikotina, dočim ga je v cigaretnem dimu 92, v cigarnem pa celo 95%. Nikotin je nedvomno hud strup. Povprečna

smrtna doza

za odraslega človeka znaša približno 2 stotinki grama. Kljub temu je pa zastrupljenje med kadilci zelo redko, kajti v drobovje pride samo 20% cigaretnega dima, poleg tega se pa nikotin v organizmu razkroji in izloči. Nikotin se loči od tobaka pri višji temperaturi. Čim večja je razdalja od prižganega konca cigare ali cigarete do ust, tem manjši je odstotek nikotina v vdihnem dimu in nasprotno. S približevanjem prižganega konca cigare ali cigarete k ustom se poveča odstotek nikotina. Zato riskirajo strastni kadilci, ki kade cigare in cigarete prav do konca, da si obžgo prste in da jim pride v orgazem več nikotina.

Zastrupljenje z nikotinom je sicer redko, ni pa izključeno. Prof. Fröhlich navaja

dva primera zastrupljenja

Dva brata ki sta stavila, kateri bo več pokadil, sta podlegla zastrupljenju z nikotinom. Prvi je kadil nepretrgoma 12

ur in je pokadil 20 pip tobaka, drugi pa 14 cigar in 40 cigaret. V laboratoriju nekakega nemškega profesorja sta tekmovala dva medicina. Eden je pogoltnil 1 miligram nikotina in posledica je bila, da mu je postalo kmalu slabo, da so mu tekale sline iz ust in da je ob hudem glavobolu težko dihal. Drugi študent, ki je pogoltnil 4,5 miligramov nikotina, se je onesvestil in ležal nezavesten dva dni. Z največjo težavo so mu rešili življenje.

V tobaknem dimu so pa še druge snovi, ki škodujejo organizmu, tako piridin, pikolin in amonijak. Organizem se navadno lahko privadi tobaka. Količina nikotina, katerega lahko prenese organizem brez vidnih zunanjih ali subjektivnih simptomov zastrupljenja, je pri kadilcih različna. Strastni kadilci pokade dnevno po 20 cigar ali 50 do 60 cigaret. Zmerenim kadilec zadostuje 20 cigaret dnevno. Kaj se pa človek

prav tako lahko odvadi kakor navadi

Treba je samo malo dobre volje, pa lahko vsak kadilec opusti tobak, ne da bi bilo njegovo življenje ali zdravje v nevarnosti, kakor je pri drugih narkotičnih sredstvih na pr. pri morfinu. Če neha morfinist uživati morfin, je njegovo življenje v nevarnosti, dočim čuti kadilec samo glavobol, apatičnost in nervoznost, ki pa kmalu preide. Nikotin absorbira organizem skozi sluznico dihalnih organov in skozi kožo. Znani so primeri zastrupljenja z nikotinom pri tihotapeh, ki so si ovijali liste tobaka okrog telesa na golo kožo, tako da se je tobak deli časa tiščal telesa.

Človeški organizem ima sicer to dobro lastnost, da se vsakega strupa z lastnimi sredstvi brani in da izdeluje protistrup, toda nekaj nikotina vendarle ostane v njem. Pri strastnih kadilcih se nikotin polagoma nabira v organizmu in tako nastane

kronično zastrupljenje

katerega posledice se poznajo zlasti na

živčnem sistemu in na obtoku krvi. V težjih primerih nastanejo degenerativne izpremembe nekaterih organov, živčevja in krvnega obtoka. Če pride tako daleč, se dotični organi ne dajo več izlečiti. Vpliv nikotina na živčni sistem je podrobno proučil profesor Erauke-Hochwart. Obolenja je razdelil v tri kategorije: centralni ali cerebralni tip, periferni ali spinalni tip in nervozna obolenja notranjih organov.

Kadilcu, ki si nakopije živčno obolenje prve kategorije, šumi v glavi in ušesih, dela se mu slabo in boli ga glava. Poleg tega neredno spi in je navadno živčno zelo razdražen. Neko kaba-retno plesalko na Dunaju, ki je pokadila

na mah 200 cigaret

so morali odpeljati na psihiatrično kliniko, kjer so jo izlečili samo na ta način, da so ji kajko preperečili. Pri strastnih kadilcih se radi pojavijo znaki zastrupljenja tudi na posrednih delih možganov in posledica je, da jim oslabi vid ali da dobe početno arteriosklerozo. Prof. Fröhlich navaja zanimiv primer zastrupljenja z nikotinom pri konjih. Konji, ki so se pasli po livadah, kjer je rasel tobak, so oslepli.

Karakteristični pojavi zastrupljenja z nikotinom druge kategorije so lokalne nevrogije, bolečine v raznih delih telesa in takozvano periodično klecanje. Charcot in Erb opisujeta to bolezen takole: Bolnik hodi spočeto dobro, potem pa postane pri hoji nesiguren, noge vlačijo za seboj, končno postane hoja nemogoča in bolnik mora sedeti, da se odpočije. Po počitku lahko nekaj časa zopet hodi, potem se pa ti znaki ponove. Arterije na nogah takemu bolniku rade otrpnejo. Seveda ni kriv izključno nikotin, vendar pa pade velik del odgovornosti za kronično klecanje nani.

Znaki živčnega obolenja notranjih organov so neenakomerno utripanje srca, bolečine v okolici srca, težko dihanje, kašelj, pomanjkanje apetita, slaba prebava itd. Prebava postane nepravilna, čeprav bi bilo pričakovati nasprotno, kajti nikotin pospešuje sekrecijo želodnega soka. Nikotin draži čreva tako, da mora strasten kadilec pogosto opravljati veliko potrebo. Od tod navada in užitek strastnih kadilcev, ki hodijo zjutraj s cigaro ali cigareto v ustih na stran. Nikotin tudi

spolnim organom ne prizanaša

Mnogi strastni kadilci so impotentni. Morda je deloma kriv tudi alkohol, ki gre roko v roki z nikotinom, večinoma pa poškoduje spolne organe nikotin. Vpliv nikotina na spolne organe je bil znan že v 16. stoletju, ko je bil tobak razširjen še izključno kot lekarstvo. Takrat so si

pomagali s tobakom menihi

starih italijanskih samostanov, da so zadržali v sebi spolni nagon. Zastrupljenje z nikotinom lahko

povzroči tudi abortiranje

Guillain in Gu sta delala poskuse z morskimi prašički ženskega spola, katere sta nikotizirala. Nekateri so abortirali, drugi so pa rodili mrtve mladiče. Znani so tudi primeri, da abortirajo delavke v tobačnih tovarnah. Največji odstotek raka na ustnicah in čeljustih je med kadilci in nekateri učenjaki celo trdijo, da je rak na teh delih telesa izključno posledica nikotina odnosno kaj.

To so torej slabe strani kaj. Ta razvada ima pa tudi svoje dobre strani, ki so pa v primeri s slabimi

malenkostne

Tobak koristi — če lahko sploh govorimo o koristi — samo zmernim kadilem. Ki pokade na dan 3 do 4 cigare ali 8—10 cigaret. Dobra cigara in deloma tudi cigareta pomiri živce, spravi človeka v dobro voljo, raztresenost izgine, fantazija in tudi razum delujeta intenzivneje.

Satan-ženska na prestolu

Kako je gospodarila na Kitajskem cesarjeva priležnica Tzuhi, ki je vladala 47 let, čeprav formalno nikoli ni bila cesarica

Leta 1861 si je vzel kitajski cesar Hsildieny 17 letno hčerko starega mandžurskega generala Lankuei (Orhideja) za priležnico, ker ni več upal, da bi mu cesarica Tezuany, ki je bila prvotno tudi samo njegova priležnica, rodila sina. Lankuei je bolehnega in izčrpanega cesarja kmalu tako obvladala, da je imela neomejeno moč. Njegova hvaležnost ni poznala meje, ko mu je rodila sina. Ime Lankuei je bilo zamenjano s Tzuhi, kar pomeni sveta mati. Toda Lankuei je ostala cesarjeva priležnica kljub temu, da mu je rodila sina in morala se je boriti s pravo cesarico Tezuany, katero sta podpirala cesarjev svetnik Sušun in član cesarske rodbine princ Jip. Cesarjev brat princ Kung sicer ni sovražil bratove favoritke, vendar je pa občeval z njo zelo oprežno.

Sušun in princ Ji sta se hotela odkrižati cesarjeve priležnice in njenega sina, toda Tzuhi je imela ljubčka iz prejšnjih časov po imenu Junghu, ki je napravil kot gardni častnik sijajno kariero. Ta je cesarju povedal, da namerava njegov svetnik in princ umoriti Tzuhi in njenega sina in cesar je dal oba obglaviti. Tako je cesarjeva priležnica zmagala in vladala je od leta 1861 do svoje smrti 1. 1908 neomejeno na Kitajskem kot cesarica-mati, čeprav formalno nikoli ni bila cesarica.

Cesarju Hsildienyu je sledil na prestolu cesar Tungci, ki so se oženili kot 17 letni mladenič in s tem je postal polnoleten. Čez dve leti je pa umrl in Tzuhi je pregovorila njegovo vdovo, naj izvrši samomor, čeprav je bila noseča. Pozneje se je razširila vest, da je cesarica mati umorila svojega sina cesarja. Tzuhi je posadila potem na prestol štiriletnega Kvanghsua, slabotnega, slabokrvnega in bolehnega sinčka svoje sestre iz njenega zakona z bratom umrlega cesarja Hsien fenga. Novi cesar je postal lutka intrig dvorne kamarije in že kot 17-letni mladenič je bil napol blazen. Tzuhi ga je sovražila tembolj, ker se je upiral poroki z njeno nečakinjo, katero mu je bila izbrala za ženo. Ko je postal polnoleten, se je sicer izselila iz cesarske palače, toda v nji so ostali njeni volhni.

Mladi cesar se je začel na pobudo svojega vzgojitelja pečati z reformami in dal je cesarico mater obkoliti v njeni palači z vojsko pod vodstvom generala Juansikaja. General je bil pozneje prvi predsednik kitajske republike, toda bivšemu ljubčku cesarice matere je izdal, da jo namerava cesar umoriti. Cesar je imel velik strah pred njo in je priznal, da jo je hotel dati umoriti. Mo-

Ni pa še točno dokazano, da so ti pojavi posledica nikotina. Bolj verjetno je, da se počuti zmeren kadilec dobro zato, ker dober tobak prijetno diši in ker je lepo gledati oblačke dima, ki vavajo nad glavo. Znano je, da nima človek nebe-nega užutka, če kadi pri oknu. Prof. Strauss pravi, da je koristno pokaditi cigaro po dobrem obedu, ker vpliva blagodejno na prebavo in na duševno razpoloženje.

Proti zmerni kajji torej ne more biti nobenih ugovorov. Seveda se pa kaže za blagodejne posledice kajje samo tam, kjer kadilec tobačnega dima ne mihalira. Toda na svetu je nebroj strastnih kadilcev, katerim ne zažije nikotina dokazovanje, da je nikotin škodljiv. Ne preostaja drugega, nego početi jih o iz-gnjeni kajji. Pač pa bi bilo treba absolutno zabraniti kajjo šolski mladini, kajti nikotin ovira rast in pravilni razvoj organizma. V vseh javnih lokalih, v tramvajih, železniških vagonih itd. bi moral biti poseben prostor za kadilce, da bi ne bilo treba nekadilem vdihavati tobačnega dima.

ral se je odpovedati prestolu in 1. 1898 je bil interniran na otoku blizu zimske cesarske palače v hišici, kjer so ga stalno nadzirali Tzuhiini agenti. Tudi njegovo prvo priležnico, hčerko kantonskega cesarjevega namestnika, je vrgla Tzuhi v ječo. Ko je pa Tzuhi na pritisk vselej po boksarski ustaji pobegnila, so vrgli prvo cesarjevo priležnico v vodnjak.

Končno je Tzuhi prisilila cesarja, da je določil za prestolonaslednika mladoletnega sina princa Tuana Taoha, ki je sporazumno z njo izval boksarsko ustajo. Dve leti pozneje so vselej zopet posadile na prestol Tzuhi pod pogojem, da bo Taohovo prestolonasledstvo preklicano. Namesto njega je določila za prestolonaslednika vnuka svojega prvega ljubčka po imenu Puji, ki je bil pa že umrl. Bivšega cesarja Kvanghsua je dala Tzuhi zastrupiti. Nesrečnej, ki je vedel, da je zastrupljen, je moral na njeno povelje obleči mrtvaško obleko in Tzuhi je sedela ves čas molče ob njegovi smrtni postelji. Mladoletni Puji je postal po njegovi smrti cesar. Tzuhi je hotela reformirati deželo, toda njeno življenje se je bližalo koncu. Umrla je leta 1908 v 75. letu starosti. Štiri leta pred padcem monar-hije in mandžurske dinastije na Kitaj-skem. Tako je končala ženska-satan na prestolu, znana pod imenom »Old Budha« zato, ker je nekoč molila za dež in je bila njena molitev uslišana.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Dober svet

— Zobozdravnik mi je dejal, da mi bo moral vstaviti 3 ali 4 zlate zobe. Slišal sem pa, da muči človeka glavobol, če ima v ustih zlate zobe. Glavobol traja najbrž tako dolgo, dokler se človek zlatih zob ne navadi.

— Kaj še! Glava te bo bolela, dokler ne poravnas računa.

N. A. Taiffi:

Prigoda

Da, mnogo smešnih in zabavnih stori si izmišljujajo pisatelji, toda če začne življenje samo kovati stori, nastane tak nezmišeln, taka kolobocija, da bi nihče ne verjel, da je kaj takega res mogoče, če bi tako storijo napisali in našli.

Oni dan so mi pravili stori, ki se je pripetila tu pri nas blizu Pariza. Življenje samo jo je skovalo in prisililo čustvene ljudi, da so jo igrali na odru našega emigrantskega življenja.

Pet let so mučili Arkadije prijatelje in znance s pripovedovanjem o trpljenju svoje stare pestunje, pozabljene kakor stari Firs v »Višnjem vrtu«.

— Pestunja gladije, Pestunja preze-ha, Pestunja seči.

— Ta mila starka, ki je nas vse vzgo-jila.

Po tem so se udomačili in začeli va-bit pestunjo, naj pride za njimi.

Križev in težav je bilo mnogo. Zdej sovjetska vlada ni hotela pustiti stare pestunje iz Rusije, zdaj zopet ji franco-ska vlada ni dovolila naseliti se v Fran-cijo. Sovjetska vlada je menda opirala vso svojo moč baš na pestunjo. Odpotu-je pestunja — boljševizem začne takoj hirati in po njem bo. A francoska vla-da ni hotela porušiti s petunjo edini-čno procentnega ravnovesja statistič-nih računov. Vse se je razburjalo. Sve-tovari so dati napitnino, nihče pa ni po-vedal, komu jo je treba dati.

Koncem koncev je pa pestunja ven-darje prispela.

Da, prispela je. Stara, sitna, z vsem nezadovoljna. Pred Eifflovim stolpom se križa, fane-nega olja in slanih ribjih glav se ji je za-hotelo. Potem je pa izjavila, da bo re-dila kure.

— Pestunjica, — tarna maman Arkad-jeva, — zakaj se pa vedno jezis? Vse imaš, celo svoje sobico.

— Vse imam? — je zagodrnjala pe-stunja. — Kaj pa klopice pri peči imam? A košdor imam? A šrambo imam?

— Čemu ti pa bo šramba?

— Da bi klopice postavljala v njo.

In pestunja je stresala svojo sitnost, da je bilo joj.

— Doma sem živela od sile bedno, šrambo sem pa je imela. Čemu ste me toraj vabili k sebi? Doma je bilo slabo, pa še kako slabo, dve kuri sem pa je imela.

— Kam pa hočeš spraviti tu kure?

— Tam me ni nihče vprašal, kam. Kure, pa naj bodo kure. Po vsem svetu imajo ljudje kure, pa jih nihče ne vprašuje, čemu so in kam z njimi.

Vsem je šla na živce. Arkadijevi so imeli pri hiši vrtnček — ogradiili so ko-tiček z deskami in posadili vanj dve ku-ri. Kaj hočemo — nazaj vendar niso mogli poslati pestunje. Saj bi se sov-jetska vlada ne dala pregovoriti, da bi jo sprejela nazaj.

Pestunja se je začela ukvarjati s ku-rama.

Njen značaj se ni zboljšal, vendar je pa vsem odleglo, ko je pestunja vsaj malo klepetala tudi s kurama. Arkadije-va je vsa ogorčena ugovarjala, da se po-meničuje pestunja s kurama prav tako orizajno, kakor z njo.

— Pa ste res dobro odrezali, — je godrnjala. — Niti klopice pri peči, niti suknjenih čevljev. Našile so si oblek s pentljami in hehetajo se kakor gosi. — Francoski, francoski — v restnici pa še sama ne ve, kaj govori. A nedavno je delala gospa o gospodini: »Nesrečna je moja Manica. Komaj se je rodila, so prišli boljševiki.« Kako more kaj takega trdit? Morda pa boljševiki sploh ni-so prišli zavoljo nje.

Tako se je pehala pestunja s svojimi kurama, dokler ni prilutela nekega ju-trisa vsa prestrašena k Arkadijevi in za-ječljala:

— Pomagajte! Kura je na smrt bol-na.

Hiteli sta k plotu. Zares: sedi njava kura, perje je razšopirila, glavo povescila, kljun ima odprt, oči pa bele.

— Kaj početi z njo? Kam jo spraviti?

A pestunja je vsa iz sebe.

— Če pogine, tudi jaz ne bom živela. Vam je seveda vseeno, zastran vas la-hko vse kure poginejo. Vam so franco-ske pentlje ljubše od perutnine.

Starka bega, kriči z rokami in tarna vsa iz sebe.

Arkadijeva prime kuro za noge.

— Pojdiva!

— Kam?

— Ne kokodakaj in pojdi z menoj v lekarno.

Arkadijeva je stisnila kuro pod paz-duho in hajdi v lekarno. Za njo je sto-picala vsa prepadena, bleda in obrupana pestunja.

— Izvolite, madame? — je vprašal lekarnar prijazno.

— Kura je bolna, — je odgovorila Arkadijeva vsa upehana.

Lekarnar se je najprej začudil, potem pa upravičil.

— Ne poslušajte ga, — je zagodrnja-la pestunja. — Saj nima pojma o pe-rutnini.

Arkadijevi je šimila v glavo srečna misel.

— K živinozdravniku! Kje je tu živi-nozdravnik?

Lekarnar je začel počasi listati po adresarju. Našel je živinozdravnika in povedal, kje staneje.

Hiteli sta k živinozdravniku, katerega pa nista našli doma. Ubrai sta jo v drugo lekarno vprašat po drugem ži-vinozdravniku.

Lekarnar je pa sploh odsvetoval ho-diti k živinozdravniku, češ da je samo za pse.

— A kura bo zdaj zdaj poginila! — je tarnala pestunja. — No, kam pa zdaj? Kam? Kam?

— To starko kokodakanje, — je pripovedovala Arkadijeva pozneje, — blede obraz, poln židovskega obupa, tež-ka kura v zadnjih zdihajih z odprtim, povešenim kljunom, — vse to me je spravilo ob pamet. Zdelo se mi je, da bo vsega konec, če kura pogine. Zakaj in kaj — to ni važno. Vedela sem samo,

da bo vsega konec. Rešite kuro! Rešite kuro!

Sklenila je roke in zacpetala po uli-ci. Kam hiteti? A naenkrat — ah! Dom dr. Voronova. Pomlajevanje ljudi in ži-vali. Kura je tudi žival. Voronov ji reši življenje.

Hiti po stopnicah in pozvonil. Pozvonil drugič, tretjič in še četrtič. Končno se bliža rešitev.

Vrata odpre mož v belem plašču.

— Doktor Voronov je odpotoval.

Obupen krič.

— Morda bi pi vi lahko pomagali?

Mož v belem plašču je zelo presene-čen. Ne razume, kaj pomeni obupno tar-nanje. Se manj pa, kaj ima opraviti s kuro.

Pokliče drugega moža v belem plašču. Posvetujeta se.

— Ste ji pogledali v grlo?

— Ne.

Mož v belem plašču odpre kuro kljun in potegne z nohtom košček vrvice iz njega.

— Vrvice je požrla, pa ji je obtičala pod jezikom.

— Vsa sem se tresla od razburjenja, — je pripovedovala Arkadijeva. — Še dobro, da reakcija ni zapustila težjih po-sledic.

A pestunja pošilja vse k dr. Voro-novu.

— Nikar se ne bojte. On vas iz-leči kar mimogrede. Samo z nohtem popraska, pa je dobro. Vse božezni pre-žene. Samo potem se je nečemu sme-jal. Je pač naš človek, dobrodušen in skromen.

Moda in ženski kotiček

Kam z našimi dekleti?

Brezposelnost med našimi dekleti je vedno večja — Kaj storiti, da pridejo dekleta do kruha in zaslužka

Ljubljana, 31. decembra.

Gospa Danica, prva naša izrazita feministka, najsmelejša in najmodernejša že v času, ko je izhajala tržaška »Slovenka«, je v 289. številu »Slovenskega Naroda« z dne 18. t. m. izbrala in jasno dokazala, da »noben argument za celibat uradnik ne drži...«. Pridružujem se njenemu pozivu in pravim, gosp. urednik:

Pika! Bodi konec ankete o celibatu uradnic! Tako je, kakor ste rekli vi in Abel: vprašanje se reši pravično le individualno. Zdrave, sposobne in marljive uradnice ostanejo v službi tudi omožene: nesposobne in lene pa naj gredo! — Zdar Vas pa prosim, gosp. urednik: Načinite novo, silno aktualno in posebno pereče vprašanje

Kam z našimi dekleti?

Razpišite novo anketo, pozovite naše socialne in gospodarske strokovnjake, moderne šolnike, naša strokovna društva, zbornice, naj nam povedo:

Kje je najti njivico, ki še ni obdelana in bi redila lahko ženske, — kje naj se išče mrvico kruha, na katerega že ne preži sto ust, — kje leži kost, ki še ni docela oglodana? — Naj svetujejo, kam naj se obračajo naša dekleta po dovršenih šolah? Kje se dobe mesta in zaslužek?

Drugod se bolj zanimajo za to

Četnino so že davno občutili teži in važnost tega vprašanja in so l. 1908 izdale brošuro »Kam s divkami po 14. roce« (Ant. Pokorna). A letos je izšla v Pragi pod uredništvom J. Lancove nova tehtna in izčrpna knjiga »Knjiga ženskih zastani« (Knjiga žen. poklicev), ki je skupno delo češkoslovških javnih socialnih in kulturnih delavk. — Nemke so imele že precej dolgo pred vojno v drž. središčih (avstr. in nemških) svoje »Berufsbearbeitungsstellen«, Zveza avstr. ženskih društev je izdala l. 1908 statistiko avstr. pomembnejših žensk in zavodov in l. 1912 »Wegweiser zur Berufswahl der Mädchen« in v Breslavi je izpod peresa dr. Agneze pl. Zahn-Harnack iz Berlina izšla l. 1924 knjiga »Die arbeitende Frau«, ki podaja glavne delovne tipe žene.

Naša malomarnost

Mi Slovenci in sploh Jugoslovenci pa se vse premalo zavedamo, da je z narodno-gospodarskega in z pravstvenotičnega stališča nujno potrebna rešitev tega, vse sloje težkega problema. Saj skoraj ni rodbine, ki ne skrbi: kam s sinovi in še posebej, kam s hčerami?

L. 1925 je prinesel »Ženski Svet« članek M. Govekarjeve »Kam z našimi dekleti?« Odtlej so minila 4 leta, a nihče se ne oglasi več. Pač se je že bavila Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani z idejo, da bi organizirala posvetovalnico za poklice — seve v prvi vrsti za moške, potem za ženske, a doslej te hvaljevredne namere še ni izvršila. — Tudi socialnopolitični oddelek ljubljanskega magistrata baje namerava ustanoviti posvetovalnico za izbero poklicev; do sedaj je še ni, ker pač nima zanj kredita in zlasti ne strokovnjakov.

Brezposelnost je pa vsak dan večja. Saj hiti vse v mesta, kjer je za dekleta lažje in bolj čedno, kjer jim ni treba čepeti ali klečati po dneve in dneve na prašni ali mokri zemlji ter pletti, žeti, okopavati, nositi s polja težka bremena, krmiti krave in prašiče, kidati gnoj... Slabo, naporno življenje tira žensko v mesta. Toda tu je že davno vse prenapolneno. Tako je tudi brezposelnost delavk in posebno služkinj vedno več.

Ali bi kazalo ustvariti nove ženske obrte? »Obrti ima zlato dno,« pravijo.

Baje bi se dalo

košarstvo in pletarstvo

pri nas razviti do večje finosti in prav do popolnosti; tla so za kulturo vrbovanja izredno ugodna. Ali nedostaje nam velikih podjetij, ki bi organizirala delo in potem izvoz. Poklone pletarske obrti danes sploh še nimamo. Slišala sem, da bi bila nedavno Pletarska zadruga v Radovljici lahko takoj sprejela 100 delavk, a se ne zglašijo. Učna doba traja 2 leti, produkt je brezplačen, plačati treba le stanovanje in hrano. Plačujejo od kosa po 100 do 900 Din tedensko. — Naročil je v izobilju, toda ni dovolj delavcev, da bi delo pravočasno izvršili. Treba bi bilo več novih strojev in kotlov, pa ni denarja zanje. A pletarstvo, fino in precizno, bi bilo kakor nalašč za ženske roke.

Isto je z

lončarstvom in keramiko

ki je pri nas že stara obrt, a jo štejemo še vedno samo med primitivno domačo obrt. Na naš Bled, v Bohinji, Rogaško Slatino, Kranjsko goro prihaja vsako leto mnogo tujcev; pokupili bi dokaj pristno narodnih spominkov (majoliki, vaz, figur), ako bi jih dobili. Na Nemškem in Češkem zaposlujeta lončarska in keramična obrt 50% deklet.

Ali bi pri nas ne bilo mogoče dvigniti in izpopolniti to obrt in dati s tem ženskam zaslužek? — Zakaj ni podjetnikov? Dalje: ali nimamo v državi že dovolj strokovno, teoretično in praktično do viška izveženih šivilj, krojačic in modistik? Ali je morda zanje še kje mesta?

Vi vsi, ki ste v kakršnikoli zvezi z našo obrtjo, povejte, kako je s posameznimi panogami, ki bi prihajale pri izbiri ženskih poklicev v poštev! Predlagajte! Svetujte! Kako priti do

praktičnih

strokovnih šol? Kako ustanoviti podjetja, ki bi dala kruha ženam, a bi koristila tudi podjetnikom samim? Ali ni nobenega, vsaj malega, skromnega Forda med nami? — Ne spadam med pretiranke, ki ne delajo razlike med moškim in žensko ter terjajo za svoj spol popolno enakopravnost na zemlji, pod zemljo in v zraku. Vedno sem bila za to, da treba ženo kot stvariteljico bodočih pokolenj zaščititi celo proti njeni volji. Toda nekam

morajo

ženske, da dobe dela in zaslužek. In slovenske intelektualke: kam z njimi? Ženska realna gimnazija v Ljubljani ima letos 654 gojenk, lanske leto jih je bilo 575. Na vseh ljublj. srednjih šolah je bilo l. 1928 gojenk 1072!

Vsa ta dekleta so študirala pač zato, da si lažje najdejo ugoden in njihovim duševnim in telesnim sposobnostim primeren poklic. Ker pomoči se jih jedva tretjina.

V zimskem semestru l. 1925-26 je štela ljubljanska univerza 84 rednih in 27 izrednih slušateljic. Po štirih letih, t. j. l. 1929, je žensko število naraslo že na 158 rednih in 12 izrednih slušateljic.

Stroka farmacije ima zaradi ugodnih materialnih prilik mnogo privlačne sile, ampak za naše male razmere je farmaceutika menda za enkrat že dovolj. Vsaj v Ljubljani je težko dobiti mesto.

Ženska učiteljska, trgovska in srednja tehnična šola, višja obrtna šola imajo leto za leto gojenk, ženska kolikor jih le morejo sprejeti. Pošta in brzojavni urad povečini odklanja nove praktičantke in jih prepušča tja usodi. A kam z vsemi temi absolventkami? Niti moški ne najdejo več služb v domovini...

Kateri poklici so prav za prav svojstveni ženski?

»Pravi ženski poklici niso oni, v katerih moški in ženska lahko razvijata iste in enake zmožnosti, marveč so zares ženski poklici le oni, v katerih žena zaradi svojega duševnega in telesnega svojstva 1.) lahko ustvarja kaj moškemu delu temeljno različnega, ali pa oni, v katerih 2.) proučira žena kvantitativno in kvalitativno več nego moški,« pravi dr. Agneza Zweigova.

Res so v telefonski in telegrafski službi večinoma ženske. Tudi poznamo le ženske tipkarice in ne tudi tipkarjev. Celotno vrsto strojev, zlasti v tekstilni industriji, lažje in hitreje opravljajo drobnejše in gibkejše ženske roke nego moške. Tudi v delu, kjer treba podrobne natančnosti in rahlega tipa, se odlikujejo ženske. Estetični čut jim dobro služi v trgovskih in raznih obrtnih strokah.

Mnogo lepega in koristnega bi lahko ustvarile žene, ako bi jih človeštvo postavilo na mesta, za katera so po svojem notranjem nagonu, po svojem mišljenju in čustvovanju ustvarjene. V dnu skoraj vsake žene dremle čut

materinstva

Lepo in prav je, ako zbudi to materinstvo mož — izvoljeni mož. Toda ni vedno potrebno, da bi bil to ravno mož. Materinstvo se lahko izživlja tudi v socialnih poklicih. Seveda pa ti poklici mikajo le one, ki imajo ljubezen do njih.

Žena mora za koga skrbeti, mora negovati. Ako ji narava ni dala lastnih otrok, jo postavite v delokrog, kjer se bo njen materinski čut razmahnil in njeno delo bo dobro in koristno.

Potemtakem so za ženske najprikladnejši poklici odgojiteljske, učiteljske, otroške vrtarice, zaščitne sestre, bolniške strežnice, babice, zdravnice, socialne delavke, pa tudi občinske svetovke in državne poslance, katerih delokrog je predvsem socialno — higijensko delo v najširšem smislu besede. Toda ali je tu še dovolj prilik za vso armado, ki čaka?

Trgovski in prometni poklici (blagajničarka, kontoristka, stenografa, knjigovodkinja, osebna tajnica, tipkarica, prodajalka) so zatočišče vseh onih, ki morajo priti čim prej do zaslužka. Zato je takih žensk z majhno šolsko in površno strokovno nabožbo kakor lista in trave. Ponujajo se, moledujejo, »prakticirajo« rade po več mesecev brezplačno, samo da bi dobile končno par sto dinarjev mesečno. A tudi teh je že mnogo preveč. Razni trgovski tečajji bruhajo leto za leto svoje absolventke v družbo. Večina ostane brez službe. Take punčke so se s »študiranjem« razvile samo v domišljavi, a puhloglave gospodinje, ki nočejo več z rokami delati, so staršem le v breme in čisto tudi v sramoto... Beda in obupni dolgčas v brezposelnosti je vir vsega zla. Zato menim: zaprite vse trgovske tečaje, razen enega, najboljšega, in usmerite šolanje deklet tja, kjer gotovo najdejo kruha. A kje je to?

Zares dobrim in samostojnim knjigovodkinjam, dovršenim stenografkam ter naobraženim tajnicam, ki res znajo več jezikov in imajo lep slog, niti v današnji splošni brezposelnosti ni težko najti razmeroma dobro plačano službo.

A kdo pokaže pravo pot vsem onim, ki so v stremljenju po lahkem delu zgrešile stezo do doseženega cilja ter zdaj množje vedno višje število »inteligentk« brez jela in dela, dasi bi bile morda prav vrle in dobro plačane gospodinje, kuharice,

sobarice, rokodelke, obrtnice ali tvorniške delavke? —

Skratka: naše matere in njih hčere zro z grozo v bodočnost, ker ne vedo, kam? —

Kdo ve moder in trezen odgovor? —

Mila Dobova.

Ali so ženske res manj vredne?

Zanimiv razgovor s slovensko feministko — Samo nekaj primerov, ki jasno pričajo, da ženske niso manj vredne

Ženska naj bi bila z moškim enakopravna? Smešno! Na desetih prethitih svojih rok lahko naštejemo vse, ki so bile nadpovprečne od časov matere Eve doslej. Velikih žensk pa menda ni niti za sol: Katarina II., Elizabeta Angleška, Marija Terezija, — Mme Stael, — hm, recimo še George Sand — Marie Curie... Pa smo gotovi!

Tako govorijo vsi ženski nasprotniki, zlasti med Slovenci, ki... »Govorijo resnico, da je izredna ženska le bela vrana!«

— ne, tako govorijo oni, ki ničesar ne vedo, — ki niso pogledali preko ozkih plach svoje domovine — konservativni ignoranti je... »

O. nikar tako ostro! Rajši dokažite. da se motimo. Prepričajte me. Dajem Vam pol ure časa. Kar zahtevam!

»Kje? V zgodovino ne bom posegala; bilo bi preveč žensk, ki so s svojim duhom in svojo voljo očarale svet in ostale nesmrtnice. Ostaniva kar v novejši dobi! Rusinja Sonja Kovaljevska, genialna matematikarka in leposlovna pisateljica, vseučiliška profesorica v Stockholmu, ki si je na božični večer l. 1888. vprilo največjih francoskih matematikov pridobila »Prix Bordin« v Parizu, je uživala do svoje zgodnje smrti evropske sloves. Sonja ni bila le velik talent, nego čudovit, upravljen genij, znanstvenica in umetnica v eni osebi.

Italijanka Eleonora Duse, dramatska umetnica in režiserka, kakršne ni bilo nikoli nikjer pred njo in ni nobene več po nji, velikanja, ki se imenujejo le v družbi njenih višjih gledaliških mojstrov od Sofoklejeve dobe do danes!

In Rusinja Marija Baškireva, slikarica in pisateljica (dnevnik njen je izšel v malom vseh evropskih jezikih), ki je umrla slavnostno kot ena največjih slikaric, dasi je doživela komaj 24. leto!

Ne govorim o romanopisnih evropskega ugleda, Ani Šarlotti Edgren - Lefflerjevi, Švedinji in Amaliji Skramovi, Norvežanki, pač pa o Švedinji Selmi Lagerlöfvi, Norvežanki »Zdravilna« Sigridi Undsetovi in Italijanki Graziji Deleddi, ki so prejele za svoje epohalne knjige Nobelovo nagrado kakor Curie Sklodowska, Poljakinja, kemičarka in najditejka radia. Priznala jih je najvišja svetovna moška komisija za vrhunske sodobne literarne umetnosti in vede!

In Ellen Keyeva, zopet Švedinja, feministka, pisateljica socialističnega, umetniškega, ali pa modernega slovesstva malo ali nobene enako močne Njene ideje žive dalje v vsem socialnem delu sveta za deco, delavke, matere ter je, dasi že tri leta mrtva, voditeljica svetovnega ženskega pokreta.

Nadpovprečnega pomena v poznejši etalijanki Ada Negri in genialni pisateljici Matilda Serao, nikoli poznana češka cmetnica v popisovanju češkega narodnega značaja in življenja Božena Němcova ter srbski, tudi v tujini visoko ugledni pripovednici, modernni psihologinji Jelena J. Dimitrijevičeva, genialen samouk, in Isidora Sekuličeva, ob enem duhovita esejistka, profesorica doktorica v Beogradu, dve ženski, ki sta zaslužili že dolgo, da ju spozna Evropa.

Kdo pri nas pozna dr. phil. Alice Salomon, novo, direktorico Socialne ženske šole v Berlinu, čudovito energično organizatorico vsega modernega nemškega socialnega dela za deco in žensko (delavke), epohalno socialno pisateljico, ki vpliva na svetovno socialno politiko? Kot voditeljica Mednarodne ženske zveze potuje kot sijajna govornica po državah Evrope in Amerike ter propoveduje človekoljubje, usmiljenje in mir.

Kdo je pri nas slišal ime dr. phil. Rhoda Erdmannove, vseučiliške profesorice, medicinke in naravoslovke, delujoče v New Havenu v Ameriki in Berlinu? In vendar je njena znanstvena produktivnost senzacijsko velika v svetu naravoslovja!

Olga Rudes - Zayekova je bila lani prva ženska, ki je kot štajerska zvezna svetnica predsedovala parlamentarni skupščini na Dunaju. Od l. 1919. poslanka v štajerskem deželnem zboru, nato državna poslanka na Dunaju, je v Parizu na ženskem kongresu zastopala zahtevo po ženski volilni pravici, ženska izrednega duha in duše.

Herta pl. Sprungova, vulegledna obrtna nadzornica, organizatorica avstrijskega ženskega kulturnega, socialnega in političnega pokreta, predsednica Zveze avstrijskih ženskih društev, predavateljica v Washingtonu, je poslala kot prva ženska avstrijska dvorana svetnica — pač dokaz njene nadpovprečnosti!

Dr. Marijana Bedkova je bila prva ženska, ki si je pridobila na dunajskem vseučilišču juristični doktorat, nato tudi filozofski doktorat in še absolutorij na evangelijski teološki fakulteti. Zdar je na Dunaju advokatka in kazenska zagovornica, deluje v ženskih avstrijskih in mednarodnih mirovnih organizacijah, je znanstvena pisateljica, povrh pa še vzorna mati in žena. Sijajna ženska, ki ji naši birokratski samo - juristi v vi

svoji domišljivosti ne sežejo niti do kolen! Enako izredna ženska je prva filozofska doktorica na Dunaju, Eliza Richterjeva, jezikoslovka, profesorica filozofske fakultete, znanstvena pisateljica in predavateljica na Ljudski univerzi itd.

Dr. Gertruda Wokerjeva je profesorica in voditeljica laboratorija za fizikalno - kemično biologijo na vseučilišču v Bernu, seveda tudi pisateljica, pacifistka, feministka in neumorna predavateljica. Njeno brošuro »Bodoča vojna s plini« (že v več izdajah) bi moral zaradi svoje epohalnosti poznati vsak kulturni človek. V Ameriki je ta žena doma kakor v Švici ter uživa mednarodni ugled.

Treba je poznati knjige Italijanke, doktorice medicine in filozofije Gine Lombroso - Ferrero, fiziologinje in psihologinje, — knjige, prevedene v jezike vseh velikih narodov, da ostrmijo, kako visoko in globoko gleda njen duh, ženski genij sodobnosti. A takih genialnih žensk deluje po svetu še dolga vrsta: dr. fil. Karolina Spurgeon, profesorica vseučilišča v Londonu, doktorica vseučilišča v Parizu in častna doktorica vseučilišča v ameriški Columbiji, — dr. med. Jeanne Beekman - Vandervelde, voditeljica antropološkega oddelka v Forest-Bruxellesu, — dr. med. Lina Sternova, vseučiliška profesorica in voditeljica fiziološkega inštituta v Moskvi, — dr. kemije Margareta Andronikova, vseučil. prof. in voditeljica inštituta za prehrano rastlinstva v Hohenheimu pri Stuttgartu, — dr. med. Angela Panayotatir, profesorica v Atini, voditeljica ženske in otroške poliklinike ter laboratorija grške bolnišnice v Aleksandriji, docteur de l'Institut Colonial de Paris itd., itd.

Preveč jih je in sama imena ne povedo ničesar; toda njih produktivne osebnosti in epohalna dela so visoko priznana v svetovnem znanstvu. In poleg teh znanstvenic deluje dolga vrsta velikih slikaric, kiparic, glasbenic - skladateljic in dirigentk, pesnic in dramatikinj, igralk in pevki, ki stoje v prvih vrstah evropske umetnosti, na višinah, na katerih imajo le redke moške tovariše.

Ne, ne, nič več ni mogoče govoriti o ženskih »belih vranah«, le o »izjemnih pojavih« izrednih duševnostih. Preveč jih je na vseh področjih vseh kulturnih, socialnih in gospodarskih strok. Šele trideset let je, odkar smejo ženske študirati na visokih šolah, a že imajo med seboj veeume, ki se jim divi privilegirani moški svet in katerih imena so zapisana v zgodovini neizbrisno.

Ali pa Vam imponira le politično in državniško delo? Potem Vam tudi s tem lahko postrežem. Po mnogih državah Evrope in Amerike so danes ženske odlične in vplivne občinske svetnice, zvezne svetnice, pokrajinske in državne poslance, županje, predsednice in poročevalke najvažnejših strokovnih odsekov ter parlamentarnih skupin. Tudi Čehoslovaki imajo svoje poslance in celo senatorke. V naprednih državah se pač glede spola v nobenem oziru ne dela prav nikakva razlika. Zato imajo tudi tam moške državne uradnike čine, naslove in prejemke, kakor moški, makar najvišji tovariši.

Tam je torej enakopravnost obeh spolov v vsakem pogledu popolna. O prisilnem celibatu državnih uradnic tam ni niti govora. Gotovo se niste slišali, da ima London od l. 1914. tudi žensko uniformirano policijo in da ji je državna komendantka Mary Allen, ki je organizirala enako žensko policijo tudi v Kölnu. Vsa Nemčija, Švica in Avstrija zahteva sedaj, da se uvede ženska policija po sistemu, ki ga je ustvarila ženska Margaret Damer - Dawsonova, l. 1920. umrla prva londonska komendantka.

Nihče pri nas ne pozna dr. Kristine Bonnevije; Norvežanke, vseučiliške profesorice v Oslenu, avtorice novih odkritij v cytologiji, embryologiji in dedičnosti, zoologinje največjega ugleda in članice norveške delegacije na kongresih Zveze narodov ter člana Mednarodnega odbora za intelektualno sodelovanje. To je velika žena, ki ima kot znanstvenica, socialna in politična delavka ter mednarodna politikarka najširši sloves.

In Henni Forchhammerjeva v Kodanju, socialna reformatorica, pedagoginja, gramatikarka - poliglotta, ustanoviteljica danskih šolskih kuhinj in gospodinjskih šol po osnovnih in višjih šolah, plodovita socialna - higijenska pisateljica, predsednica Zveze danskih žen in bojevitka feministka. Zato je podpredsednica Svetovne ženske zveze in je delovala v Haagu za mirovno sodelovanje ter je od l. 1920. član Narodne zveze v Ženevi. Bila je prva žena, ki je govorila tu ter bila vsa nadaljnja leta poročevalka. To je diplomatka, ki ima vpliv in zveze preko vse Evrope!

Angležinja Mary Hamilton je lani prejela največ glasov v volilni borbi za Lancashire in je v londonskem parlamentu zastopnica delavcev tkalcev. V Cambridgu je dovršila vseučiliške nauke iz zgodovine in nacionalne ekonomije ter nato delovala kot novinarka. Zaradi njenih gospodarskih in političnih spisov je priznana za strokovno kapaciteto in je bila letos izvoljena za delegatko Velike Britanije v Zvezo narodov v Ženevi. Tam deluje z Norvežanko Bonnevije in Danko Forchhammer za mednarodno zaščito dece, proti širjenju opija, proti kupčiji z ženskami ter za rešitev raznih mednarodnih gospodarskih vprašanj. Ona je tudi prva in edina žena v komisiji za mednarodno razorožitev. Njeni knjigi o Carlylu in o Macdonaldu sta literarni senzaciji. Močna osebnost, izvrstna, duhovita govornica, pri tem elegantna svetla dama! Minilo je že pol ure. Zato samo še o eni ženski: komunistki Rusinji Aleksandri Kollontay. Hči ruskega veleposelnika, je postala kot vseučiliška študentka revolucije narko in fanatična zagovornica delavskih pravic. Kot pisateljica in propagandistka je imela že l. 1905. dobro ime na polju narodnogospodarske literature. Ona je začetnica politične in socialne organizacije delovnega ruskega ženskstva. Carska vlada ji je vzela posveto in ves imetek, sama pa se je rešila z begom v tujino. Živela je v Švici in Nemčiji ter v Ameriki, neprestano literarno delavna za ruske »mensševike«, Liebknecht, Roza Luxemburg in Klara Zetkin so ji bili prijateljska družba. Med vojno je goreče pisala proti vojni v velike angleške, norveške, švedske, ameriške in ruske dnevnike, izdajala pacifistične brošure, predavala po Nemčiji in Italiji ter po Ameriki, l. 1917. pa je prestopila v stranko boljševikov. Postala je član sovjetske eksekutive in delegatka boljševikov v Stockholmu, nato pa je morala pred odredbami vlade Kerenskoga ponovno pobegniti v tujino. Ker se je vrnila skrivaj v Petrograd, je bila vržena v ječo, a siloma osvobojena in zopet član glavnega odbora boljševikov, ki so prepeljali vso vladno moč.

Tedaj je tudi Aleksandra Kollontay postala ljudski komisar ali minister za socialno skrbstvo. Minister je bila od oktobra 1917 do pomladi 1918, ko je postala prednik prve državne delegacije sovjotov. Njeno delo za invalide, siroti, bolnike in delavce je ogromno. Leta 1922. je postala legacijki svetnik ruskega poslanstva na Norveškem, l. 1923. poslanik — prvi ženski poslanik v zgodovini! Konservativno časopisje in zlasti rusko »belo« novinarstvo je klevetalo poslanika Aleksandro kot najgršnega nesramnico in krvočelno. Ona pa se je kot diplomatka borila za sklenitev trgovskih pogodb ter je mislila le na razvoj ruske zunanje trgovine in paroplovbe! L. 1924. je postala za svoje velike gospodarske uspehe »polnomocni minister« in je po običajnem ceremonijelu osebno izročila norveškemu kralju svoja pooblastila.

Ko je bila koncem l. 1925. v Moskvi trgovska zveza sklenjena, je bila njena naloga v Švediji zaključena. Nato je bila imenovana za poslanika sovjetske unije v Mehiko, kjer je še danes...

Dovolj! Ali so moderne ženske res manj vredne kot moške? — Izvolite čitati vsaj še dve debeli knjigi »Führende Frauen Europas von Elga Kern. Verlag Reinhard in München! Tam jih spoznate še dolgo vrsto, žensk, ki bodo po svojih sposobnostih in po svojem delu imponirale celo Vam, Slovence! Zbogom, gospodje!

Komplicirana moda

Težnja po enostavnosti in damski modi je bila zašla že predaleč, postala je zoperna in morala je pasti. Njeno mesto je zavzela težnja po komplicirani modi, ki skuša uveljaviti zopet bolj vse ženske čare in vrtniti damam ono privlačnost, ki so jo imele v oblekah prejšnjih časov. Ženska moda je sita praktičnosti in začela se je lišpati. Kmalu je pripadljala za njo tudi umetnost raznih panog, da potrdi vseumogčnost naravnega zakona, da raste vse iz plodovitih tal po potrebi, kajti časoma postane tudi nepotrebnost potrebna in velika moda postane velika zato, ker je bila poprej mala in je ugaljala malim. Zato zdaj pada, vendar pa še ni popolnoma padla, kajti ostala je tam, kjer je bila po svoji praktičnosti in od koder se najbrž kmalu zopet razmahne k novi zmagi. V tem pogledu je moda obleke podobna modi doma. V stanovanju je treba spraviti najpotrebnejše in šele potem ga okrasimo. Tako je tudi z modo, ki ji ni ničesar žal in ostane moda tudi tam, kjer se preveč govori o praktičnosti.

Ozkuemu krilu je sledilo široko, kratkemu dolgo. Nekaj časa je bila celo moda nositi sportne obleke celo na družabnih prireditvah, kamor absolutno niso spadale. Dame so pa kmalu spoznale, da so se že tako razgale, da skoro ni ostalo na njih nič tajnega in zanimivega, nič lepega in ženskega. Končno so hotele biti samo ženske. Zahrepenele so po okrasih in vse sportno so izločile iz oblek. To ni toliko vpliv Pariza ali modnih salonov, kolikor žensk samih, kajti one so delale modo po svoji potrebi. Ne da se tajiti, da so dolge obleke na nekaterih damah zelo lepe. Popoldanske obleke niso tako dolge, temveč uveljavljajo lepo nožico vsaj do polovice meč, kar je bila mimogrede rečeno želja vseh dostojnih moških namram dostojnim ženskam. Črne z belim obrobline popoldanske obleke so zanimive po svojih dolgih rokavih, katerih spodnji del je svetle barve in harmonira z dekoltejem in poltjo.

Tudi srajce so iz satenastega krepa in motnega šifona s satenastimi tipkami, zvončasti deli so iz šifona, oboje je roza barve. Srajca ima na prsih aplicirane rože. Nekatero so tudi zvončaste in pod njimi se nosijo hlačke iz šifona ali satenastega krepa. Na promenadi nosijo dame komplet ali plašče. Oboje je iz temnomodrega žameta, komplet je obrobjen s srebrno lisico, plašč s temnejšim krznom.

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Ivan Ambrož strojna delavnica Ljubljana, Trnovski pristan 32	Franč Černivec Ljubljana, Šolski drevored in Kapiteljska ulica 11	F. in I. Goričar konfekcijska in manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 29	Ivan in Rozi Herzog Restavracija »Pri Levu« Ljubljana	Jožef Keber mesar Ljubljana, Kette-Murnova 12	Brata Eberl nasledniki Martinc, Černe & Co. družba z o. z. — pleskarstvo ličarstvo in črkoslikarstvo Ljubljana, Vošnjakova 8	Jakob in Ana Petrič mesarija Ljubljana, Šolski drevored	
Matija Andlovic strojno mizarstvo — zaloga pohištva Ljubljana, Komenskega ul. 34	F. Čuden trgovina ur in zlatnine Ljubljana, Prešernova 1	Gostilna »Pri Perlesu« (pri Jerici) Anton in Jerica Žičkar Ljubljana, Prešernova 9	Delikatese-Bonboniere-Vinara V. A. Janež Ljubljana, Aleksandrova cesta 12. — Tel. 34—55	Ig. Kessler manufakturna trgovina »Pri Janezu« Ljubljana, Pogačarjev trg 3	Franč Martinc mestni tesarski mojster Ljubljana, Prule 8	Ivan Pakiž juveli, ure, zlatnina in srebrnina Ljubljana, Pred Škofijo 15	
Terezija Aubelj pekarna Glince št. 78	Čehojug d. z o. z. komisijska družba Ljubljana, Miklošičeva cesta	Gostilna Rastobar in trgovina Osvold Pengov Ljubljana, Karlovska c. 19	Ivan Jax in sin tovarniška zaloga šivalnih, pisalnih in pletilnih strojev ter koles Ljubljana, Gosposvetska 2	M. Keše trgovsko vrtnarstvo, prodaja zelenjave in cvetic Ljubljana, Linhartova 5	Fran Medica gostilna in trgovina Ljubljana, Tržaška cesta 4	Pekarna Ivan Piskar Ljubljana, Dunajska cesta	
Trgovina Fran Babič Ljubljana Dolenjska cesta 2	Kajo Delić zlatar Ljubljana Vidovdanska cesta 2	Gostilna Ražem Ljubljana Zabjek	K. Jurman kr. dvorni optik Ljubljana, Selenburgova ulica	Simon Klimeček Ljubljana, Selenburgova 6	Anton Mencinger špecerijska trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 42	Matej Pliverič brivec »Hotel Slon« Ljubljana, Dunajska cesta	
I. Ljubljanska cvetličarna Viktor Bajt nasl. Ljubljana, Selenburgova 6	Emil Dobrič otroške igrače in galanterija Ljubljana, Prešernova ulica	Gostilna pri »Jerneju« Frane in Ana Rozman Ljubljana, Sv. Petra c. 85	Fani Kačič gostilna »Pri rari« Spodnja šiška	Alojzij in Marija Kocjan Ljubljana Šolski drevored	Mežnarčič Josip pekarija Ljubljana, Tržaška c. 4 in Poljanska cesta 41	Janko Pogačnik fotomaterijal Ljubljana, Tavčarjeva 4	
Miroslav Bivic književnica in kartonaža trgovina s šol. potrebščinami Ljubljana, Sv. Petra c. št. 7	Eligij Eber krznar in izdelovalec čepic Ljubljana, Kongresni trg 7	Gostilna Tračnik Ljubljana, Sv. Petra c. 25	Josip Kastelic Ljubljana, Vodnikov trg 4	Anton Koman gostilničar Ljubljana, Poljanska c. 71	Ana Miholič vinotoč, gostilna in kavarna »Central« Ljubljana, Sv. Petra nasip	Foto-atelje Ivan Pogačnik Ljubljana, Aleksandrova c.	
Alojzij in Hel. Brečelnik mesar Spodnja šiška 25	L. M. Ecker sinova kleparna in podjetje za izpeljavo vodovodnih del Ljubljana, Slomškova ul. 4	Marija Hitti trgovina s kurivom Ljubljana, Ahacjeva 10	A. Kaseg krznarica in izdelovanje čepic Ljubljana, Zidovska ulica	Franč Komarč stvarno ključavničarstvo Ljubljana, Jeranova ul. 5	Hotel Miklič Ljubljana, nasproti glavnega kolodvora	Trafika Pogačnik Ljubljana, Dunajska c. 12	
Josip Breskvar čevljarska obrt Ljubljana, Škofja ul. 10	Leo in Tončka Felber špecerijska in delikatesna trgovina Ljubljana VII, Podmilščakova ulica 11	Srečno in veselo novo leto vsem svojim cenjenim odjemalcem želi Ivan N. Adamič prova kranjska orvarna Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31 podružnice: Maribor, Detricjska ulica 20 Velje, Kralja Petra cesta 33 Kamnik, Šutna šte. 4				Trafika Mlakar Ljubljana, Paviljon Resljeva cesta-Sv. Petra cesta	I. Pogačnik trgovina s kurivom Ljubljana, Bohoričeva ul. 5
Ivan Bricej pleskarski mojster Ljubljana, Dunajska c.	O. Fettich-Frankheim česalni salon za dame Ljubljana, Kongresni trg 19					Leo in Fani Pogačnik kavarna Leon in gostilna Točijo se najboljše vina Ljubljana, Kolodvorska 29	
Gabrijel Breznik trgovina z delikatesami Ljubljana, Sv. Jakoba trg	Pilarna Ivan Figar Ljubljana, Gosposvetska (Vošnjakova ulica 6) blizu restavracije »Novi svet«					Trafika Praprotnik Ljubljana, Prešernova 54	
Dobava in polaganje parketov Anton Bokal Ljubljana, Slomškova ul. 19	Engelbert Franchetti friseur za dame in gospode Ljubljana, Dunajska c. 20					Specijalni artistski atelje za črkoslikarstvo Pristou & Bricej Ljubljana Resljeva 4 Sv. Petra 39	
L. Cankar trgovka Ljubljana, Tržaška cesta 5	Alojz Fuchs juvelir Ljubljana, Selenburgova 6	St. Kostanjev brivski salon Ljubljana, Gradišče 7	Janko Kvas krojaštvo za dame in gospode Ljubljana, Wolfova ul. 1/I	Krojaštvo za gospode in dame Alojzij Lombar Ljubljana, Spodnja šiška Celovška cesta št. 53	Franč Novljan mesarija Ljubljana, Šolski drevored	K. Pučnik krojaški mojster Ljubljana, Tavčarjeva 3	
D. Caserman krojaški mojster Ljubljana, Kette-Murnova Sv. Martina) cesta 9	Genussi in drug pleskar in ličar Ljubljana, Igriška ul. 10	Saša Kovač trgovina z mehanim blagom Ljubljana VII, Celovška c. 85	KOLINSKA CIKORIJA Ljubljana	Ivan Lupše modna, manufakturna in ga- lanterijska trgovina Ljubljana, Karlovska c. 30	T. Novotny slastičarna in posredovalnica Ljubljana, Dunajska c. 9	Josip Puh dobava in pokladanje parketov Ljubljana	
Centa Alojz mesar Ljubljana, Vodnikov trg Šolski drevored	Ivana Gorše restavracija »Novi svet« Ljubljana, Gosposvetska 13	Ivan Kreč modno krojaštvo Ljubljana, Dunajska c. 9	M. Dolžan-Jakhar kavarna »Merkur« Ljubljana VII	Ivan Luxnar ključavničarski mojster Ljubljana, Stari trg 11 A	Matej Orehek trgovec Ljubljana, Kolodvorska 26	Josip Rebek ključavničarski mojster Ljubljana Cankarjevo nabrežje 9	
Čadež & Brear trgovina tehničnih potrebščin za mline Ljubljana, Kolodvorska 35	Angela Gorše trgovina s čevlji Ljubljana, Stari trg 15	Josip Kregar tesarski mojster Kodeljevo	Kavarna Vošpernik Ljubljana, Stari trg 32	Maher & Drug čevljarstvo Ljubljana, Na Mirju	Osredkar & Dolničar tapetništvo Ljubljana, Igriška ul. 10	Mihael Repanšek gostilna Ljubljana, Breg 18	
Srečno! D. ČEBIN premog., drva, koks Ljubljana	A. Götzl ded. podobar in pozlata, izdeluje okvirje Ljubljana, Kolodvorska ul. 27 (na dvorišču)	Ivan Križnar krovce Ljubljana, Hrenova ul. 9	Lampič Alojzij krznar in izdelovatelj čepic Ljubljana, Vidovdanska 2	Anton Mancini foto-atelje Rožna dolina pri Ljubljani	M. Pavlin čevljarski mojster Ljubljana, Selenburgova ul. 4 Popravlja snežne čevlje in galoše	Fran Replič sodarsko podjetje Ljubljana	
Lud. Černe juvelir, trgovec z urami ter zapriseženi cenilec Ljubljana, Wolfova ul. 3	Franjo Grabjec fotografični umetniški zavod Ljubljana, Miklošičeva 6	Franč Kraškovic trgovina Ljubljana, Stari trg 22	Mr. M. Leustek lekarnar Ljubljana, Resljeva c. 1	I. Marchlotti trgovina z usnjem Ljubljana, Sv. Petra c. 30	Marija in Matija Pevco kuhinja Šiška, Medvedova ul. 19 poleg kolodvora	Marija Rogelj manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 26	
Alojzij Češek mesar Ljubljana, Šolski drevored	Anton in Marija Gregorc mesarija stojnica Šolski drevored Ljubljana, Poljanska c. 81	Štefica Krže trgovina s kurivom in vrhniško opeko Ljubljana, Trnovski pristan 12	Jos. Levanič veletrgovina vina Ljubljana VII, Lepodvorska 14	Terezija Marinko trgovina z mehanim blagom Ljubljana, Prisojna ul. 7	Dr. G. Piccoli lekarna Ljubljana, Dunajska cesta	I. Rozman izdelovanje in eksport prist- nih kranjskih klobas Ljubljana, Sv. Petra c. 85	

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Ivan in Uršula Rozman
čevljar
Ljubljana, Rožna ulica 3

Matko Soklič ml.
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana
Hrenova ulica 19 (Zabjek)

Higienična pralnica in
svetlolikalnica
Fr. Šimenc
Ljubljana, Kolodvorska ul. 8
Kemično snajenje oblek

Franc Štular
čevljarski mojster
Ljubljana, Florijanska 9

Marija Urbas nasl.
pristne kranjske klobase
Ljubljana, Komenskega ul. 16
Tel. 2865

Ivan Železnikar
manufakturna trgovina
Ljubljana, Marijin trg 3

Franjo Zajc mlajši
frizer za gospode in dame
Ljubljana, Pražakova ul. 15

Anton Sagmeister
mesarija
Ljubljana VII

Franc Starič
čevljar
Ljubljana, Ulica na Grad

Jernej Šinkovec
brivski salon
Ljubljana, Mestni trg 13

Franc in Karolina Štupnik
mesarija
Ljubljana, Šolski drevored

Ignac Vehar
splošno mizarstvo
Ljubljana, Gradaška ul. 22

Franc in Marija Živec
gostilna in zidarska obrt
želita srečno novo leto!
Ljubljana, Rimska cesta

Drogerija »Adrija«
Ljubljana, Selenburgova 1

P. Semko
krznar in izdelovatelj čepic
Ljubljana, Miklošičeva 14

Franja Stritih
slaščičarna
Ljubljana, Pred Škofijo 3

Viktor Šober
trgovina s specerijskim in
mešanim blagom
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4

Marija Triller
(pri Bergantu)
Trnovo, Cerkvena ulica 3
Ljubljana

L. Vilhar
urar in trgovec z zlatino in
srebrnino
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Modni atelje za gospode
And. Žnidar
Ljubljana, V rebri 11

Anton in Alojzija Keber
mesar
Ljubljana, Bohoričeva 4

Edvard Sever
zlatar
Ljubljana, Krakovski nasip 10

Fani in Ivan Stritar
kavarna »Stritar«
Ljubljana, Vidovdanska 2

Edvard Škopek
trgovina z urami, zlatino
in optiko
Ljubljana, Mestni trg 8

Al. Trink
strojno mizarstvo
Ljubljana, Linhartova 8

Prvo jugoslovensko izdelo-
vanje drož (kvasa)
Marija Volk-Košmerl
Ljubljana

Marija Derfel
delikatesna trgovina
Ljubljana, Mestni trg 12

Alojzij Lenček nasl. sin
trgovina s kleparskimi izdelki,
stavbno in galant. kleparstvo
Ljubljana, Vidovdanska 1

Trafika Sever
Ljubljana, Selenburgova 1

H. Suttner
Ljubljana, Prešernova ul. 4

Anton Škerjanc
mesar
Ljubljana, Šolski drevored

Frančiška Troha
trgovina z mešanim blagom
Kodeljevo, Za Ljubljanico 21

Franjo Zajec
brivec
Ljubljana, Dunajska c. 12

Ivan Perdan nasledniki
Ljubljana

Fricko Juvan
trafika
Ljubljana, Kolodvorska ul. 35

Tvrška Siegel & drug
Ljubljana, Dunajska c. 31

»Spectrum« d. d.
tvornica ogledal in bruš.
stekla
Ljubljana VII, Celovška c. 81

T. Štrukelj
delikatesna trgovina in
zajtrkovalnica
Ljubljana, Zidovska ulica 5

M. Teršan
modni salon
Ljubljana, Sv. Petra c. 7
Hotel Lloyd

Alfons Zarnik
modno čevljarstvo
Ljubljana, Gajeva ulica 2

Breceljnik Lovro
čevljarski mojster, poprav-
janje galoš in snežnih čevljev
Ljubljana, Vidovdanska 2

Anton Kajfež
urar
Ljubljana, Miklošičeva c. 14

Singer šivalni stroji d. d.
podružnica za Slovenijo v
Ljubljani, Selenburgova 1

Al. Ščurk
delikatese, zajtrkovalnica
Ljubljana, Dunajska c. 12

Franc Šerbec
izdelovanje terazza
Glince IX., št. 21 (Vič)
Ljubljana

M. Teršan
modni salon
Ljubljana, Sv. Petra c. 7
Hotel Lloyd

Alojzij & M. Zorman
trgovina
Ljubljana, Stari trg 32

G. F. Jurásek
uglaševalec klavirjev
Ljubljana, Ključavničarska 3/II

Trafika Klander
in zaloga ljubljanskih in pla-
ninskih razglednic
Ljubljana, Kolodvorska ul. 8

Ivan Simončič
trgovina z mešanim blagom
Šiška

Franc Šerbec
izdelovanje terazza
Glince IX., št. 21 (Vič)
Ljubljana

T. Štrukelj
delikatesna trgovina in
zajtrkovalnica
Ljubljana, Zidovska ulica 5

M. Teršan
modni salon
Ljubljana, Sv. Petra c. 7
Hotel Lloyd

Ivan Zorko
splošno ključavničarstvo
Glince-Ljubljana

Josipina in sin J. Podkov
mesarija
Ljubljana, Sv. Petra c. 7
(hotel Lloyd)

Fran Zorko
pekarna
Ljubljana, Dunajska c. 58

Ana Skubic-Krečič
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana, Florijanska 30

Antikvariat, knjigarna
Hinko Ševar
Ljubljana, Stari trg 34

Fani de Schiava
pri »Starem Tišlerju«
Kolodvorska ulica 24
Ljubljana

M. Teršan
modni salon
Ljubljana, Sv. Petra c. 7
Hotel Lloyd

Ivan in Ivanka Zamljen
čevljarski mojster
Ljubljana, Gradišče 4

Kavarna »Prešerna«
Karel Polajnar, kavarnar
Ljubljana

Anica Starič
gostilničarka
gostilna »Pri Lozarju«
Ljubljana, Rožna ul. 15

Josip Sluga
tapetnik in dekorater
Ljubljana, Sv. Petra c. 5

Fani de Schiava
pri »Starem Tišlerju«
Kolodvorska ulica 24
Ljubljana

Fani de Schiava
pri »Starem Tišlerju«
Kolodvorska ulica 24
Ljubljana

M. Teršan
modni salon
Ljubljana, Sv. Petra c. 7
Hotel Lloyd

Ivana Zupančič
mesarica
Ljubljana
Šolski drevored (stojnica)

J. Hribar ml.
krojač
Ljubljana, Ahačjeva 10

Ana Suhadobnik
trgovina z mešanim blagom
in trafika
Ljubljana, Poljanska c. 70

Gradbeno podjetje
Slokan & Svetina
družba z o. z.
Ljubljana, Študentovska ul. 7

Knjigovoznica, kartonažna
in galanterijska delavnica
Matija Šifrer
Ljubljana, Vegova ulica 6

Foto-ateljé
Anton Uršič
Ljubljana, Frančiškanska
ul. 10 (poleg hotela Slon)

Tvornica zrcal in brusilnic
stekla
A. Vrhovec
Ljubljana, Za Gradom 9

Franjo Zabjek
brivec
Ljubljana, Cerkvena ul. 1

Jernej Jelenič
tovarna kisa
Ljubljana, Stara pot št. 1

Pogačnik Matko
knjigovoznica in gal. delavnica
Ljubljana, Sv. Florijana ul. 12

Veselo in srečno novo leto
želi
Andrej Belič
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana VII
Kavikova cesta 18

Ivan in Frida Triplat
gostilna
pri belem konjičku
Ljubljana
Ambrožev trg 9

M. Urbas
(lastnik: Miroslav Urbas)
izdelovanje in prodaja pristnih
kranjskih klobas
Ljubljana, Slomškova ul. 13
(poleg Mestne elektrarne)

Pauli A.
trgovina z moko, žitom in
deželnimi pridelki. Zaloga in
zastopstvo mline: Trapitskog
samostana, Banjaluka
(preje Märzl i drug)

Ivan Zupančič
izdelovatelj metel
LJUBLJANA
Kersnikova ulica št. 3

Gostilna »Pri Krofku«
Ljubljana, Sv. Petra c. 46

Zofija Mahnič
modni salon
Ljubljana, Sv. Petra c. 8

Rudolf A. Warbinec
izdelovalnica klavirjev
LJUBLJANA
Gregorčičeva 5,
Rimska cesta 2

Mirko Kosirnik
ključavničarstvo
avtogenična varilnica
Ljubljana
Frankovaška ulica št. 26

Srečno in veselo
novo 1930 leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Srečko Potnik in drug
tvornica sadnih sokov, esenc i d

Veselo
in srečno novo leto
L. Mikuš
tvornica dežnikov

Srečno in veselo novo leto
želim cenjenim odjemalcem
Jovžj Zupan
trgovina s specerijskim
in kolonijalnim blagom
Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Heda Sušnik
trgovina s šolskimi, pisarni-
škimi potrebščinami in ga-
lanterijo
Ljubljana, Sv. Petra c. 52

F. Fajdiga sin
zaloga pohištva, mizarska
delavnica
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17
Ustanovljeno leta 1879

Srečno in veselo novo leto
želi
Tomaž Bizilj
Gostilna pri »Kolovratarju«
Ljubljana
Pred Škofijo

Srečno in veselo novo leto
želim vsem svojim cenjenim
odjemalcem ter se za naklo-
njenost še nadalje priporočam
Marija Urbančič
LJUBLJANA
Hrenova ulica št. 19

Ljubljana
Metelkova ulica

LJUBLJANA
Mestni trg

Srečno in veselo novo leto
želi
Andrej Dolinar
pekarija
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 1

Veselo in srečno novo leto
želim
Franjo in Anica Fritz
gostilna in zajtrkovalnica
LJUBLJANA
Tavčarjeva ulica št. 4

Veselo in srečno novo leto
želi
Franc Oglošč
krojaški mojster
Ljubljana
Pražakova ulica št. 10.

J. Pok. nasl. Mirko Bogataj
specijalna trgovina s klobuki
LJUBLJANA
Stari trg št. 14

Fr. P. Zajec
izprašan optik in urar
Ljubljana, Stari trg št. 9

SREČNO
NOVO LETO
želi vsem cenj. naročnikom
Albina Bogataj
izdelovalnica
perila
LJUBLJANA
Gradišče 13, II. nadstropje

Andrej Marčan
mesarija
Ljubljana, Rimska c. 21
in Prešernova ulica 16.

Modna trgovina
T. Eger
Ljubljana
Sv. Petra cesta 2

Veselo in srečno novo leto
želim
Anton in Marija Grtar
pekarija
Poljanska cesta 25

Fran Kolšek
trgovina s specerijskim,
kolonijalnim, material-
nim blagom in dežel-
nimi pridelki
Ljubljana
Dunajska cesta št. 47

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Atelje za umetno knjigoveštvo
Mino Vahtar
izdelovanje okvirjev
Maribor, Gosposka ul. 37

Osn., 1882. iDpl. zlata kol. 1922
Ivan Krois
čevljarska delavnica
Maribor, Koroška cesta št. 18

Dragutin Čutić vdova
puškarna
Maribor, Slovenska ul. 18

Ivan in Helena Kvas
klobučar
Maribor, Aleksandrova c. 32

Srečno in veselo novo leto želi
F. Verdnik
tovarna perila
Maribor, Aleksandrova c. 55

Vlahovič Ljudevit
mesar
Maribor, Aleksandrova c. 40

Albert Vicol
trgovina s kuhinjsko opremo
(hišnimi potrebščinami, emaj-
lirano, pločevinasto, vilito in
aluminijevo posodo, porcela-
nasto, kameninasto in stekle-
no robo)
Maribor, Gosposka ulica št. 5

Andrej Oset
restavratore
hotel »Mariborski dvor« —
Klubske sobe — Avtogaraže
— Kopalnice — Nove sobe
Zbirališče copatarjev
Telefon št. 302

Srečno in veselo novo leto
želim cenj. odjemalcem
Rafko Koretič
trgovina s sicerijskim
in kolonijalnim blagom
LJUBLJANA, Poljanska cesta 33

N. M. MALGAJ
trgovina in gostilna
Sp. Šiška
Knezova ulica šte. 19

Prporočajo se cenjenemu
občinstvu za nadaljno na-
klenost želim vsem
srečno in veselo novo leto

Franc Marincič
stavbeno podjetje

Vič-Glince št. 207

I. Tomšič
manufakturna trgovina

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 38

Restavracija »Morane«
Maribor, Aleksandrova c. 37

Josip Starnad
puškar
Maribor, Aleksandrova c. 18

Josip Šinigoj
trgovina z delikatesami
Maribor, Aleksandrova c. 18

Tovarna bučnega olja
I. Hochmüller
Maribor, Pod mostom 7

Fr. Bernhardov sin: Imejitelj
Gustav Bernhard
Maribor, Aleksandrova c. 17

A. Breclj
trgovina z lesom, premogom,
apnom itd.
Maribor, Koroška c. 49

Anton Oblak
kovaški mojster
LJUBLJANA
Ahacijeva cesta 15
želi vsem cenj. odjemalcem
srečno in veselo novo leto

Zajtrkovaonica in
vinska klet

Beti Orehek
Liubljana
Kolodvorska ulica 26

Veselo in srečno novo leto
želi

Peter Podboršek
veletrgovina z vinom
Ljubljana VII.
Celovška cesta št. 34

Jos. Prešeren
čevljarstvo

Ljubljana - Šiška
poleg stare cerkve
Celovška cesta 62

IVAN RAHNE
Ljubljana — Moste
trgovina in restavracija
Toči se pristna štirerska in
duga vina, za obilni obisk
se priporočajo in želi vsem
cenjenim odjemalcem
srečno novo leto

Lovro Rozman
ključavničar in z.lov. tehnik

LJUBLJANA, Pred Prilami 5

Saksida Rudolf
Stavbeno podjetje
LJUBLJANA
Poljanska c. 81

Miloš Oset
veletrgovina specerije, mono-
polno skladišče soli
Maribor, Glavni trg

Ivan Trpin
manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg
in Vetrinjska ulica

Ivan Legat
prva specialna popravilnica
in trgovina pisarničkih strojev
Maribor, Vetrinjska ulica 30

Franjo Duhek
svečar in medicar
Maribor, Vetrinjska ulica 26

Franc Neger & sin
tovarna šivalnih strojev in
koles
Maribor, Slovenska ulica 29
Prodajalna Vetrinjska ul. 17

Jakob Perhavec
tovarna likerjev
Maribor, Gosposka ul. 19

Martin Gajšek
manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg 1

Josip Čebokli
parna pekarna
Maribor, Glavni trg 9

Valburga Glumac
strojna pletarna
Maribor, Ulica 10. oktobra 4

Jos. Höfer
trgovina z muzikalijami, god-
beni instrumenti, klavirji in
gramofoni
Maribor, Ulica 10. oktobra št. 2

Restavracija »Vetrinjski dvor«
Hinko Kosič
Maribor, Vetrinjska ul. 24

E. M. Mats
kavarna in restavracija
»Europa« — autotaksa
Ptuj, Florjanski trg

Ignac Vanda
umetno in trgovsko vrtnarstvo
Ptuj, Tiha pot 1

Franc Kravina
trgovina z lesom, stavbnim
materijalom in gostilna pri
sejmišču
Ptuj, Ormoška cesta

Kumar Josip
puškar in trgovec s šivalnimi
stroji in kolesi
Novo mesto

Jvan Ravnihar
specerijska in kolonijalna
veletrgovina

CELJE

Karol Florjančič
elektrotehnično
podjetje
CELJE

Vinko Kuvecek
stavbno podjetje, tesar-
ski mojster, trgovina z
lesom in parna žaga

CELJE — LAVA

Srečno novo leto
želi
Alojz Drotarik
Celje

Blaž Jenček
Rajhenburg

A. Reboli
ščetarstvo
Medvode, Preska 32

Martin Mali
avtor, duco ličanje in splošno
tapetništvo
Domžale

Josip Andlovic
strojno mizarstvo
izdelovanje pohištva
elektrožaga
Škofljica 7

Fenix
Celje
Ključavničarska ulica
tvornica usnjenih izdel-
kov kakor dokolenice,
aktovke, damske tor-
bice, kovčegi, gornji
deli za čevlje i. t. d.

JOSIP PUNCER
trgovina mešanega
blaga, lesa, apna,
opeke, cementa,
stekla in umetnega
gnojila
LAŠKO

M hael Dobravc
stikarski in olesarski mojster
CELJE Glavni trg 15

Srečno novo leto
želi

Fenix
Celje
Ključavničarska ulica
tvornica usnjenih izdel-
kov kakor dokolenice,
aktovke, damske tor-
bice, kovčegi, gornji
deli za čevlje i. t. d.

Upravnik
»Slovenskega Naroda«
vsem cenj. naročnikom in
insurentom

Alojz Princič
trgovina in trafika
pri kolodvoru
Laško

JOSIP PUNCER
trgovina mešanega
blaga, lesa, apna,
opeke, cementa,
stekla in umetnega
gnojila
LAŠKO

Zadružna elektrarna
za Ptuj, Breg in okolico
v Ptuj, r. z. z. o. z.

Eudolf Peric
tovarnica različnih bičevnikov
v lastni hiši
Ptuj, Ormoška cesta

Joško Sagadin
strojno mizarstvo za pohištvo
in stavbe. Izdelovanje postelj-
nih smetov.
Ptuj, Vrasov trg 2

Ignac Vanda
umetno in trgovsko vrtnarstvo
Ptuj, Tiha pot 1

Franc Kravina
trgovina z lesom, stavbnim
materijalom in gostilna pri
sejmišču
Ptuj, Ormoška cesta

Kumar Josip
puškar in trgovec s šivalnimi
stroji in kolesi
Novo mesto

Jvan Ravnihar
specerijska in kolonijalna
veletrgovina

CELJE

Karol Florjančič
elektrotehnično
podjetje
CELJE

Vinko Kuvecek
stavbno podjetje, tesar-
ski mojster, trgovina z
lesom in parna žaga

CELJE — LAVA

Srečno novo leto
želi

Alojz Drotarik
Celje

L. Jugoslav. tov. tehnič. in ključ-
ter konz. instalacija vodozvodov

VAN REBEK

CELJE — Gaberje

Cevljarna
ADRIA
NARODNI DOM

CELJE

FR. STRUPI
trgovina stekla
in porcelana
CELJE

Zadružna elektrarna
v Ormožu
zadruga z omejeno zavezo

Frane Seršen
veletrgovina
Ljutomer

Ivan Taček ml.
prva celjska parna barvarija
in kemična čistilnica
Celje, Gosposka ulica 21

Maks Zabukovšek
modna krojačnica
Celje, Cankarjeva ul. 2

Julij Kobe
trgovina manufakturnega
blaga
Novo mesto

Premogokop
Drobnikol

Laško pri Celju

EMIL PERDIH
gostilna, mesarija
in prekajevalnica
LAŠKO

Spedicija
Ljudovik
Sevar vd.
RAKEK

Josip Lah
eksport poljskih pridel-
kov in sadja, trgovina s
stavbenim in mešanim
blagom

Osluševci

Srečno in veselo
novo leto želi

Koren preje Sterk
Črnomelj

Industrija umetnih
cvetlic in vencev

Coetličarna
Podčetrtek
lastnik:
Franjo Pregrad

Rok Berlič
strojno mizarstvo

Št. Vid pri Ljubljani
Zapuše 22

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Felix Skrabi
manufakturna trgovina

MARIBOR
Gosposka ulica št. 11

Franc Zemljčič
hotel in restavracija

„Crnem orlu“
MARIBOR
Grajski trg

Bogomir Divjak
trgovina in mehanična delavnica dvokoles

Maribor, Glavni trg 17
Ključničarska ulica 1

Eksportna hiša Luna
lastnik Albin Pristernik

Na debelo! Na drobno!
MARIBOR
Aleksandrova cesta št. 19

Lekarna
pri **MARIJI POMAGAJ**

Ph. Mr. M. König
Maribor
Aleksandrova cesta št. 1

Josip Sulič
čevlarski mojster, trgovina z lastnimi izdelki

Maribor
Aleksandrova cesta 30

Venčeslav Vilar
trgovina z železnino, zaloga smodnika, dvokoles, šivajni stroji deli za dvokolesa in šivalne stroje

LJUTOMER

A. Platzer
trgovina s papirjem, knjigo-veznica, kartonaža, mod. časopis, razprodeja

MARIBOR
Gosposka ulica št. 3

Srečno in veselo novo leto želi

Josip Rosenberg
MARIBOR

„KARO“
industrija čevljev

Maribor
Koroška 19

Jos. Ullaga nasl. **J. Szinicz**

MARIBOR
Aleksandrova c. 21

KAVARNA „JADRAN“
pri kolodvoru

Maribor
Aleksandrova cesta št. 36

Hotel
pri **„Zamorcu“**

PAVLA JANČAR
Maribor
Gosposka ulica št. 30
Telefon 18

Josip Osolin
trgovina

Laško

FRANJO MAJER
modna manufaktura

MARIBOR
GLAVNI TRG ŠTEV. 9

Gostilna
pri **„Roži“**

M. Plauc
Maribor

H. J. TURAD
veletrgovina

MARIBOR
Aleksandrova cesta 7

Ivan Kravos
MARIBOR

Aleksandrova cesta št. 13
Usnjate torbice vseh vrst, gamaše, nahrtniki, opreme za konje, gonilni jermeni, kovčegi za vzorce in potnike.

Srečno novo leto želi vsem gostom

mesarija in restavracija
„Wilson“
MARIBOR
nasproti kolodvoru

Anton Brenčič
trgovina z železnino, zaloga orožja in municije.

PTUJ
Na drobno! Na debelo!

Srečno novo leto želi vsem cenjenim gostom in odjemalcem

Pepca Gradt
gostilna in mesarija
LAŠKO

Anton in Fani Emeršič
restavracija

MARIBOR
Aleksandrova cesta 18

Franjo Lah
trgovina z manufakturnim blagom

Maribor
Vetrinjska ulica št. 13

Hotel Meran

MARIBOR
Aleksandrova cesta 37

TISKARNA
trgovina s papirjem

HINKO SAX
Maribor, Grajski trg
Zastopnik „Slov. Naroda“

Srečno novo leto želi

Dr. Margo slad
MARIBOR

Franc Urban
mesar in prekujevalec

PTUJ

IVAN TADINA
gostilničar in mesar

LAŠKO

Franc Kormann
galanterija, pletenine, igrače in drobnine na veliko in drobno

Maribor, Gosposka ulica št. 3

Srečno novo leto želi vsem cenjenim naročnikom

Franc Cverlin
krojaštvo in konfekcijska trgovina

MARIBOR, Gosposka ulica 32
ter se za nadaljno naklonjenost priporoča

Srečno in veselo novo leto želi

Tomo in Jvanka Majer
restavracija gl. kolodvor
MARIBOR

M. FELDIN
MARIBOR
GRAJSKI TRG ŠTEV. 1

Trgovina z manufakturnim in svilenim blagom, robci in šerpami na debelo in drobno

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno novo leto
in se priporoča za nadaljno naklonjenost.

IVAN CVIKL — PTUJ
manufakturna trgovina

Stefan Brodar
vino en gros

Ormož
Telefon interurban št. 12

Srečno in veselo novo leto!

Dolček in Marini
Maribor, Gosposka ulica 27

Srečno novo leto želi svojim poslovnim prijateljem

Podružnica
Ljubljanske kreditne banke
v Mariboru

Srečno novo leto želi vsem cenjenim gostom

Pivovarniška restavracija
„Union“ I. M. Dolničar
Maribor, Aleksandrova cesta št. 3

Usem cenjenim gostom srečno novo leto želi

Lojze Strehar
KAVARNA „ASTORIJA“
MARIBOR

Liker Konjak Rum Žganje
F.S. LUKAS, CELJE
Na veliko!

ALOJZIJ KRANJZ
trgovina modnega, manufakturnega in specijalnega blaga. — Zaloga stavbenega in rezalnega lesa. — Umetni miln in žaga. — Tovarna opeke. — Veletrgovina z vinom.
LJUTOMER

L. ORNIK
MARIBOR, KOROŠKA C. 9

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem

RUDOLF SMOLEJ
tvarniška zaloga papirja
Maribor, Telef. 177 Ruška cesta 2

Tovarna mesnih izdelkov
Anton Tavčar

MARIBOR
JURČIČEVA ULICA

Srečno in veselo novo leto želi vsem odjemalcem

PIVOVARNA „UNION“
V MARIBORU

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenj. odjemalcem
DRAGO CERLINI
Modna trgovina in industrija kravat
CELJE — Glavni trg št. 17, 14 — CELJE

ZVEZNA TISKARNA IN KNJIGOVEZNICA
CELJE

Srečno novo leto želi trdka

ROMAN PELIKAN
gen. zastopstvo Ind an motorjev
MARIBOR
KRALJA PETRA TRG 5.

Srečno novo leto želi trdka
Aug. Žlatic, Maribor
razpečevanje ameriških mineral-oljnih produktov in kemikalij
Telefon 2066 Grajski trg 1
benzinska črpalka

Gradbeno podjetje
MARKO STUHEČ
ORMOŽ

Okrajna Posojilnica v Ormožu
registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Restavracija „BALKAN“
v Celju, Gosposka ulica št. 7
Prvovrstna kuhinja ter priznana dobra vina.
Se priporočata
J. J. Merc

Veletrgovina LUDVIK KUHAČ — Ormož
Zaloga modnega, manufakturnega in specijalnega blaga, cementa ter železnine. Eksportna trgovina z lesom, parna žaga in električna centrala. Glavna zaloga delniškega piva.

Vekoslav Výborný
frizer za dame in gospode
Zaloga parfumerije
Slovenjgradec

Srečno novo leto!
Uprava „Slov. Naroda“

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Srečno novo leto!
Barbič & Radonič
veletrgovina vina
Ljubljana, Stara pot šte. 9

Srečno in veselo novo leto želi in se nadalje
priporoča
pekarija Josip Starič
LJUBLJANA, Slomškova ulica 14.

Srečno novo leto
F. & E. Remžgar
alikarstvo in pleskarstvo
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18
Telefon št. 3430

„Jeklo“
Irgovina železnine, LJUBLJANA, Stari trg 11
Zaloga la remeselnih žag, solingenskega orožja itd.

Srečno novo leto želita
Helena in Ignac Banko
p.d. „PRI TOPOLAVEU“
Kette-Murnova cesta 3 (Martinova cesta)

Srečno in veselo novo leto
želim svojim cenj. naročnikom in odjemalcem ter se
zahvaljujem in priporočam še nadalje, s spoštovanjem
Anton Störn trgovina z vinom
Sp. Šiška 4

M. Remic
trgovina
Zgornja Šiška šte. 10.

Simon Kuncič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 45

Vsem cenjenim gostom in odjemalcem želi
srečno in veselo novo leto
Leopold Zupančič posestnik in gostilničar
LJUBLJANA, Abocijeva cesta 15

ŠTEFAN SPELETIČ
SLIKAR IN PLESKAR
LJUBLJANA, Rimska cesta 16

Tvornica mizarstva in avtomobilserije
Matija Perko
LJUBLJANA 7.

Srečno in veselo novo leto želi
rodbina Košenina, mesar
Sv. Jakoba nabrežje in Kolodvorska ulica šte. 6

Srečno in veselo novo leto
želita svojim cenj. obiskovalcem in odjemalcem
Jakob in Malči Zalaznik
kavarna, slaščičarna in pekarija

Srečno in veselo novo leto
želi p. n. naročnikom
A. & E. Skaberne
manufakturna veletrgovina

Srečno novo leto želi svojim cenj. odjemalcem
Ivan Mihelčič
elektrotehnično podjetje
Ljubljana, Lepi pot št. 12. Borštnikov trg 1

Srečno in veselo novo leto želi
Kos Fran ml.
Zastopstvo K. M. Sonda, tvornica tobolede Beograd in Merima d. d.
tvornica mila Krasavac

Srečno in veselo novo leto želi
R. Willmann strojna delavnica
LJUBLJANA
Slomškova ulica št. 3

Srečno novo leto želim vsem cenjenim odjemalcem
in se priporočam
Fran Sark trgovec s spec. in delikatesnim blagom
Ljubljana VII., Aleševčeva cesta 30

Veselo in srečno novo leto želi
J. Maček
konfekcijska trgovina
LJUBLJANA

Veselo in srečno novo leto želi svojim cenjenim
naročnikom
Blaž Jančar
stavbeni in pohištveni plekar
Ljubljana, Breg št. 6.

Vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in
znancem želi
SREČNO NOVO LETO
Parfumerija **STRMOLI** Ljubljana
Pod Trančo šte. 1

Albert Rojina
ENGLISH TAILOR
Celovška cesta št. 34

Fran Lovše
mesarija
Žrčaska cesta 5 - Pogačarjev trg

Srečno novo leto
vsem svojim cenj. naročnikom, prijateljem in znancem želi
Fran Erjavec
trgovina usnja
LJUBLJANA, Stari trg 11a

SREČNO NOVO LETO ŽELI
**Prva slovenska zidarska
zadruga v Ljubljani**
registrirana zadruga z omejeno zavezo

Srečno in veselo novo leto
želi
Fran Bernik
izdelovalec klobukov
Ljubljana - - Šiška

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Tvrška Anton Kušan
Ljubljana, Karlovska cesta 34

Anton Ležat
Miklošičeva cesta 28
Delikatesa in špecerija

PETER STEPIČ
RESTAVRACIJA IN VELETRGOV. Z VINOM
TRŽNA ULICA
ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM
SREČNO IN VESELO NOVO LETO!

Ivan in Marija Marinšek
mesarija in prekajevalnica
Prodaja vsakovrstnih klobas in salam.
— Kupujejo se tudi konji za klanje. —
Ljubljana, Prečna ulica 6
(nasproti mestne kopeli)

Srečno in veselo novo leto želi
IVAN BOGATAJ
kong. elektrotehnično podjetje
LJUBLJANA, Kongresni trg 19
poleg nunske cerkve.

Srečno novo leto želi tvrdka
IVAN ŠIŠKA
tovarna parketov in parna žaga
LJUBLJANA

IVAN KAPELJ
bakrar in kotlar
Ljubljana - Šiška
Aljaževa cesta šte. 4 ob Celovski cesti

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in se
priporoča za nadaljno naklonjenost
Celestina Glavnik
trgovina južnega sadja in zelenjave
Ljubljana, Pogačarjev trg šte. 1

STAVBENO IN UMETNO MIZARSTVO
Rojina & Comp.
Slomškova ul. 16 Ljubljana Kolodvorska ul. 8
želi vsem cenj. odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto
zahvaljujoč se za dosedanje obilo zaupanje.

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Anton Šinkovec
trgovina s čevlji
Ljubljana, Pod Trančo 1

Fran Palme
agentura in komisija
Ljubljana - Celje - Maribor

Srečno in veselo novo leto
kr. dvorni dobavitelj
Anton Verbič
delikatesa in špecerija
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Srečno novo leto
želi svojim cenj. odjemalcem
in se priporoča še v nadalje
Češkuti & Zajc
Ljubljana, Stari trg št. 3

Srečno in veselo novo leto 1930
želi svojim odjemalcem
in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in firmeča, lakovin barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno novo leto želita
Brunčič & Rebernik
pleskarja in ličarja v Ljubljani
Kolodvorska ulica 23

Srečno in veselo novo leto 1930
želi cenj. odjemalcem in se priporoča
za nadaljno naklonjenost tvrdka
Karl Prelog
trgovina volne, bombaža in galanterije.
Gosposka ulica
Židovska ulica - Stari trg

Josip in Rajko Turk
špedicijsko podjetje
LJUBLJANA
Masarykova cesta 9

„GROM“
carinsko-posredniški in špedicijski biro
d. z. o. z.
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica šte. 41

Srečno in veselo novo leto 1930
želi
tovarniška zaloga usnja
L. GERKMAN
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Srečno in veselo novo leto želi
Osvald Dobeic
veletrgovina
Ljubljana, Pred škofijo šte. 15

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
Franc in Helena Rode mesar
Solski drevored D. M. v Polju

Veletrgovina žganja
EMERIK ZELINKA, Ljubljana VII.
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem
SREČNO NOVO LETO 1930!

Srečno novo leto svojim cenjenim odjemalcem,
turistom in smučarjem želi
Rozman Franc
pekarna v Boh. Bistrici

Srečno novo leto!
Cemažar & drug, Ljubljana
Umetniški zavod za litografijo
Igriška ulica šte. 6

The Rex Co. - Ideal Erika
LJUBLJANA, Gradišče 10 - Telefon 2268
želi vsem cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto

Srečno novo leto želi vsem cenj. naročnikom
AVGUST PAVLE
TAPETNIK IN DEKORATER
LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim
odjemalcem, prijateljem in znancem trgovina
JOSIP SENICA
DOMŽALE

Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim
gostom
Josip in Ela Carl
Narodna kavarana

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
TVRDKA A. VERBAJS
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 10

Srečno novo leto 1930.
Pletilna industrija
Martin Mahkota, SP. ŠIŠKA -
LJUBLJANA

Srečno novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem in dobaviteljem
J. MENART
trgovca, Domžale
podružnica Krašnja

Srečno in veselo novo leto želi cenj. odjemalcem
delikatesna trgovina
I. Buzzolini
zaloga sira, salama in sardio, v- in inozemskih likerov
Ljubljana, Lingerjeva ul. 1

Srečno novo leto želi vsem svojim cenj. odjemalcem
J. KURILJ modni salon
za gospode
LJUBLJANA, Turjaški trg šte. 1

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
Franc in Marija Zalar
mesarija in izdelovanje mesnih izdelkov
LJUBLJANA, ZA BEŽIGRADOM

Davorin Bizjak
konfekcijska trgovina
LJUBLJANA, Stari trg

Veselo in srečno novo leto želi vsem svojim
cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem
FRAN ŠUŠTAR, lesna industrija in
trgov., parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta št. 12

Srečno novo leto želi vsem cenjenim
obiskovalcem
POLANC IVAN
brivski in damski salon
LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 1

G. BESEDNIK IN DRUG
trgovina in industrija protez, kirurških instrumen-
tov ortoped. aparatov, bandaž. in obvezilne robe
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5

SREČNO NOVO LETO
želi svojim cenjenim odjemalcem
FRANC SLAMIČ, mesnica
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 6

Srečno novo leto
želi svojim naročnikom in se priporoča
Miroslav Zupan, mestni stavbenik
Ljubljana
Gosposvetska c. 10 - Vošnjakova ul. 6

Srečno novo leto!
želi vsem svojim cenjenim naročnikom
Lovro Pičman
kleparstvo in vodovodna instalacija
LJUBLJANA
Ilirska ulica 15
Telefon 2911

Ivan in Ana Perme
mesarija v Trnovem
Srečno in veselo novo leto!

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
Aljoz Paulin
Ljubljana - Kongresni trg 5

Vladimir Gržina
trgovina z lesom, kurivom in dežel. pridelki
LJUBLJANA VII, Knezova ulica 39

Veselo in srečno novo leto 1930 želi
REZI ZALAZNIK
gostilna „Štev. 6“
LJUBLJANA, Dunajska cesta.

Vsem, ki so potovali
ali še bodo potovali
potom naše pisarne v
Ameriko bodi
srečno novo leto
C. Gie.
Transatlantique
Zastopnik
Ivan Kraker
Ljubljana
Kolodvorska ul.

Veselo in prav srečno novo leto
želi
vsem svojim cenj. odjemalcem
Filip Bizjak
krznarstvo
Selenburčeva ulica št. 6

Srečno novo leto
želi svojim cenj. odjemalcem
delniška družba
Pivovarne „UNION“
tvoornica špirta in kvasa
Ljubljana

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem
Jakob Trček
parna pekarna
Ljubljana * Brež št. 4

Srečno novo leto želi vsem
gostom in odjemalcem
Peter Antičević
gostilna in žganjarna
Gor. Logatec

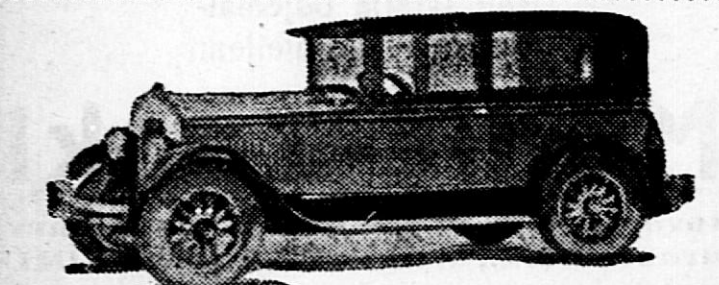
Srečno novo leto vsem cenj.
odjemalcem želi
JOSIP BRUS
parna pekarna, veletrgovina z vinom in meš. blagom
DOL LOGATEC

Srečno novo leto vsem cenj. gostom in prijateljem želi
IVAN HODNIK
Sokoški dom, Dol. Logatec

Srečno novo leto vsem cenj.
gostom in prijateljem želi
Marija Iglič
gostilničarka
Dol. Logatec

Srečno novo leto želi vsem cenjenim gostom
Marija Kunc
gostilna - Dol. Logatec

Srečno novo leto
vsem odjemalcem želi
Karol Puppis
Gor. Logatec

Srečno novo leto
želi cenjenim
naročnikom **M. FAJFAR**
izdelovalnica avto - karoserij
LJUBLJANA
Trnovska ul. 25 Tel. 3410

MODNI SALON
M. SEDEJ-STRNAD
Prešernova ulica 3
želi vsem svojim p. n. odjemalcem
srečno in veselo novo leto!

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
ter vsem prijateljem kakor tudi znancem
Franc Dolinar, parna
pekarna in slaščičarna
Poljanska 19 - Pred škofijo 11

Srečno in veselo novo leto želi trdka
Lučevit Marx, tovarna lakov d. d.
Domžale pri Ljubljani
vsem p. n. nakupovalcem naših lakov, emajlov,
firnežev in specialnih barv za mehka tla PUTZ-
BLITZ, WIX-WAX in SALONB. DENWICHSE in
se v nadaljevanju op. e. priporoča

Anton Müller nasl.
Vinko Müller
trgovina z vinom, Domžale

Srečno novo leto vsem naklonenim prijateljem želi
reklamno pod eto
Marija Krašovec
Jesenice - Fužine

Srečno novo leto
vsem odjemalcem
in prijateljem želi

OPEKARNA JELOVŠEK
VRHNIKA

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

ZDRAVKO FALE
trgovina z mešanim blagom
KRANJ

ANTON ŠINKOVEC - starejši
vrvarna v Kranju
se cenjenemu občinstvu najljubše priporoča

FRANCI ŠINK
sleščičarna, medicarna in svečarna
KRANJ, Glavni trg

1828 100 let 1928
PRI, PLEIWEISSU
Ferdinand Sajovic
manufakturno in posamen-
terijsko blago
Kranj

Božo Plahuta
restavracija in kavarna
KRANJ - Narodni dom - KRANJ

M. PIRC
trgovina z manufakturnim blagom
V KRANJU
poleg župne cerkve. Ustanovljena leta 1863
velika zaloga tovarniških
ostankov po najnižjih cenah

Pozor avtomobilisti!
POSTAJA
za bencin in auto olje
Ignac Andrašič - Kranj

Anton Mušič
KRANJ - mesar in prekaševalec - KRANJ

Srečno in veselo novo leto
želi
vsem cenj. odjemalkam in odjemalcem
FRANC LIEBER
mesar in prekaševalec
„pri Matičku“ **KRANJ**

Štefan Revšek
fotograf
Kranj

Veselo in srečno novo leto
želi
Michael Osterman
splošno prekaševalstvo
v **Kranju**
vsem cenj. odjemalcem in odjemalkam.

ANTON ADAMIČ
Velezaloga galanterijskega,
modnega blaga, pletenin
trikotaje in nogavic
KRANJ

Srečno novo leto želi tvrka
J E Š E
trgovina z mešanim blagom, zaloga
avio-pneumatike in avio-ovožnje
ŠKOFJA-LOKA

»**IK A**«

mehanična tovarna pletenin, nogavic in trikotaže
DRUŽBA Z O. Z. KRANJ

VALENTIN ŠTURM
specijalna trgovina barv in lakov
KRANJ

Srečno in veselo novo leto vsem lovčem
in drugim cenj. odjemalcem želi
Janko Mišič
KRANJ - puškarna - KRANJ

Srečno novo leto želi
Anton Hafner
restavracija, Škofja-Loka kolodvor
ter se cenjenemu občinstvu priporoča

Srečno novo leto želi
MATEVŽ HAFNER
mesarija
ŠKOFJA LOKA
ter se cenjenemu odjemalcem priporoča.

Srečno novo leto želi tvrka
Franc Globočnik - Tržič
trgovina z mešanim blagom
ter se cenjenemu občinstvu priporoča

Srečno in veselo novo leto vsem
cenjenim odjemalcem želi
ADOLF ZAVRTANIK
tvornica čokolade Lesce-Bled

Vika Čepin
delikatesna trgovina
Jesenice - Gorenjsko

Srečno novo leto želi vsem cenjenim
odjemalcem in gostom
Karol in Franica Rottenbücher
mesar in gostilničar
Škofja Loka

Tovarna čevljev
Anton Jelenc v Tržiču
želi vsem odjemalcem srečno in veselo novo leto!

SREČNO NOVO LETO ŽELI
ANTON SOPAR
čevljar in mojster
BLED štev. 19, Gorenjsko
ter se cenjenemu občinstvu priporoča

Srečno novo leto želi
ter se cenjenim naročnikom priporoča
MARIO SEGOLIN
soboslikar in pleskar
JESENICE

Srečno novo leto
vsem cenjenim odjemalcem, gostom in pri-
jateljem želi
Franc in Franja Torkar
trgovina z mešanim blagom
JESENICE - FUŽINE

Srečno novo leto želi tvrka
Karol Bocak, Tržič-Slovenija
izdelovanje pločevinastih izdelkov
ter se cenj. občinstvu nadalje priporoča

Srečno novo leto želi vsem cenjenim naročnikom
FRANC SARTORI
ključavničar in trgovec z železnino
BLED

Srečno novo leto želi
vsem cenjenim gostom želi srečno novo
leto pri najboljši dalmatinski kapljici.
Jakob Marasović
Jesenice

Srečno novo leto želi tvrka
Stojan Ivan
krojač
Jesenice-Fužine
ter se cenjenemu občinstvu nadalje priporoča

Srečno novo leto želi
Hotel „Lončar“ Tržič
ter se cenjenemu občinstvu
za nadaljni obisk priporoča

Srečno novo leto želi
IV. POTOČNIK, BLED
trgovina s papirjem
ter se cenjenemu občinstvu najljubše priporoča

OBRTNO
HRANILNO
IN POSOJILNO
DRUŠTVO
NA BLEDU
R. Z O. Z.

Srečno novo leto vsem
svojim gostom in prijateljem želi gostilna z
najboljšimi stajerskimi in dalmatinskimi vini
gostilna „STRAUS“
JESENICE

Srečno novo leto
našim odjemalcem in našim prijateljem
želi
Ciril Bajželj
Jesenice

Srečno novo leto vsem našim cenjenim odjemalcem
in odjemalkam za kolesa, živalne stroje gramofone
in plošče želi
Franc Krašovec
zaloga živalnih strojev, koles in gram-
ofonov ter plošč
Jesenice - Fužine

Srečno novo
leto želi

Hotel Toplice
Bled

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim gostom
Ignacij in Marija Kunstelj
gostilna pri Nacetu
Vrhnika

Franjo Ban
trgovina z mešanim blagom
Jesenice - Gorenjsko

Srečno novo leto želi
Filip Lazar
strojno mizarstvo in pogrebni
zavod
Jesenice

Srečno novo leto vsem gostom in prijateljem
Franc Dolenc
gostilna „Mantua“
Vrhnika štev. 33

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

GOSTILNA PRI FAJMOSTRU
M. Anžič
želi vsem svojim gostom
srečno novo leto

Veselo novo leto
vsem svojim cenjenim odjemalcem želi
JAKOB FLIGL, klepar in vodovodni instalater
Ljubljana, Turjaški trg št. 5 in Tržaška c. 24

Veselo novo leto!
STANKO KEZELE
stavbeno in galanterijsko kleparstvo
Ljubljana, Bohoričeva ulica 3

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenj. gostom ter se priporoča za nadaljno naklonenost
HOTEL ŠTRUKELJ
JERNEJ IN FANKA ČERNE

Srečno in veselo novo leto želi
restavracija „**PRI MRAKU**“
Rimska cesta

zahvaljujeva se cenjenim damam in gospodom
za sedenje zaupanje, želiva vsem
srečno in veselo novo leto
in se priporočava nadaljno naklonenosti
Aleksander Gjud ml **Aleksander Gjud st.**
Damski česalni salon Brvski česalni salon

Srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem in se priporoča
za nadaljno naklonenost trdka

Čehostaklo
tovarniška zaloga stekla

LJUBLJANA
Komenskega ulica št. 20

Kavarna
„Evropa“
in
Svratiste
„Lovački rog“
Zagreb
Anton in Terezija Tonejc
cenjenim gostom in prijateljem
srečno novo leto!

Radotehnika - Tone Poljšak
strokovno podjetje za splošno radiotehniko
Ljubljana Aleksandrova c. 5

Ivan Bernik
izdelovatelj lesenih rolet za okna in žaluzij
Ljubljana, Linhartova ulica št. 16

Ivan Slokan
stavbeno podjetje
Ljubljana, Kolesarjska ulica 7.

Srečno novo leto
želim vsem svojim cenjenim naročnikom in
se priporočam tudi v naprej
I. Wanek
krznarstvo, zaloga klobukov, izdelovanje čepic
Ljubljana, Sv. Petra cesta 9

Srečno in veselo novo leto!
Z. MENCINGER -- LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 43

Srečno novo leto želi
TEODOR KORN,
kleparstvo in vodovodne instalacije
Ljubljana Poljanska cesta št. 8

Ljubljanska gradbena družba z o. z.
Ljubljana
Slomškova ulica št. 19

se priporoča in želi
Srečno novo leto

VSEM ODJEMALCEM
SREČNO IN VESELO
NOVO LETO!

NARODNA

SKARNA

Srečno novo leto želi svojim obiskovalcem
HOTEL IN RESTAVRACIJA „LOYD“
Ljubljana, Sv. Petra cesta 7 J. Bučar

Srečno novo leto
želita vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem
in znancem ter se priporočata za nadaljno naklonenost
Matevž in Julija Krušič
mesarja in gostilna
ZELENA JAMA **SIŠKA**

Bogomir Motoh
elektr. pražarna kave in specerija
LJUBLJANA
Vodnikov trg 5

JOS. REICH
LJUBLJANA, Poljanski nasip 4-6
Tovarna za barvanje, kemično čiščenje
in plisiranje
Pralnica in svetilniškalnica

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenj. naročnikom
in odjemalcem
Konfekcija - modno krojaštvo
Josip Rojina
Ljubljana
Industrija perila na debelo

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim obiskovalcem ter se tudi za nadalje priporoča
JAKOB HOČEVAR
brivci in damski salon
LJUBLJANA, Igriška ulica št. 2

Dober RADIO-prejem v novem
letu želi svojim odjemalcem
FRANC BAR
LJUBLJANA, Mestni trg št. 6

Usem prijateljem
Van Kaster Kaka
srečno in veselo novo leto

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želi vsem cenjenim odjemalcem
Herman Zupan
Galanterijska knjigovoznica, gasilne potrebščine
LJUBLJANA - Moste 287

Srečno novo leto! želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem
ter se priporoča v nadalje trdka
IGN. ŽARGI - „Pri nizki ceni“
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
Jean Schrey
parna pekarna
naslednik **Jakob Kavčič**

HOTEL „SLON“
KAVARNA - RESTAVRACIJA
KOPALIŠČE
LJUBLJANA

Srečno novo leto
želi vsem obiskovalcem „Šmarjeških
Toplic“ pri Novem mestu in se
še v nadalje priporoča
Uprava Šmarjeških Toplic.

Vsem svojim cenjenim odjemalcem starim in novim
želim srečno in veselo novo leto
Ob enem se priporočam za nadaljno naklonenost,
zagotavljam Vas točne in solidne postrežbe
FRAN JUVAN, valični mlin
Sr. Gameljne p. št. Vid nad Ljubljano

Srečno 1930!
KREGAG & FAJDIGA
kone. elektro - instalacijsko podjetje
KAMNIK

AVGUST PAŠKULIN
pokovski mojster
VRHNIKA 110

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem
Karol Vilar
kavarnar in slaščičar v Dol. Logatcu
ter se tudi za nadalje priporoča

Srečno novo leto
vsem cenjenim gostom želi
MARIJA ZUPAN
HOTEL UNION SOBE ZA TUJCE
NOVO MESTO

Srečno in veselo novo leto!
D. Slavec, stavb. podjetje
Kranj
Izvrševanje in projekti-
ranje vseh gradbenih del.

Srečno in veselo novo leto
vsem svojim prijateljem in odjemalcem želi
Anton Müller
vinski trgovec in gostilničar
Stob - Domžale

Srečno in veselo novo leto
vsem svojim gostom
Hotel in restavracija Trst
in **kino „Radio“**. Lastnika:
Štefanija in Ivo Sulek, Kočevje.

SAVEL KALIN
trgovina s surovimi kožami
LJUBLJANA, Mestna klavnic

V. J. JELOČNIK SPEC. GALANTERIJA in MANUFAKTURA
ZAJUTRKOVALNICA
LJUBLJANA — 1912 — 1930 — ROŽNA DOLINA

Srečno in veselo
novo leto
želi vsem svojim ustanov-
nim in podpornim članom
kakor tudi vsem prijate-
ljem slepih in se toplo
priporoča za nadaljno na-
klonjenost.
Podporno društvo slepih
V LJUBLJANI
Ključavničarska ul. 1./II

A. Volk veletrgovina žita in mlevskih
izdelkov
LJUBLJANA

GENERALNO ZASTOPSTVO MOTOCIKLOV
HARLEY - DAVIDSON
Tehniška Komercialna družba z. o. o.
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 17

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Fr. König

Ptuj

Jakob Jesih

mesar in gostilničar

Ljubljana, Šolski drevored
in Dolenjska cesta

Slavko Rus

Ljubljana, Dunajska c. 9

Angeloslav Hraščnik

trgovac

Ljubljana, Karlovska cesta

Anton Brečelj

čevčar

Ljubljana, Gajeva ulica 2

Nova »Jugometalija d. z. o. z.

kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Teodor Rabič

trgovina štampilj

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26

Franja vdova Čertalič

čevčarstvo

Ljubljana, Sv. Petra c. 47
in se še nadalje priporoča

Vekoslav Podlogar

Ljubljana

Hassenstein Maks

Ptuj

Ivan Molč

knjigovoznica

Ljubljana, Cankarjevo n. 13

Modni salon

Olga Fatur

Ljubljana, Stari trg 11/a

Veselo novo leto

Vam želi

P. J. Klefisch

izvoz jajc

:: Ptuj ::

ANTON NOVAK

gostilničar in trgovec

ŠTEPANJA VAS

Srečno novo leto

cenj. odjemalcem in znancem

KONFEKCIJA

FRANDE

K. Derenda

LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto tel.

tvrdka

Josip Marn

splošno plekarstvo in

slikarstvo

Ljubljana

Dunajska cesta šte. 9

Trgovina z mešanim blagom

M. Urek

Ljubljana, Cankarjevo n. 7

Srečno novo leto

želim vsem cenjenim na-

ročnikom in se priporočam

za nadaljnjo naklonjenost

kr. jat za uniform. in civil. obleke

Anton Urbinc

LJUBLJANA

Holzapflov ulica 19

za Leoniščem

VIKTOR SEDEJ

gostilna in vinotoč

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 28

Franc Oevirk

mesar

Ljubljana, Šolski drevored

stojnice

FRANC PENCA

usnjarna trgovina

z usnjem in nakup

sirovih kož

ooo

NOVO MESTO

Trgovina

Fr. Kastelic

NOVO MESTO

(KANDIJA)

ooo

Anton Zajec

mesar

Vič-Glince in Vodnikov trg

Ivan Theuerschuh

steklar in trgovec mešanega

blaga

Tržič

Franc Brulc

gostilna „Pri Zlati ribi“

Kranj

Srečno!

Hlebš

steklarstvo

KRANJ

Peter Šterk

na-lednik

Miloš Karničnik

modna trgovina

LJUBLJANA

Stari trg 18

EMAN ILICH

slaščičarna

Maribor

Slovenska ulica 5

Franja Krieger-

Dolinska

sodavičarka

Krško

ALOJZINA LEGAT

Specerija - delikatese

vinotoč

LJUBLJANA, Slomškova ulica 13

Srečno novo leto želi

trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami

Anton Sfiligoi

LJUBLJANA - Sv. Petra cesta št. 2 - LJUBLJANA

Zastopnik in mehanična delavnica

„DIAMANT“ pletilni stroji

FRANC MEGLIČ, Ljubljana

KARLOVSKA CESTA ŠT. 10

Ljubljanski oblačilni

bazar

Ljubljana, Mestni trg 6

Mednarodni trgovsko-kreditni

informačni zavod

VIKTOR BLAŽIČ

LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica 2/1.

želi vsem naročnikom

VESELO NOVO LETO

Srečno in veselo novo leto

želim vsem svojim cenjenim odjemalcem ter se

nadalje priporočam. Z odličnim spoštovanjem

Anton Mohorič

Ljubno - Jesenice

Srečno in veselo novo leto želi

Angelo Battelino

mestni stavbenik

ooo

LJUBLJANA

Aljaževa ulica šte. 35 tel. 3339.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi vsem cenjenim

odjemalcem in prijateljem

Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža

Hrovat & Komp., Ljubljana

Srečno in veselo novo leto želi

Stavbeno podjetje Ivan Dizintin

LJUBLJANA - Močnikova ulica - LJUBLJANA

vsem svojim cenjenim naročnikom za izkazano mi zaupanje. Za nova naro-

čila ki jih hočem vestno vršiti pa se že vnaprej zahvaljujem.

KLISARNA

D. Z.

O. Z.

JUGOGRAFIKA

ŽELI VSEM

NAROČNIKOM

LJUBLJANA

SV. PETRA NASIP 23

ZELO USPEŠNO

NOVO LETO

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem

Karol Verbič

splošno krojaštvo

Dolenji Logatec

ter se tudi za nadalje priporoča

RIBA

veletrgovina z ribami, vseh vrst divjačino

in perutnino

LJUBLJANA, Gradišče šte. 7

Srečno novo leto želi vsem cenj. naročnikom

Vid Aberšek

ponikljanje in splošno galvaniziranje

raznih delov. Brušenje kovin in jekla

Ljubljana, Karlovska cesta šte. 2

Harmonikarjem srečno novo leto

izdelovalnica HARMONIK

Franc Lubas

Ljubljana, Dunajska cesta 36

Telefon 2826

Telefon 2826

Josip Stupica

Ljubljana, Slomškova ulica šte. 6

Trgovina avtomobilov, vozov in konjskih oprem. Li-

čanje avtomobilov, koles in strojev po ameriškem

sistemu »DUCO«, ognjeno ličanje, tapetništvo avto-

moblov ter izvrševanje vseh v to stroko spadajočih

del po konkurenčnih cenah.

Avtogaraža

Bencin-olje

Bencin-olje

Gospodarska zveza

v Ljubljani

ter njeni skladišči na Ra-

keku in Jesenicah

vsem svojim odjemalcem srečno in blagoslovljeno

novo leto!

Grand hotel Union

Hotel, kavarna, restavracija, vinska klet i. t. d.

Srečno in veselo novo leto

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Srečno novo leto

želi

Ivan Janež

Ljubljana, Šolski drevored

Koledvorska
restavracija

Mirko in Pavla
Štrukelj

ČAKOVEC

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne
odgovorjamo — Najmanjši oglas 5

Poročne prstane

nudi najceneje Ivan Pakiz,
Ljubljana, Pred Škofijo 15. 2820

Premog

in DRVA najboljša vrste dobavila

L. Pogačnik

Bohoričeva 5. Telefon 2059
94-L

Drva - Premog - Koks
pri družbi »KURIVO«, Dunajska
cesta 33. Javna skladišča. Tele-
fon 3434. 107/L

20odstotne kronske
bone

Imate Pučka srednjošolska, založni
zavod d. d., Ošjek, Desetična ul.
27. 110/L

Železnato vino

lekarstva dr. G. Piccolija
v Ljubljani krepča oslabele, ma-
lokrvne, odrasle in otroke. 87-L

Mizarji!

Obdelavo lesa na stroje samo 25
Din na uro. Istotam sprejemno
mizarstvo pomočnika. Reflektir-
nam samo na dobro moč. — Ivan
Bilenc, strojno mizarstvo, Dunaj-
ska c. 69. 2968

Stanovanje

trisočno, z električno razsvetlavo,
oddan v trgu na Gorenjskem.
Naslov v upravi lista. 2962

Družabnika

išče dobro uvedeno strojno mi-
zarstvo v lastnem poslopu v
prometnem mestu Dalmacije z
letnim prometom Din 300—400.000
Kapitala je potrebno 30—50.000
Din za dobavo materiala. Dru-
žabnik mora biti mizar ali pa
sposoben za pisarniška dela. Bo-
dočnost z jamčenjem! Ponudbe po-
šlajte na upravo lista pod šifro
»Aglen družabnik«/2969.

**Budilke
poceni**

L. Vilhar
urar
LJUBLJANA
Sv. Petra c. 36

XXXXXXXXXXXX

Klavirji!

Svarim pred nakupom navidezne-
ga blaga, cenih klavirjev!

Kupujte na obroke

od Din 400—

prve svetovne fabrikate: Bösen-
dorfer, Steinway, Förster, Höp-
f, Stigl original, ki so nesporno
najboljši (lahka, precizna meha-
nika) Prodaja jih izključno te sod-
zvedenec in biv. učitelj Glasbene
Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3

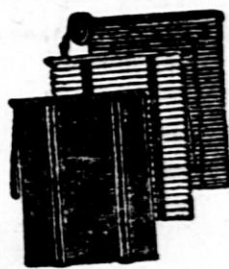
XXXXXXXXXXXX

Klavirje

strokovno uglašuje in popravlja G.
JURASEK, Ljubljana, Ključavničar-
ska ulica 3, Mestni trg 22. 92-L

Premog in drva

dobite najboljša vrsta pri RUDOLF
VELEPIČU, trgovina s lesom,
Ljubljana VII. Sv. Jerneja cesta
št. 28. Telefon 2708. 101-L

Žaluzije

lesnih tekstilnih rolet (derve-
nitki) rolete iz gradelna se do-
be najceneje pri tvrdki

PETER KOBAL

Kranj — Slovenija

tel. interurb. 32

Dvokolesa najboljših svetovnih
znanih v veliki izbiri zelo puce-
ni. Najnovejši modeli otroških vo-
zičkov, od preprostega do naj-
boljšega, in igrači vozčki v za-
logi. Več znanih šivalnih strojev
najnovejših modelov, žel in
pnevmatika. Ceniki franco Pro-
daja na obroke.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in
otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovsk- c. 4.

Griffner, Adler in Kayser

šivalni stroji
ter kolesa so
najboljša v materi-
jalu. Lepe opreme,
ugodni plačilni po-
gji — Istotam švi-
carski pletilni stroji
„DUBIED“
edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC * LJUBLJANA
OB VODI OLEG REŠERNOVEGA SPOMENIKA Tr. L. 2913

Proti rudečim rokam

in nelep barvi kože se z uspehom uporablja snežnobela
in masčob prosta krema »Leodor«, ki daje rokam in
obrazu ono belino, katero si vsaka odlična dama želi.
Posebna prednost kreme »Leodor« je v tem, da izvrstno
hladi suho kožo in je obenem odlična podloga za puder.
Trajni voni kreme »Leodor« je podoben ozeno, ki
prihaja iz šopka v rosnem pomladanskem jutru utrjenih
vijolic in šmarnic, brez onega slabega mošusovega vonja
ki odbija odlične ljudi. Cena veliki tubi Din. 14.50, mali
tubi Din 9.— V učinkovanju jo podkrepí Leodor-toaletno
milo, cena komadu Din 8.— Dobiva se povsod, kjer
prodajajo Chlorodont-proizvode. — Pošljite nam ta oglas
kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno
eno poskusno tubo za vsakratno uporabo. Tvorine
Zlatorskog, Oddelek Chlorodont, Maribor 7

**Najbolje sredstvo
za čiščenje kovin**

Pazite na ime

„SIDOL“

ter odklanjajte ponarejene znamke!

Na vogatu Dunajske ceste in Gajeve ulice sto-
ječa pritična

stanovanjska hišica

iz opeke zidana, trdo krita, v dobrem stanju,
urejena za 4 stanovanja z eno sobo ter tri pod-
strešne sobe, s stranišči in 4 kuhinjami, se pro-
da iz proste roke.

Kupec mora poslopje do 1. marca 1930 po-
dreti ter stavbeni material odpeljati.

Ponudbe je vložiti do 20. januarja 1930 pri
Ljubljanski kreditni banki. Pojasnila pri upravi
Ljubljanske kreditne banke.

Račun poštne bran. Ljubljana št. 10.680

Kranjska hranilnica

Ljubljana

je denarni zavod dravske
banovine, ki jamči za vloge
z vsem premoženjem in svo-
jo davčno močjo.

Vloge na knjižice in tekoči račun
obrestuje

nevezano po 5% vezano viš-
je do 7% brez odbitka rent-
nega davka.

Dovoljuje kredite proti vknjžbi na prvem
mestu v tekočem računu in proti amortizaciji,
daje menična posojila, vrši vse kontokorentne
posle.

Najbolj varna naložba denarja.

VSEM GOSPEM

IN

GOSPODIČNAM

ki so zadnje dni naročile revijo

„ŽENA IN DOM“

sporočamo, da je

PRVA NAKLADA

že vsa razposlana. Če bo še nekaj tisoč novih prijav,

IZDAMO DRUGO NAKLADO
PRVE STEVILKE

In jo razpošljemo prihodnji teden. Vse Slovenke, ki hočejo
videti našo revijo, naj zatorej pišejo še danes na upravo v
Ljubljani, Prule 11/a, da jim pošlje prvo številko brezplačno
na vpogled. Na kasnejša naročila se ne bomo mogli ozirati.
Vse one, ki so prejemale naš list na vpogled in ki ga ne misli-
jo naročiti, pa lepo prosimo, da nam prvo številko do

5. januarja 1930

nepoškodovano vrnejo. S tem nam prihranijo mnogo denarja,
mi pa lahko ustrezno naročnicam, ki so se naknadno pri-
javile.

Sporočamo vsem našim cenjenim čitateljicam še to, da
priložimo prilogo za ročna dela in kroje drugi številki to
pa le tedaj, če bo dovolj naročnic za to krojno prilogo, ki
bo veljala za vse leto 15 do 20 Din. Zato prosimo vse go-
spe in gospodične, da nam takoj z dopisnico sporoče, ali
žele dobivati tudi prilogo za kroje in ročna dela.

Pri tej priliki opozarjamo vse naše lepoticke na lepотно
tekmovanje, ki je razpisano v prvi številki revije »Žena in
dom«.

Tekmovalke dobe te-le nagrade:

Pisalni stroj »Remington-Normal 1930« s petletnim jam-
stvom za material, brezhibno konstrukcijo in funkcijo, darilo
podjetja kino Ljubljanski dvor, Ljubljana, in tvrdke A. Pre-
log, glavno zastopstvo strojev »Remington«, Ljubljana, Ma-
rijin trg. Najlepša Slovenka si izbere stroj v kakršni barvi
bo hotela.

Univerzalni trielektronski radioaparat »U 3« za priklju-
ček na izmenični tok 110, 130, 150 in 220 voltov za valovno
dolžino od 20 do 2000 m, darilo konzorcija revije »Žena in
dom«.

Prosto vozovnico I. razreda za turistično ladjo s Sušaka
preko Makarske in Kotor in nazaj, darilo Jugoslovanske plo-
vidbe d. d., Sušak.

Gramofon »Thalia«, darilo tvrdke »Tehnik« Josip Banjai,
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 20.

Zvočnik »Ramona« za radioaparat, ki je zgoraj naveden,
darilo reprezentance radio-tvornice Ingelen, Ljubljana.

Krasno kaseto, nalašč napravljeno za najlepšo Slovenko, z
izdelki »Elide«, darilo Jugoslovanske d. d. Georg Schicht,
Ostjsek.

Voznja z avtom »Adler« v Zagreb in nazaj, ali pa v Bohinj
in na Bled, darilo glavnega zastopstva Adlerjevih vozovij
(Ing. C. R. Luckmann) v Ljubljani.

Štiri kasete izdelkov »Elide«, darilo Jugoslovanske d. d.
Georg Schicht.

Slika »Heliogravura« (50×60 cm), darilo fotoateljaja Jo-
sipa Pogačnika ml., Ljubljana, Mestni trg 17, za najlepšo
Ljubljankanko.

Nagrade so razstavljene v izložbi tvrdke »Elit« v Ljub-
ljani, Prešernova ulica. Naslove izložb v drugih mestih ob-
javimo prihodnjic.

ADICIJSKI STROJ

najnovejša izdelave na zalogi pri tvrdki

Lud. Baraža, Ljubljana

SELENBURGOVA UL. 6 — Tel. 29-80

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D., LJUBLJANA

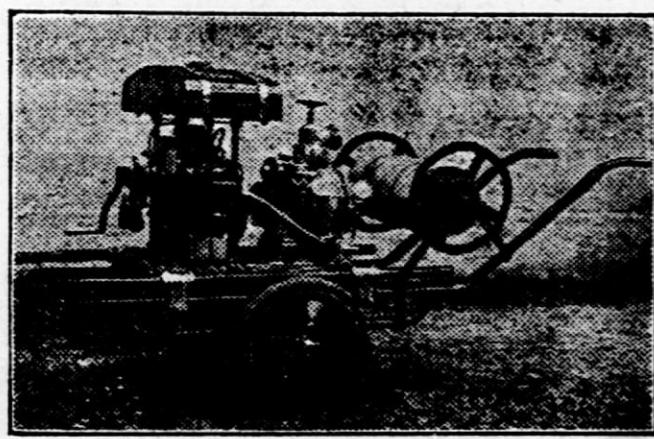
Telefon št. 2830.

Centrala Dunajska cesta 35.

Brzjaviti: Stroj

**Motorne ognjegas-
ne brizgalne**

zahtevajte
ponudbe!

Prenosne brizgalne
Snemalne brizgalne
Vozčki z lesenimi
kolesi
Vozčki z gumijasti-
mi kolesi.

Armature

za vodo, paro, plin, kakor za vse
druge tekočine, Kletarske armature.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut
borzna naročila, predjumi in krediti vsake
vrste, eskompti in inkaso menic ter naka-
sila v tu- in inozemstvo safe - deposits
itd itd itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon
št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2906

87 L